

The Documents of Dominicus Grimani, Notary in Candia (1356–1357)

NICKY TSOUGARAKIS

The Manuscript

Busta 103 of the series *Notai di Candia* of the Archivio di Stato di Venezia contains two separate documents, both by the notary Dominicus Grimani, who later became Chancellor of Candia: a protocol of notarial deeds and a will composed in 1353 for Marcus Darvasio.

What remains of Grimani's protocol is fragmentary. The existing part is apparently the second half of the original protocol, and dates from 22 July 1356 to 9 May 1357. It consists of two gatherings of parchment sheets. Each gathering contains four parchment sheets, folded singly, making eight folios in each gathering and sixteen folios in total. The folios used to be bound together with thick string, but the binding has now fallen apart. The string binding is still visible in the first of the two gatherings, between folios 4 and 5.

Each of the folios measures twenty-four centimeters by thirty-three centimeters. The scribe has made use of almost the entire surface of each folio, leaving very small margins of about one centimeter at the top and sides of the pages, and a slightly bigger margin of one to two centimeters at the bottom of the pages. The writing is in brown ink (sometimes light and sometimes dark) and in an exceptionally legible hand. Each folio contains between thirty-seven and forty lines of text.

The parchment is in good condition, with the exception of the first folio: the recto side has suffered considerable water damage and the writing is severely

faded toward the top and the bottom. This damage is also evident at the edges of the first folio pages, which are brittle and torn. Other signs of damage are evident on the top and bottom of folio 2 and in folios 6v and 7r, where a stain has covered several words.

On folios 1r and 2r an early modern scribe has written in ink "Nº 2." This is clearly an allusion to the fact that this is the second of two protocols by Dominicus Grimani, which must have been kept originally in a folder with the lost first protocol. This is borne out by the document's folio numbering. Two sets of modern page numbers, written in pencil, appear on the recto side of each folio. The first set, just below the middle and toward the right-hand side of each page, consists of two numbers that start at 1(49) and finish at 16(64). The numbers in parentheses clearly refer to the overall folio number, taking into account the now lost first protocol. The first line of text also verifies the existence of another protocol, as it reads "quaternus secundus et ultimus notarii domini Dominici Grimani olim cancelarii Crete." The folio number is also written in pencil at the very bottom of each recto folio, starting at 1 and finishing at 16. The first gathering of sheets includes folios 1 through 8 and the second gathering includes folios 9 through 16. The first folio features another three interpolations written by early modern catalogers, two of which also corroborate that this is the second of two protocols. The first interpolation, written in large ink letters over the original text in the folio's top quarter, reads "Libro numero 2 Dominici

Grimani” and is followed by a cross. The second interpolation, written in red lead a little below the middle of the page, reads “Colto Numero xiiii.” The third and final note is written at the very bottom of the page, and is not entirely legible. It reads “Libro numero 2 Dominico Grimani/ . . . Numero 77.”

The entire protocol consists of 127 contracts of varying lengths composed between July 1356 and May 1357. Following standard notarial practice, the contracts that appear in the protocol are abbreviated versions of the documents that the notary composed for his client. Though the hand is very clear, the text is heavily abbreviated. Each deed is separated from the ones preceding and following it by horizontal lines. Many of the deeds are also boxed in with vertical lines on either side, signifying that fully expanded copies were given to the clients. These deeds also end with the indication “dedi,” and on occasion they also state which clients received copies.¹ Two of the documents were cancelled at a later date, in one case because the terms of the contract had been fulfilled and in the other because the agreeing parties decided to annul the original agreement.² Such cancelled entries are marked with a large X on the left-hand side of the document and with a note at the end of the deed.

The will, appended to the end of this edition, is written on a single large sheet of parchment measuring forty-four by thirty-four centimeters. The text is written in the same clear hand as the protocol on one side of the sheet. The reverse reads only “Ser Marco Darvasio,” the name of the testator. The ink is light brown, with the exception of the final note, which is written in darker ink. The document has sustained some damage, especially along the edges, but this does not affect the text. There are also three holes—one in the middle of the page, one slightly above the middle and toward the right, and one in the top right-hand corner. The ink in the document’s top quarter has faded due to water damage, which makes the text of that portion difficult to read.

1 See for example deeds 63, 64, 78, 88, 106, and 126.

2 See documents 23 and 98.

The Contracts

Though his surviving notarial protocol is small, Dominicus Grimani should be considered one of the important Candiote notaries, not only because of the significance of his contracts (many of which offer interesting insights into the social and economic life of the Venetian colony), but also because of his subsequent career as chancellor of Crete. The post of chancellor was among the most important and prestigious positions to which a non-noble could aspire within the Venetian administration of the island. The chancellor was elected from among the *cittadini* of Venice (rather than the inhabitants of Crete) and was sent to the island for an indefinite term of office. As head of the chancery, he was in command of the twelve notaries employed by the state and was effectively in charge of the entire administration on which the *Regimen* depended to govern the island.³

Despite his prestigious position, relatively little is known about Dominicus Grimani, partly because, with the exception of the documents he composed and signed in his capacity as notary and chancellor, he has left us with little documentary evidence of his own. In any case, he appears active as a notary in Candia as early as 1353, almost a full decade before he was appointed chancellor. Apart from the will published below, which is dated 24 December 1353, one can find references to contracts drawn up by him (unfortunately now lost) as early as 28 October 1353.⁴ This is inconsistent with the accepted view that chancellors were sent to Crete from the metropolis: even if Dominicus Grimani was not native to Crete, and had in fact been born in Venice, it is clear that he was permanently settled on the island and exercised his profession there long before

3 For the role of the chancery and the chancellor, see A. Papadake, “Αξιώματα στη Βενετοκρατούμενη Κρήτη,” *Κρητικά Χρονικά* 26 (1986): 99–136; eadem, “Βενετική πολιτική και γραφειοκρατική οργάνωση στον Χάνδακα: προτάσεις ανασυγκρότησης της δουκικής καγκελαρίας κατά τον 17ο αιώνα,” *Thesaurismata* 34 (2004): 371–93 (371–74); and F. Thiriet, *La Romanie vénitienne au moyen âge* (Paris, 1975), 217. See also Nikolas Karapidakis, “Administration et personnels administratifs en Crète Vénitienne (XVIe siècle),” 2 vols. (thèse pour l’obtention du diplôme de l’archiviste-paléographe, Paris, 1983).

4 See, for example, C. Gaspaes, ed., *Catastici Feudorum Crete; Catasticum Sexterii Dorsodurii, 1277–1418*, 2 vols. (Athens, 2004), 2:77–78.

his appointment as chancellor. In fact, he seems to have risen through the ranks of the chancery's notaries, for in 1357 he signs a document as "notarius et scriba palatii Candide."⁵ Aspasia Papadake has already noted that there has been no systematic attempt to write the history of the chancery of Crete. The case of Grimani's irregular appointment may be further proof of the limitations of our knowledge concerning the processes and practicalities of the chancery's administration. His appointment to the post of chancellor must have taken place in 1362, and he served until his death in mid-1388.⁶ He was succeeded in the same year by the much more famous notary and chronicler Laurentius de Monacis. In fact, the most important piece of biographical information concerning Dominicus derives from his successor's chronicle and relates to the revolt of Saint Titus. De Monacis tells us that once the rebels gained power in Crete, Dominicus Grimani decided to resign his post as chancellor, considering it dishonorable to collude with the rebels against the regime that had appointed him. He was, however, dissuaded by the loyalist nobles, who convinced him that he could serve the loyalist cause better by retaining his post within the administration.⁷ It seems then that, during the revolt of Saint Titus, Dominicus operated as some sort of spy for the loyalist faction.

Although only this small register of his deeds from the years 1356–57 survives, it is evident that Dominicus Grimani continued to exercise his private profession during his term of office as chancellor. This is proven by several references in official documents to contracts drawn up by Grimani throughout the 1360s, 70s, and 80s.⁸ Dominicus Grimani also appears as a witness in several wills and contracts, and is mentioned in the will of his daughter Phylippa, composed in 1376.⁹ It is worth mentioning that his daughter was married to

Georgius de Molino, who appears in the present protocol as one of Grimani's clients.¹⁰

The protocol in question covers a short period of nine months and nineteen days and contains 127 contracts. This means that the notary composed, on average, fewer than twelve contracts each month. In fact, during certain months he composed as few as four contracts. His highest output was in the month of October, when he drew up twenty-one contracts. A quick comparison with the other published notaries of the fourteenth century reveals that Dominicus Grimani was hardly prolific in this period: Franciscus de Cruce composed on average fifty-two contracts each month, Benvenutus Brixano fifty-nine, Petrus Pizolo eighty-one, Zaccaria de Fredo thirty-seven, and Angelus Cartura forty-eight. Only Donatus Fontanella had a smaller output, with an average of ten contracts per month.¹¹ Of course, we have to bear in mind that the surviving protocols do not necessarily reflect accurately the notaries' total output. We know for a fact that Grimani was active throughout the better part of four decades and yet only this short protocol of his, covering roughly nine months, has survived. More importantly, as Sally McKee has shown, many notaries kept dedicated protocols for particular types of deeds, so it is possible that our sample is not even representative of the period 1356–57.¹² Of course this may also apply to the other notaries mentioned above, rendering all attempts at comparison speculative.

The most common types of contract in Grimani's register are quittances. There are thirty quittances (making up 23.6% of the total), including receipts issued for the exchange of currency, the payment of bequests, the leasing of land, the sale of cheese, and the

5 Ibid., 2:166–67.

6 He is still signing the chancery's documents in April and May 1388. See *ibid.*, 2:251, 254 and 275.

7 Laurentius de Monacis, *Chronicon de rebus Venetis* (Venice, 1758), 175.

8 See, for example, Gaspaes, *Catasticum Sexterii Dorsodurii*, 2:127, 208, 270, and 561.

9 See, for example, C. Gaspaes, ed., *Franciscus de Cruce, Νοτάριος στον Χάνδακα, 1338–1339* (Venice, 1999), 138 and S. McKee, ed., *Wills of Late Medieval Venetian Crete 1312–1420*, 3 vols. (Washington, DC, 1998), 2:956, 958, 960–62, and 977.

10 See below, contract 47.

11 See Gaspaes, *Franciscus de Cruce*, 14; S. Carbone, ed., *Pietro Pizolo, notaio in Candia*, 2 vols. (Venice, 1978–85); R. Morozzo della Rocca, ed., *Benvenuto de Brixano, notaio in Candia, 1301–1302* (Venice, 1950); A. Lombardo, ed., *Zaccaria de Fredo, notaio in Candia (1352–1357)* (Venice, 1968); and A. Stahl, ed., *The Documents of Angelo Cartura and Donato Fontanella, Notaries in Fourteenth-Century Crete* (Washington, DC, 2000).

12 For an examination of notarial practice, including the reservation of separate protocols for particular types of deeds, see McKee, *Wills*, 1:xii–xvi. For a more general study of how notaries operated, see C. Maltezou, "Portrait of the Notary in the Latin-Ruled Greek Regions of the Fourteenth Century," in *Geschichte und Kultur der Palaiologenzeit*, ed. W. Seibt (Vienna, 1996), 121–31.

recompense for services rendered. Almost as common are deeds of procuration. There are twenty-nine such deeds (22.8%), sixteen of which bestow general power of attorney on the appointed agents. The remaining thirteen confer specific authority on the agents and entrust them with recovering particular possessions on behalf of the principals. There are also nineteen leases (14.9%), thirteen promises of payment (10.2%), including the payment of fines, leases, and sales, seven prenuptial contracts (5.5%), and four sale contracts (3.1%). The remaining deeds include exchanges of currency and serfs, divisions of property, filial emancipations, loans, pledges towards guarantors, and agreements about the garrisoning of fiefs.

Despite their small number, Grimani's documents raise several interesting points. Most remarkable is the relative paucity of contracts concerning rural and agricultural affairs. This differs markedly from other published notarial protocols, in which agricultural contracts form the bulk of the material.¹³ By contrast, in Grimani's protocol only twenty-two deeds directly concern rural or agricultural affairs.¹⁴ Therefore, when comparing Grimani to other contemporary published notaries, one may detect an urban slant to his output. Apart from the seventeen contracts that concern purely urban estates, the contracts dealing with currency exchange, mercantile loans, and the various procurations ordering the pursuit of the principal's interests in Venice all indicate an urban and indeed cosmopolitan background. Though dealing with the countryside, six contracts concerning the agreement of terms of military service, the exchange of serfs, and the division of property are noteworthy due to the background of the contracting parties, who were clearly wealthy urban feudatories. In fact, it seems that Grimani drew a significant proportion of his clientele from the upper classes of Candiote society.

Nowhere is the standing of his clientele better illustrated than in the protocol's prenuptial contracts, some of which make arrangements for very generous dowries. For example, Lianora, widow of Iacobus Habramo, promised to give two and two-thirds of her *serventarie* in Damania and Paranifi as dowry for her daughter Agnes, as well as gifts worth seven hundred hyperpera.¹⁵ Similarly, Kalli, widow of Iohanes Gradonico, agreed to a dowry of one thousand hyperpera in cash and gifts for her daughter Agnes.¹⁶ These dowries show clearly the aristocratic background of the contracting families and accord with McKee's observations that elite dowries ranged from a minimum of five hundred hyperpera to around three thousand hyperpera.¹⁷ By contrast, only one of the prenuptial agreements composed by Franciscus de Cruce, whose clientele appears to have been somewhat less exclusive, exceeds two hundred hyperpera.¹⁸ Similarly, the dowries mentioned in the documents of Angelus Cartura and Donatus Fontanella range from just forty to three hundred fifty hyperpera; there is only one instance of a more generous dowry, worth one thousand one hundred hyperpera.¹⁹ Returning to the Grimani protocol, more striking still are the dowries given by Kalli, daughter of the Jew Sambatheus, for her nieces Anastasu and Hergina.²⁰ Anastasu's bridegroom was promised one thousand hyperpera, while Hergina's husband was to receive the extraordinary sum of two thousand eight hundred hyperpera in cash, gifts, and real estate. These two contracts moreover reveal the sources of Kalli's wealth: her family appears to have engaged in large-scale money lending. In fact, a large proportion of each dowry was not to be paid directly by Kalli; instead she assigned to the bridegrooms some of her debtors, who would then pay their debts to them instead of to Kalli. Two of the debtors named, Andreas Cornario,

13 See, for example, Gaspare, *Franciscus de Cruce*, 16, where 269 out of a total 501 deeds concern rural matters.

14 It has to be noted that, as many of the contracts are quittances and promises of payment that do not always state explicitly what type of property the transaction relates to, it is not always possible to ascertain whether the original deals concerned rural or urban goods. Also, it is once again worth bearing in mind that the notary may have kept separate protocols for other types of contracts, though it is unlikely that he would have kept one just for rural affairs, since a few such contracts appear in the present protocol.

15 See document 63.

16 See document 46.

17 S. McKee, "Households in Fourteenth-Century Venetian Crete," *Speculum* 70 (1995): 27–67 (at 36–46) is the most thorough study of Cretan dowries. See also C. Maltezos, "Η παρουσία της γυναίκας στις νοταριακές πράξεις της περιόδου της Βενετοκρατίας," *Κρητολογία* 16–19 (1983–1984): 62–79.

18 See Gaspare, *Franciscus de Cruce*, 76, 84, 125, 188–89, 312–13, and 324.

19 See Stahl, *The Documents of Angelo Cartura and Donato Fontanella*, xiii–xiv and xvii–xviii.

20 See documents 73 and 78.

son of Iohanes Cornario de Domo Maiori, and Thomas Fradello were also clients of Domenico Grimani, and engaged in various other financial activities of their own. Kalli's dowries to her nieces raise a particularly interesting point. As we have seen, dowries of one to three thousand hyperpera were common among the elite. However, the "elite" in this setting is defined as the feudatory families of aristocratic Venetian extraction. Kalli, being Jewish, clearly did not belong to this class, yet her business activities allowed her to compete with these families in supplying her nieces with comparably valuable dowries.

Another eloquent indicator of the status of some of Grimani's clients can be seen in the sale of urban estates within the city of Candia. These estates, known as *borgesie*, were in essence urban fiefs given by the state to the feudatories of Candia. The first of three such transactions takes place between members of the Cornario and Dandolo families and involves a mansion worth two thousand four hundred hyperpera.²¹ In the second instance, Dominicus de Verona sells half of his estate, situated at the very centre of Candia near the *loggia*, to Iohanes de Bonaldis for three hundred hyperpera.²² In the third instance, Iohanes de Bonaldis uses his portion of the estate as security for a loan of three hundred hyperpera.²³

There are three documents dealing with military responsibilities of feudatories.²⁴ In the first, Marcus Habramo agrees to pay five hyperpera to Çanina Marino so that she can arrange for a *socius*, a substitute, to undertake one year of the military service he owed for one and a half of his *serventarie* in Rotassi. In the second contract the brothers Georgius and Franciscus de Molino divide their property; the division also contains clauses determining how much military service each brother would be liable for. Finally, Gabriel and Petrus Iallina and Andreas Corario apportion their duties and responsibilities concerning the military service owed for one *kavalaria* in Bambadena and two *serventarie* in Mavromati, which they held jointly. Apart from these arrangements, there are also several other transactions involving military fiefs, as we have already seen was the case with the dowry of Agnes

Habramo. In total, the notarial register includes references to military fiefs in Arfa, Bambadena, Rotassi, Mavromati, Damania, Paranifi, Prassu, Scopi, Acladia, Pendamodi, Delese, Miliarissi, Melidoni, Stami, and Astracu. All these notices illustrate a couple of interesting points concerning the fiefs of Crete. First, it is worth noting that where military service (*varnitio*) is concerned, this is not undertaken personally by the feudatories. This is stated explicitly in the first of the three contracts and implied in the rest. Rather, the feudatories arranged for other soldiers to take their place. Second, most of the fiefs mentioned are held jointly, either by members of the same family or by people who were not related. It is not difficult to fathom how this came about; in fact some of the contracts in question illustrate the process. For example, Iohanes Gradonico gave one half of half a *serventaria* that he owned in Miliarissi to his son Michaletus as a wedding present.²⁵ This of course meant that the original *serventaria*, which had been devised as a unit of land capable of supplying a certain number of troops, was now broken up into at least three pieces (possibly more, depending on what the other owner had done with his half of the land). Elsewhere, we encounter brothers dividing the property that they had inherited from their father. In all probability, this land would be further subdivided when it was bequeathed to the brothers' own sons. This process of division necessitated the type of garrisoning agreement mentioned above.²⁶ All these contracts demonstrate two of the major developments in the land regime that took place in the fourteenth century. On the one hand, the process of partible inheritance and the freedom to sell or rent one's fiefs resulted in the constant subdivision of these units of land. This in turn led to the decline of the military significance of the fiefs. On the other hand, the feudatories themselves were increasingly inclined to eschew personal military service and instead paid others to undertake it. In combination, these factors eventually led to the abandonment of the feudal organization of the colony's forces. Instead of performing military service, the feudatories were ultimately required to pay a tax on their properties, which the state then utilized to hire mercenary troops.

21 See documents 21, 22, 23, and 24.

22 See documents 97 and 98.

23 See document 119.

24 See documents 10, 47, and 109.

25 See documents 63 and 66.

26 For the responsibilities of fief-holders, see C. Gaspares, *Η γη και οι αγρότες στη μεσαιωνική Κρήτη, 13ος–14ος αιώνας* (Athens, 1997), 33–34.

A number of the surviving contracts make allusion to the contracting parties' relations with Venice. This is most obvious in cases of currency exchange: in all four such contracts (including two quittances) the exchange takes place in Venice and the currencies converted are Cretan hyperpera and Venetian ducats.²⁷ The sums involved are large and range from around one hundred to one thousand ducats. Once again, these documents bear testament to the position occupied by some of Grimani's clients in Candiot society. Other types of contract that sometimes indicate the ties between the settlers of Crete and the metropolis are procurations. For example, Bertola, daughter of Hermolaus Minoto of Venice and wife of Dominicus Foscareno of Venice, residing in Candia, appointed Marinus and Salamona Grimani to represent her in Venice and secure her father's bequests.²⁸ Similarly Iacoba, the widow of Marinus Ruçini, entrusted Nicolaus Balbi with the task of securing her young son's Venetian inheritance.²⁹

As has already been mentioned, contracts of a purely rural interest are relatively scarce. With the exception of three contracts, concerning the sale of a horse, of cheese, and of grain, they relate to the sale or leasing of land, vineyards, and houses. Unlike the previously mentioned contracts, which involved large sums of currency, the payments here are often made in kind. Michael and Agnes Mendrino, for instance, promised to give their landlord, Franciscus Mudacio, a third of the annual produce of the vineyard they were renting from him.³⁰ In other cases, the tenant rendered to the landlord a fixed amount of produce each year. Bartholomeus de Grimaldo, for example, collected from his tenant Marcus Moro fifteen measures of wheat and five measures of barley as annual rent.³¹

Though these rural contracts are entirely unexceptional, they are noteworthy within the context of this register because they are among the few to feature Greek names in the contracting parties. In all, only twenty-eight of the 127 contracts feature Greeks among

the agreeing parties, and fifteen of these concern rural affairs; moreover, in all of these fifteen contracts the Greeks are tenants of Venetian landlords.³² In only two of the twenty-eight contracts featuring Greeks are both agreeing parties Greek. On the one hand, these particular contracts strengthen the impression that Grimani's clientele originated mainly from the upper classes of the Venetian population; on the other, they paint a fairly segregated picture of Venetian Candia, which may give the impression that relations between Greeks and Venetians were limited to the leasing of land by Venetian landowners to Greek farmers. This impression is mitigated by four contracts alluding to mixed marriages between Greeks and Venetians.³³ One of these contracts is a quittance issued by Ianni de Torcello for the dowry of his Greek wife Marulla. Another is a prenuptial agreement for the marriage of Georgius Geraca and Maria Trivisano. It is worth observing that in both these cases the couples seem to come from working-class backgrounds: Ianni de Torcello was a shoemaker and the fathers of Georgius Geraca and Maria Trivisano were a calker and a tailor respectively. Contracts 32 and 33 relate to entirely different matters, but one of the agreeing parties is the Greek widow of Georgius Lambardo, who became a nun under the name Catafigi following her husband's death.

Another contract hinting at the much more diverse relations between Greeks and Venetians is the one between Nicolaus Argiropulos and Lial Çane.³⁴ Here, Argiropulos gave Lial Çane three hundred ducats and arranged to be repaid within three months, during his trip to Venice. Finally, there is a series of interesting contracts concerning the Greek church and monastery of Sancta Maria Politisa, in the burg of Candia.³⁵ Sancta Maria was one of the ecclesiastical institutions belonging to the state, which had leased it

27 See documents 5, 11, 39, and 93.

28 See document 52.

29 See document 95.

30 See document 105.

31 See document 112. For an in-depth examination of the various kinds of tenancy and the rents they entailed, see Gaspares, *Η γη και οι αγρότες στη μεσαιωνική Κρήτη*.

32 It should be pointed out here that it is not always possible to determine with certainty one's ethnicity based solely on his or her name. This, in part, is due to instances of intermarriage between Latins and Greeks and to the existence of offspring of mixed parentage (of both legitimate and illegitimate birth). Another source of confusion springs from the fact that emancipated slaves sometimes took the surnames of their former masters. See S. McKee, "Greek Women in Latin Households of Fourteenth-Century Venetian Crete," *JMedHist* 19 (1993): 229–49, and eadem, *Wills*, 1:xi–xii.

33 See documents 1, 32, 33, and 59.

34 See document 93.

35 See documents 30–33, 83, and 84.

to the notary Nicolaus Mauroceno. Mauroceno in turn was subletting the church and other parts of the monastery to various tenants, including the aforementioned Greek nun named Catafigi and a Greek priest, Nicolaus Carcuçi. We see then that despite the scarcity of Greek clients and the preponderance of certain types of contracts, Grimani's protocol does hint at the multifaceted mercantile, religious, and personal forms of contact between Greeks and Latins in the Venetian colony.

Edge Hill University
St Helens Road
Ormskirk, Lancashire L39 4QP
United Kingdom
nickytsougarakis@googlemail.com

✦ I WOULD LIKE TO THANK THE ISTITUTO Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia and its director Professor Chryssa Maltezou for the hospitality offered to me during the preparation of this article. I am also indebted to the Institute's resident students and in particular Athena Nanou for providing me with reproductions of the documents.

The Edition

The contracts are presented in the order they appear in the manuscript. The will, which is included in the same busta, is appended to the end under the number 128, even though it was drafted several years before the protocol. Each contract is preceded by a short summary in English stating the purpose of the contract and the names of the parties. The dates of the contracts, which in the original manuscript are listed according to the Venetian calendar, have been standardized.

The text is presented here with its original spelling and capitalization, but the punctuation has been standardized. Also, in the interests of legibility, I have opted to use both *u* and *v* in my transcription, though the scribe uses only *u*, reserving *v* for Roman numerals only. Wherever words are illegible, I have indicated this with dots (. . .). Dots also appear below words about whose reading I am uncertain. In cases where the notary has added notes, either between the lines or at the end of a deed, I have enclosed them between double slashes (//). Occasionally the scribe corrects mistakes by crossing words out with a horizontal line. These words also appear in this edition crossed out with a horizontal line. The few emendations that I have made appear within square brackets.

The Text

[1r]

Quaternus secundus et ultimus notarii domini Dominici Grimani olim cancelarii Crete

1. *Ianni de Torcello acknowledges receipt of the dowry of his wife, Marulla, daughter of Nicola Çangari.*

22 July 1356

Millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto, mense Iulii, die .xxii. indictione .viii. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Ianni de Torcello, caligarius, habitator burghi Candide, cum meis heredibus, tibi Marulle filie Nicole Çangari de casale Stavrachi³⁶ dilecte uxori mee et tuis successoribus de tota illa repromissa magna vel parva que tempore nostri desponsationis pro te michi dari promissa sunt que quidem repromissa inter denarios denarios [sic] aurum et argentum et res alias extimandas fuit

36 The village of Stavrachi (Σταυράκια) is in Temenos. It is mentioned as early as 1248 and still exists today. See Z. Tsirpanles, ed., *Κατάστιχο Εκκλησιών και Μοναστηρίων του Κοινοῦ (1248–1548)* (Ioannina, 1985), 190.

yperpera in Creta currentia ducenta. Nunc autem quoniam de predictis yperperis datis nomine dotis tue et de aliis yperperis quinquaginta michi datis pro donis secundum conventionem habitam cum patre tuo predicto ad hec presenti me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam quia nichil inde remansit unde amplius requirere seu compellere valeam, ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Marcus Gisi, Iohanes Dono, Georgius Emo et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi Nicole Çangari suprascripto.

2. *Mattheus Cutaïoti, agent of Antonius Cutaïoti, acknowledges the payment of twenty hyperpera made by Constantius Cutaïoti as yearly rent for a storeroom in the burg of Candia.*

28 July 1356

Die .xxviii. mensis Iulii suprascripti. Plenum est per virtutem et potestatem unius testamenti carte scripte et roborate manu providi viri Andree de Sirino, notarii et cancelarii Crete, post obitum Alberti Palamonte quondam notarii qui de eo preces habuit sub anno .mcccxlvi. mense Marcii die xxviii, indictione prima, Candide insule Crete, per quam Antonius Cutaïoti constituit suos fidei commissarios me Matheum Cutaïoti et Constantium, Nicoletum et Petrum Cutaïoti, fratres suos et Marullam uxorem suam, viduante, prout in dicta carta testamenti a me notario infrascripto visa et lecta distinctius continetur. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego suprascriptus Matheus commissarius suprascripti Antonii Cutaïoti, habitator Candide, quoniam suprascriptus Constantius renuit et prefati Nicolaus et Petrus Cutaïoti mortui sunt et suprascripta Marulla eius uxor alium virum sumpsit ita quod exclusa fuit de commissaria predicta, cum meis successoribus, tibi Constantio Cutaïoti, habitatori dicte Candide et tuis heredibus de yperperis in Creta currentibus viginti que dicte commissarie dare debebas pro affictu unius canipe posite in burgo Candide, quam tenes ad affictum, videlicet, pro anno uno qui complebitur ad diem primum mensis Septembris proxime venturi. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum et cetera. Si igitur et cetera,

pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono . . . et [Marcus] Gisi. Complere et dare. Dedi.

3. *Iohanes Grimani leases a plot of land called Lango and a house, both situated in the village of Papadiotisa, to the brothers Costa and Georgio Monomacho.*

31 July 1356

Die ultimo mensis Iulii suprascripti. Manifestum facio ego Iohanes Grimani, habitator Candide, quia cum meis heredibus do, concedo et afficto vobis Costa et Georgio Monomacho, fratribus, habitatoribus burgi Candide et vestris heredibus, peciam unam terre nominate Lango, positam in territorio casalis Papadiotisa,³⁷ quam olim tenebat Marcus Taiapera quondam, illam videlicet que est in parte inferiori ecclesie Sancte Marie eundo traffo traffo sicut *yađit* traffus cum una domo ibi posita laborata cum placis, a modo in antea usque per totum tempus et terminum quo ipsam habere debeo a commissaria Iohannis Gradonico quondam soceri mei, qui dictum casale teneret ad affictum a communi Crete cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, et omnes alias vestras utilitates in ea et ex ea faciendi tanquam de re vestra propria, nemine vobis contradicente semper tamen cum onere suo. Et pro affictu dicte terre debetis dare et deliberare anno quolibet michi vel meo misso yperpera in Creta currentia decem et septem, videlicet, medietatem eorum in Kallendis cuiuslibet mensis Aprilis et reliquam medietatem in Kallendis cuiuslibet mensis Octubris successive venturi, sub pena dupli pro quolibet termino, incipiendo solvere dictum affictum in Kallendis mensis Aprilis proxime venture; et possim me tenere ad quemlibet vestrum in parte et toto. Et debes domum suprascriptam in culmine conservare usque ad complementum temporis suprascripti. Si igitur et cetera, pena yperperorum in Creta currentium .xxv. Contractu firmo. Testes, Iohanes Romano, Iohannes Iacobus Tedesco, Iohanes Sardano et Iohanes Dario. Contractu firmo. Complere et dare. Dedi.

37 The village of Papadiotisa (Παπαδιώτισσα, sometimes also appearing as Παπαδιλιώτισσα) was located in Paracandia, the territory immediately surrounding the city of Candia, and is mentioned at least as early as 1260. See, for example, Silvano Borsari, *Il dominio veneziano a Creta nel XII secolo* (Naples, 1963), 111.

4. *Reverse of the above contract.*

31 July 1356

Eodem die. Manifestum facimus nos suprascripti Costa et Georgius Monomacho cum nostris heredibus, tibi suprascripto Iohani Grimani et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare.

**Kalendis mensis Augusti currente anno
.mcccclvi. indictione nona Candide.**

5. *Raymondus Geço acknowledges receipt of one thousand gold ducats owed to him by Bartholomeus Quirino of Venice, as part of a money exchange made between the two in Venice.*

11 August 1356

Die .xi. mensis Augusti, indictione .viii. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Raymondus Geço filius quondam domini Petri Geço de Veneciis, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi domino Paulo Quirino filio quondam domini Romei Quirino, habitatori dicte Candide et tuis heredibus, de ducatis mille auri boni et iusti ponderis quos a te habui et recepi pro satisfacione unius cambii facti Veneciis cum domino Bartholomeo Quirino de Veneciis. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam, ullo modo. Si igitur contra hanc securitatis cartam ire tempravero, tunc emendare tibi debeam cum meis heredibus, tibi et tuis heredibus auri libras quinque pro pena inde constituta et hec securitatis carta in sua permaneat firmitate. Testes, Bentivegna Traversario, Iohanes Dono, Iohanes Dario et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

[iv]

6. *Franciscus Marcello gives to Urso Ramella of Venice special power of attorney and commissions him to pursue the debts owed to him by Oçia de Ferara.*

10 August 1356

Die x. mensis Augusti, indictione .viii. Committens commito ego Franciscus Marcello, habitator Candide, tibi Urso Ramella de Veneciis ut a modo in antea pro meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas

inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi ab Oçia de Ferara qui presentialiter est in Theologo, totum id quod ipse mihi dare debet pro residuo et complemento rationis quorundam çambellorum que sibi recondavi, cartas quoque securitatis faciendi et in anima mea iurandi et cetera. Promittens firmum et ratum habere quicquid feceris in premissis et id quod excussum fuerit detur Moreto Briosso de Veneciis, nomine communis Crete. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, B[entivegna] Traversario, Iohanes Dario, Marcus Gisi. Complere et dare. Dedi.

7. *Iacoba, widow of Marinus Ruçini of Venice and legal guardian of her son Marcolinus Ruçini, acknowledges receipt of all the money owed to her by Marcus Avonale, on account of a debt owed by Marcus Avonale to the Jew David son of Iecuda, for which debt her late husband had served as a guarantor.*

10 August 1356

Eodem die. Per virtutem et potestatem unius unius [sic] publici instrumenti tutorie scripti et roborati manu Iohannis Barbafeffa, presbyteri ecclesie Sancti Ieremie et notarii, sub anno .mcccxlvi. mense Novembris die .xxviii. indictione secunda, Candide insule Crete, per quod Iacoba relicta Marini Ruçini de Veneciis, habitatrix Candide, fuit constituta tutrix Marcolini Ruçini, filii dicti quondam Marini, constituti in etate pupillari, cum plena virtute et potestate intromittendi, interdicendi, et exigendi totum id quod de iure contigit dictum Marcolinum de bonis omnibus inordinatis, mobilibus, et immobilibus dicti quondam Marini Ruçini, patris dicti pupilli et cetera prout in dicto instrumento tutorie a me notario infrascripto viso et lecto distinctius continetur, plenam et irrevocabilem securitatem facio ego suprascripta Iacoba, tutorio nomine quo supra cum meis successoribus, tibi Marco Avonale, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus de omni eo quod dicte tutorie dare debebas pro debito unius carte scripte manu Albertini Maça notarii sub anno .mcccxlvi. mense Maii die .xi. indictione .xii. Candide insule Crete, quam tu suprascripte Marce Avonale, principalis, et predictus Marinus Ruçini quondam, pleçius fieri fecistis David iudeo, filio quondam Iecude iudei, habitatori

Candide, de yperperis in Creta currentibus centum, pro quo quidem debito dictus David iudeus sententiari fecit tutoriam predictam, et postmodum facta te cum ratione et computatis omnibus rebus quas dictus quondam Marinus Ruçini habuit de bonis tuis quocumque modo, et dare presentialiter michi datis est michi solum et satisfactum integre de omni eo quod a te recipere et habere debebam occasione debiti suprascripti nomine tutorio suprascripto. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bel[l]ono et Georgius Emo. Dedi.

8. *Georgius Bellono sets out his responsibilities towards Maria, the widow and executor of the will of the late Iohanes de Portu, from whom he was leasing a vineyard in the village of Gorne.*

25 August 1356

Die .xxv. mensis Augusti, indictione .viii. Manifestum facio ego, Georgius Bellono, habitator Candide, cum meis heredibus tibi domine Marie, relicte et commissarie domini Iohannis de Portu, habitatrici Candide, et tuis successoribus quia peciam unam vinee que olim fuit Iohannis Mavromati, positam in territorio casalis Gorne,³⁸ pertinenti dicte commissarie, que quidem vinea michi scripta et catasticata est in actis curie //Crete//, teneor et debeo in culmine manutenere et ipsam cernere, çapare, discafiçare, et catavoliçare, et ledamare temporibus congruis et consuetis, et de tercio in tercium annum ipsam lachiçare et omnia et singula facere que eidem vinee neccessaria fuerint seu etiam oportuna, et ipsam in culmine et in concio manutenere perpetuo et conservare et si aliquo tempore ego vel heredes mei vendere voluero vel voluerint dictam vineam, non possim, nec debeam ipsam vendere vel vendi facere alicui parte nisi dicte commissarie seu heredibus dicti Iohannis de Portu pro tanto, videlicet, quantum ab aliis de ipsa invenire potero cum veritate; sed si tu vel dicti heredes noluerint ipsam emere pro dicto precio, licitum sit michi ipsam vendere cuicumque voluero. Et teneor

38 There are two villages called Gorne (Γόρνες), one in the territory of Pediada and one in the territory of Temenos. It is unclear which is referenced here.

et debeo anno quolibet tempore vindemiarum dare et deliberare dicte commissarie vel heredibus suprascriptis terciam partem omnium fructuum, reddituum, et proventuum ipsius vinee super patiterio, retentis in me reliquis duabus partibus dictorum fructuum. Sciendum est tamen quod ego debeo ponere custodem in dicta vinea meis expensis de beneplacito et velle tuo. Si igitur contra hanc manifestationis cartam ire temptavero, et omnia et singula suprascripta non observavero, tunc emendare debeam cum meis heredibus tibi et tuis successoribus yperpera in Creta currentia viginti quinque pro quolibet capitulo non servato, que pena totiens peti et exigi possit quotiens fuerit contrafactum, et pena soluta vel non, hec manifestationis carta in sua permanent firmitate. Testes, Blasius de Ripa, Georgius Emo, Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

Kalendis mensis Septembris, currente anno millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto, indictione decima, Candide insule Crete

9. *Augustinus Geço of Venice gives general power of attorney to his sister Beatrisca Passamonte and her son Neapolionus Passamonte.*

2 September 1356

Die secundo intrante mense Septembris suprascripto. Committens committo ego Augustinus Geço de Veneciis, habitator Candide, vobis done Beatrisce Passamonte, sorori mee et Neapoliono Passamonte eius filio, de confinio Sancte Trinitatis de Veneciis, ut a modo in antea, pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus aut una vestrum in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit comparendi coram quacumque dominatione, potestate, rectore, seu iudice vel iudicibus et magistratibus quibuscumque in Veneciis et extra Venecias, et postulandi, petendi, obtinendi, et acceptandi successoriam et ius successorie in bonis omnibus mobilibus et immobilibus que michi spectant seu spectare possent iure alicuius propinquitatis [2r] vel successionis nec non omnes et singulas possessiones et proprietates michi spectantes vel que iure aliquo spectare possent tam in Veneciis quam extra Venecias alibi, ubique locorum et terrarum investiendi, acquirendi, et intromittendi, clamandi et clamores evacuandi, et queque alia faciendi et exercendi que inde oportuna et neccessaria fuerint, et que ordines et consuetudines seu statuta et institutiones

partium quarumcumque postulant et requirunt, etiam si mandatum exigant speciale, et pro predictis et quolibet predictorum inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi et excuciendi et recipiendi omnia mea bona mobilia et immobilia michi spectantia iure successionis suprascripto, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque et instrumenta successionis, investitionis, clamorum, securitatis, acquitationis et omnia alia instrumenta necessaria faciendi et si expedierit in anima mea iurandi sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interesset. Item testes producendi ad probandum quicquid fuerit oportunum. Insuper procuratorem unum et plures substituendi cum libertate suprascripta et cum aliis clausulis et adiacentibus oportunis, et ipsos substitutos revocandi. Quicquid autem per vos duos vel per alterum seu alteram vestrum aut per substitutum vel substitutos predictos procuratum et factum fuerit in premissis a me meosque heredes, firmum semper habebitur atque ratum. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano et Bentivegna Traversario. Compleri et dare. Dedi.

10. *Marcus Habramo, son of Iacobus Habramo, promises to pay Çanina Marino five hyperpera in fulfillment of the military service he owed for one and a half serventarie that he held in Rotassi. Çanina would use the money to employ a substitute (socius) to undertake the military service.*

3 September 1356

Die .iiii. mensis Septembris, indictione decima. Manifestum facio ego Marcus Habramo filius Iacobi Habramo, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Çanine Marino, habitatrici dicte Candide, et tuis successoribus quia pro varnitione mee dimidie serventarie de Rotassi³⁹ quam varnire debes per socium simul cum alia serventaria una minus contrātus eiusdem feudi, quam tenet Mariçoli filia tua, a modo usque ad annum unum proxime venturum eo modo quo hactenus fiebat varnitio, teneor et debeo tibi dare et deliberare yperpera

in Creta currentia quinque pro anno uno predicto, videlicet, medietatem eorum nunc ad presens et reliquam medietatem in principio mensium sex sequentium, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Et insuper teneor dare et solvere in camera communis aut tibi omnes getus et inpositiones que solvi debebunt pro dicta dimidia serventaria infra illos terminos et cum illis modis et conditionibus quibus solvi debebunt. Si vero interea defectus aliquis fuerit de ipsa varnitione, debes tu solvere penam dicti defectus. Hec autem et cetera. Suprascripta yperpera et getus cum impositione et pro pena inde constituta .xx. pro centenario in ratione anni. Testes, Iohanes Dono, Georgius Emo et Dominicus Bel[l]ono. Compleri et dare.

11. *Nicolaus Mocenigo of Venice receives four hundred hyperpera from Bassanus de Hosnago, dean of the church of Kironensis [Chersonesus] and promises to pay him back in ducats in Venice.*

3 September 1356

Eodem die. Manifestum facio ego Nicolaus Mocenigo de Veneciis, habitator Candide, quia recepi cum meis heredibus a te Bassano de Hosnago, decano ecclesie Kironensis, nunc moram trahenti Candide, et tuis successoribus yperpera in Creta currentia quadrigenta, que debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso in Veneciis per cambium in auro et monetis hoc modo, videlicet, quia debeo tibi dare ducatos centum auri boni et iusti ponderis et residuum quod erit libre decem grossorum, tibi dare debeo in monetis infra dies viginti duos postquam mee littere tibi dando aut presens carta fuerit presentata Petro Mocenigo fratri meo vel Matheo filio meo in Veneciis, salva in terra, omni periculo et occasione remotis. Ad hec autem manifestum facio ego Michaletus Mauroceno de Veneciis, nunc moram trahens Candide cum meis heredibus, tibi suprascripto Bassano et tuis successoribus quia constituo me fideiussorem pro predicto Nicolao Mocenigo, socero meo de predicta pecunia tibi danda et persolvenda //cum// modis et conditionibus suprascriptis. Hec autem que suprascripta sunt si non observaverimus tunc emendare debeamus cum nostris heredibus nos duo vel unus nostrum ad //quos seu// quem de nobis te magis tenere volueris in toto et parte suprascripta yperpera et pro pena inde constituta viginti pro centenario. Testes, Iohanes de Torcello quondam Pasqualis, Iohanes Dario et Georgius Emo. Compleri et dare. Dedi.

39 The village of Rotassi (Ροτάσι) is in the present-day region of Monofatsi (Μονοφάτσι, Bonifacio in Venetian). This village (still in existence) is in fact on the site of the ancient town of Rhytion (Ρύτιον).

12. *Johanes de Grimaldo gives general power of attorney to Thomas Fuscolo and Iacobus Todesco.*

7 September 1356

Die .vii. Septembris, indictione .x. Committens committo ego Iohanes de Grimaldo, habitator Candide, vobis Thome Fuscolo et Iacobo Todesco, habitatoribus dicte Candide, ut a modo in antea pro me, meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus vestrum in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit insimul et divisim inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris ubicumque reperiri poterint cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et in anima mea iurandi et cetera. Promittens firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Bentivegna Traversario et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

[2v]

13. *Nicoletus Filareto gives special power of attorney to Donatus Grioni and entrusts him to seek confirmation from the Venetian authorities for his appointment to the office of measurer or seller of salt sold on behalf of the Commune in Candia.*

11 September 1356

Die .xi. Septembris, indictione .x. Committens committo ego Nicoletus Filareto, habitator Candide, tibi nobili viro domino Donato Grioni, civi Veneciarum, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas comparendi coram ducali dominio Veneciarum et postulandi et impetrandi gratiam confirmationis officii mensuratoris seu venditoris salis qui venditur in Candida pro communi, in quo fui per Cretense regimen constitutus et illud exercui et exerceo usque modo, et pro predictis omnia faciendi que fuerint oportuna prout consuetudines et ordines Veneciarum requirunt, et si expedierit in anima mea iurandi sicut egomet et cetera, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes,

Bentivegna Traversario, et Marcus Caravello. Complere et dare. Dedi.

14. *Hemanuel Fotino and his guarantor Nicola Pardiotti promise to pay Iohanes de Torcello, son of Pasqualis, twenty hyperpera for a horse that he had sold them.*

15 September 1356

Die .xv. Septembris, indictione .x. Manifestum facimus nos Hemanuel Fotino principalis habitator casalis Assomato⁴⁰ et Nicola Pardiotti, tabernarius, habitator burgi Candide //pleçius eius// cum nostris heredibus, tibi Iohani de Torcello ~~habitori~~ quondam Pasqualis, habitatori Candide, et tuis heredibus, quia pro precio et solutione unius equi de Metelino quem ego superscriptus Hemanuel emi et recepi a te, debemus tibi dare et deliberare yperpera in Creta currentia viginti a modo usque ad annum unum proxime venturum, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera. Superscripta yperpera et pro pena .xx. pro centenario in ratione anni in parte et toto. Testes, presbyter Antonius Brixiano, Michael de Ceca, presbyter Georgius Malasaca, Constantius Cutaioti. Complere et dare. Dedi.

15. *Hemanuel Fotino pledges to reimburse his guarantor, Nicola Pardiotti, should he incur any debts on Hemanuel's behalf.*

15 September 1356

Eodem die. Manifestum facio ego superscriptus Hemanuel cum meis heredibus, tibi superscripto Nicole Pardiotti et tuis heredibus quia si damnum aliquid expensis vel interesse tibi evenerint occasione fideiussionis superscripte, teneor illud damnum tibi satisfacere et emendare infra dies .xv. postquam illud substitueris, hic in Candida, salvum in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera. Superscriptum damnum et pro pena .xx. pro centenario in ratione anni. Testes superscripti. Complere et dare.

16. *Petrus Quirino, son of the late Romeus Quirino, leases to Hemanuel Michael a vineyard in the village*

40 The village of Assomato (Ασσώματος) is mentioned as early as 1271 and still exists today. See Antonino Lombardo, ed., *Imbreviature di Pietro Scardon, 1271* (Turin, 1942), 35.

of Corfe. As payment, Hemanuel Michael promises to give to Petrus Quirino a third of the vineyard's produce every year.

25 September 1356

Die .xxv. Septembris, indictione .x. Manifestum facio ego Petrus Quirino, filius quondam domini Romei Quirino, habitator Candide, quia cum meis heredibus do et in perpetuum concedo in gonico tibi Hemanueli Michael, habitatori casalis mei Corfe,⁴¹ et tuis heredibus unam peciam vinee positam in territorio dicti casalis, que est sita a vinea Theologiti super versus levantis, a modo in antea in perpetuum, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, et omnes alias tuas utilitates in ea et ex ea faciendi, tanquam de re tua propria nemine tibi contradicente, semper tamen cum onere suo. Quam quidem vineam teneris anno quolibet temporibus congruis et consuetis bene aptare, videlicet, cerpire, çapare, discafiçare, catavoliçare, et quolibet quinto anno lachiçare et ipsam in culmine conservare omnibus tuis expensis, et omni anno super patitiri tempore vindemiarum debes michi dare totam et integram terciam partem totius vini et usufructuum provenientium de ipsa vinea, reliquis duabus partibus in te retentis sub pena dupli pro quolibet termino. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono, Georgius Emo, Rodulfus Todesco. Complete et dare.

17. *The reverse of the above contract.*

25 September 1356

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Hemanuel cum meis heredibus tibi suprascripto domino Petro Quirino et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complete et dare.

18. *Petrus Cavadato rents half a house in Candia from Nicolaus Mauroceno, in return for the annual sum of twelve hyperpera.*

27 September 1356

41 The village of Corfe (Κορφές) is in Malevizi (Μαλεβιζί). It is mentioned as early as 1248 and is still in existence. See Tsirpanles, *Katástixo*, 189.

Die .xxvii. Septembris, indictione .x. Quia tu Nicolae Mauroceno //scriba camere quinque de pace// habitator burgi Candide cum tuis heredibus dedisti, concessisti et affictasti michi Petro Cavadato, spatario, habitatori dicti burgi, et meis heredibus totam medietatem totius domus affictate per dominium ad incantum Nicolao Surentino, quam quidem domum olim tenebat Petrus Surentino et modo divisa est in duas partes que sunt due domus distincte et separate, quam quidem medietatem consensit ipse Nicolaus Surentino et est ipsa domus posita in burgo predicto //a kallen-dis mensis Octubris proxime venturi usque ad annos tres proxime subsequentes//~~a modo in antea~~ cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, et omnes alias meas utilitates in ea et ex ea faciendi tanquam de re mea propria, nemine michi contradicente, semper tamen cum onere suo. Manifestum facio ego suprascriptus Petrus Cavadato cum meis heredibus tibi suprascripto Nicolao et tuis heredibus quia dictam affictionem firmam et ratam habeo et tenebo et omnia et singula suprascripta et infrascripta inviolabiliter observabo et pro affictu dicte domus seu medietatis predicte teneor et debeo dare et deliberare tibi vel tuo misso anno quolibet yperpera in Creta currentia duodecim, videlicet, medietatem eorum in principio quorumlibet sex mensium successivorum sub pena dupli pro quolibet termino. Et teneor per totum tempus annorum trium predictorum tenere et conservare dictam domum in culmine meis expensis et in complemento dicti termini ipsam tibi in culmine refutare. Si igitur contra hanc manifestationis cartam ire temptavero, tunc emendare debeam cum meis heredibus tibi et tuis heredibus yperpera in Creta currentia viginti quinque pro pena inde constituta; et hec manifestationis carta in sua permaneat firmitate. Testes, Iohanes Dario, Marcus Gisi, Georgius Emo, Marcus de Ponte. Complete et dare. Dedi.

[3r]

19. *Benedictus Quirino, executor of the will of the late Bamptoninus Quirino, acknowledges receipt of 270 hyperpera from Georgius Quirino, son of the late Iacobus Quirino. Georgius Quirino owed the money to the agents of Maria Quirina Quirino, as rent for certain fiefs that he was renting from her. Maria Quirina Quirino in turn was required to use the incomes of these*

fiefs to pay for some of the bequests contained in the will of Bampaninus Quirino.

27 September 1356

Die .xxvii. Septembris, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Benedictus Quirino, habitator Candide, furnitor testamenti Bampanini Quirino, quondam habitatoris dicte Candide, de qua quidem furnitione constat publico instrumento scripto et roborato manu Nicolai de Milano notarii, sub anno .mccciv. mense Ianuarii, die .xxvii. indictione nona, Candide insule Crete cum meis successoribus, tibi domino Georgio Quirino filio quondam domini Iacobi Quirino, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus de yperperis in Creta currentibus ducentis et septuaginta, que dare debebas commissariis domine Marie dicte Quirine Quirino, pro affictu feudorum et possessionum que tenes ad affictum ab ipsa commissaria, videlicet, pro anno uno qui complebitur in mense Ianuarii proxime venturo, que quidem yperpera michi dedisti de mandato Cretensis dominii, tibi facto, notato in actis curie Crete pro solvendis quibusdam dimissoriis seu legatis contentis in testamento suprascripti Bampanini Quirino, que quidem legata solvi debent de redditibus predictorum feudorum, que fuerunt ipsius Bampanini. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Dominicus Belono et Petrus Iallina quondam Hemanuelis. Complere et dare. Dedi.

20. *Thomas Fradello, son of the late Iohanes Fradello, acknowledges receipt of all debts owed to himself and his father by Hemanuel Condogeorgi.*

29 September 1356

Die .xxviii. Septembris, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Thomas Fradello filius quondam Iohannis Fradello, habitator Candide, cum meis heredibus tibi Hemanueli Condogeorgi, habitatori casalis Asimo,⁴² et tuis heredibus de omni eo

quod dare debebas dicto quondam patri meo et michi quacumque ratione vel causa et de omni eo quod tibi habui ad dicendum vel requirendum quocumque modo vel ingenio cum cartis vel sine cartis ab initio usque modo. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Petrus Longo, Dominicus Gisi, et Phylippus Malpes. Complere et dare. Dedi.

21. *Nicoletus Cornario, son of the late Andreas Cornario, sells to Marcus Dandulo, son of Donatus Dandulo, an urban fief (borgesia) in Candia, in return for the sum of two thousand four hundred hyperpera, to be paid to Marcus Fradello.*

30 September 1356

Die ultimo Septembris, indictione .x. Manifestum facio ego Nicoletus Cornario filius quondam Andree Cornario, habitator Candide, cum meis heredibus, quia do, vendo et in perpetuum transacto tibi Marco Dandulo Dandulo [sic] filio quondam Donati Dandulo, habitatori Candide, et tuis heredibus, totam meam borgesiam que est domus seu possessio posita in civitate Candide, que olim fuit Nicolai Cornario quondam avi mei et in me devoluta est per divisionem factam cum fratre meo, cum eo iure quod habeo et habere possum in cali predicta posita iuxta ipsam domum, a modo in antea in perpetuum cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, et omnes alias tuas utilitates in ea et ex ea faciendi tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente semper tamen cum onere suo. Pro precio vero et integra solutione dicte borgesie teneris et debes dare et deliberare yperpera in Creta currentia duomillia et quadrigenta que de meo consensu fuisti contentus dare Marco Fradello socero meo per cartam hodierna die factam manu notarii infra scripti. Quam quidem borgesiam teneor et debeo facere tibi scribi et catasticari in catastico curie Crete infra annum proxime venturum postquam s dederis et solveris omnia yperpera suprascripta. Si igitur contra hanc manifestationis et venditionis cartam ire temptavero, tunc emendare debeam cum meis heredibus tibi et tuis heredibus yperpera in Creta currentia duomillia et quadrigenta pro pena inde constituta. Et hec manifestationis

42 The village of Asimo (Ασήμι) is in Monofatsi. It is still in existence.

et venditionis carta in sua permaneat firmitate. Testes, Iohanes Dono, Iohanes Dario, Dominicus Bellono, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. De licentia dominorum Iacobi de Lege et Damiani Moro, iudicum proprii examinerum Candide qui subscribere debent. Dedi cum subscriptione iudicum predictorum.

22. *Marcus Dandulo, son of Donatus Dandulo, promises to pay Marcus Fradello the two thousand four hundred hyperpera owed for the sale of the above-mentioned estate, within six months or within a year at the latest.*

30 September 1356

Eodem die manifestum facio ego Marcus Dandulo suprascriptus cum meis heredibus, tibi Marco Fradello, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro precio et solutione unius borgesie que est domus seu possessio posita in civitate Candide, quam emi a Nicoletto Cornario filio quondam Andree Cornario, genero tuo, ad hec presenti et consentiente, teneor et debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso yperpera in Creta currentia duomillia et quadrigenta, a modo usque ad menses sex proxime venturos, et si ea tibi dare non potero infra terminum antedictum, teneor et debeo dicta yperpera duomillia et quadrigenta tibi dare et deliberare a complemento mensis Octubris proxime venturi in antea usque ad annum unum tunc proxime subsequentem, hic Candide, salva in terra, omni periculo et occasione remotis. Hec autem que suprascripta sunt si non observavero, tunc emendare debeam cum meis heredibus, tibi et tuis heredibus suprascripta yperpera in duplum de teris et casis meis et de omnibus que habere visus fuero in hoc seculo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

[3v]

23. *Marcus Dandulo, son of Donatus Dandulo, promises to allow Nicolaus Cornario (referred to above as Nicoletus) and his family to buy back the above-mentioned estate within twenty-nine years, should they decide to do so, provided they pay back the two thousand four hundred hyperpera of the original contract as well as any further expenses incurred by Marcus Dandulo for the improvement of the property. Seven years later, in 1363, this deed was annulled by the two parties.⁴³*

43 This contract has been cancelled with a large X.

30 September 1356

Die ultimo Septembris, indictione .x. Manifestum facio ego Marcus Dandulo antescriptus cum meis heredibus, tibi Nicolao Cornario antescripto et tuis heredibus quia cum tu michi vendideris unam tuam borgesiam que est domus seu possessio posita in civitate Candide pro precio yperperorum in Creta currentium duorum millium et quadrigentorum, prout continetur in carta hodierna die facta inde manu notarii infrascripti, promittens promitto tibi et sum contentus quod a modo in antea quodcumque tu vel tui heredes michi dederis vel dederint dicta yperpera duomillia et quadrigenta et omnes expensas quas fecero in aptatione et reparatione dicte domus et pro dextro meo et dicte domus, teneor et debeo tibi redere et restituere dictam borgesiam et illam tibi facere scribi et catasticari in catastico curie Crete infra annum unum postquam michi dederis et solveris pecuniam et expensas predictas, ita tamen quod si illam borgesiam non excusseris a modo usque ad annos vigintiquinque proxime venturos ab inde in antea non sit licitum tibi vel tuis heredibus illam redimere, sed hec carta tunc sit cassa et annullata et nullius valoris vel vigoris existat ab inde in antea. Si igitur et cetera, pena yperperorum duorum millium quadrigentorum. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono, Iohanes Dario, Dominicus Bellono, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. //mccclxiii. mense Aprilis, die ultimo, indictione prima, suprascriptus Nicolaus Cornario et heredes domini Marci Dandulo fuerunt contenti quod suprascripta carta cancelletur et annulletur//

24. *Nicolaus (Nicoletus) Cornario, son of the late Andreas Cornario, promises to give Marcus Dandulo, son of Donatus Dandulo, right of first refusal on the above-mentioned borgesias, should the Cornario family buy back the property in the future and then decide to resell it.*

30 September 1356

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Nicolaus Cornario cum meis heredibus tibi suprascripto Marco Dandulo et tuis heredibus, quia si redemero et excussero ego vel heredes mei suprascriptam borgesiam quam tibi vendidi per cartam hodierna die factam manu notarii infrascripti, infra terminum ad quod licitum est michi illam posse excutere per cartam promissionis quam hodie michi fieri fecisti manu

predicti notarii, promittens promitto et sum contentus cum meis heredibus non vendere vel alienare ipsam alicui alii nisi tibi pro eo precio quod ab alio invenire potero cum veritate si tu aut heredes tui illam emere volueris vel voluerint et simili modo heredes mei non possint eam vendere alicui alii nisi tibi vel tuis heredibus modo predicto. Si vero tu vel tui heredes illam emere nolueritis, tunc licitum sit michi eam vendere cuicumque voluero. Si igitur et cetera, pena yperperorum duorum millium et quadrigentorum. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

25. *Nicoletus Bono, son of the late Bartholomeus Bono, gives his mother Iacobina Bono general power of attorney.*

30 September 1356

Eodem die. Committens committo ego Nicoletus Bono filius quondam Bartholomei Bono, habitator Candide, tibi domine Iacobine Bono, matri mee, habitatrici Candide, ut a modo in antea tam commissarie nomine dicti quondam Bartholomei Bono patris mei in cuius testamento sum nominatus commissarius, quam etiam meo nomine proprio, plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi et cetera intromittendi, interdicendi, excuciendi, et recipiendi omnia bona dicte commissarie ac mea propria a cunctis debitoribus ipsis commissarie et meis, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam vel extra curiam necnon affictandi et diffictandi omnes et singulas possessiones et terras dicte commissarie et michi spectantes et affictum inde recipiendi, cartas quoque securitatis et affictationis faciendi et in anima mea iurandi sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interessem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum .v. auri. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare.

26. *Parlatus Mudacio, son of the late Marcus Mudacio, gives Marcus Mudacio, son of Franciscus Mudacio, general power of attorney.*

30 September 1356

Eodem die. Committens committo ego Parlatus Mudacio filius quondam Marci Mudacio, habitator Candide, tibi Marco Mudacio filio Francisci Mudacio, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas

inquirendi, interpellandi, et cetera, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia bona et habere ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam. Insuper, omnes meas terras et possessiones affictandi et diffictandi, affictum inde recipiendi ac etiam me, heredes et bona mea obligandi ubi et sicut tibi videbitur. Cartas quoque manifestationis securitatis, affictationis, et obligationis faciendi et in anima mea iurandi et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare.

27. *Marinus Quirino, son of the late Nicolaus Quirino, acknowledges receipt of one hundred hyperpera paid to him by the heirs of the late Michael Cornario as partial payment of a debt.*

30 September 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Marinus Quirino filius quondam domini Nicolai Quirino, habitator Candide, cum meis heredibus, vobis omnibus heredibus domini Michaelis Cornario, quondam habitatoribus Candide, seu tutricibus filiarum eius in pupulari etate constitutarum, de yperperis in Creta currentibus centum que michi dare debebat dictus quondam Michael Cornario pro paga presentis mensis Septembris, secundum formam unius carte scripte manu Dominici Grimani notarii infrascripti sub anno .mccc. liiii. mense Augusti, die .xx. indictione septima, quam dictus quondam Michael michi fieri fecit de yperperis quadrigentis michi solvendis infra terminos contentos in ea. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis a modo igitur in antea securos vos reddo perpetuo et quietos et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iacobus Todesco, et Alexius Androçio. Complere et dare. Dedi.

[4r]

Kalendis mensis Octubris millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto, indictione decima.

28. *Antonius de Molino acknowledges receipt of all the money owed to him by Nicolaus and Thomas Fradello, sons of the late Ieronymus Fradello, with the exception of five hundred hyperpera still owed to him on account of a contract made by their father Ieronymus.*

1 October 1356

Die primo mensis Octubris, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Antonius de Molino, habitator Chanee,⁴⁴ cum meis heredibus, vobis Nicolao et Thome Fradello, fratribus, filiis quondam Ieronimi Fradello, habitatoribus Candide, et vestris heredibus, de omni eo quod michi dare debebatis quacumque ratione vel modo et de omni eo quod vobis habui vel habere potui ad petendum, dicendum vel requirendum, quocumque iure vel causa cum cartis vel sine cartis ab inicio usque modo, exceptis tamen yperperis quingentis que michi dare debetis nomine hereditario patris vestri per cartam scriptam et roboratam manu Petri Longo notarii sub anno .mcccxxxii. mense Maii die .xx. indictione .xv. Candide insule Crete, per quam quidem cartam vos nomine hereditario patris vestri michi dare debetis predicta yperpera quingenta. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis, a modo igitur in antea securos vos reddo perpetuo et quietos, quia nichil inde remansit unde amplius vos requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iohanes Dario, Marcus Gisi, et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

29. *Franciscus Marcello gives Christoforus Balbi special power of attorney in order to pursue the debts owed to him by Oçia de Feraria.*

2 October 1356

Die secundo mensis Octubris suprascripti. Committens committo ego Franciscus Marcello, habitator Candide, tibi Christoforo Balbi, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi ab Oçia de Feraria que presentialiter est in Theologo totum id quod michi dare debet pro residuo et complemento rationis quorumdam çambellotorum que sibi recommendavi; cartas quoque securitatis faciendi et

in anima mea iurandi et cetera. Promittens firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iohanes Dario. Complere et dare. Dedi.

30. *Nicolaus Mauroceno leases to Maria, widow of Leonardus Geno, the church and cemetery of Sancta Maria Politisa of Candia, which he was renting from the Cretan Commune. In return, Maria Geno promises to pay Nicolaus Mauroceno a lump sum of 150 hyperpera, as well as an annual rent of five hyperpera.*

3 October 1356

Die .iii. mensis Octubris suprascripti. Manifestum facio ego Nicolaus Mauroceno, scribe camere quinque de pace, habitator burgi Candide, quia cum meis heredibus do, concedo et afficto tibi Marie relicte Leonardi Geno, habitatrici dicti burgi, et tuis successoribus, ecclesiam Sancte Marie Politise cum cimiterio et iuribus suis, positam in dicto burgo in monasterio quod habui ad afflictum a communi Crete, a principio temporis quo illud monasterium habere debeo in antea usque per totum //tempus// et terminum quibus dictum monasterium habere debeo a communi predicto, renovando tibi cartam sicut michi renovabitur a communi predicto, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, afflictandi, diffictandi, afflictum inde recipiendi, vendendi, alienandi, et transactandi, et pro anima iudicandi et omnes alias tuas utilitates in ea et ex ea faciendi, tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente, semper tamen cum onere suo. Et pro embatichi seu precio et solutione dicte ecclesie, secundum conventionem habitam inter te et me, debes michi dare et deliberare yperpera in Creta currentia Centum et quinquaginta infra hos terminos, videlicet, yperpera in Creta currentia centum et triginta debes michi dare per totum mensem Octubris presentem et reliqua yperpera viginti debes michi dare tunc quando tibi presentavero et dederò claves dicte ecclesie ut illam intromittas, que quidem omnia yperpera suprascripta esse debent mea libere et precise pro precio et solutione ecclesie suprascripte. Et nichilominus teneris et debes dare et deliberare michi vel meo misso anno quolibet yperpera in Creta currentia quinque pro afflictu dicte ecclesie, videlicet, medietatem eorum in Kallendis cuiuslibet mensis Maii et reliquam medietatem in Kallendis cuiuslibet mensis Novembris successive venturi, hic Candide salva

44 The modern-day Chania (Χανιά) was one of the major towns of Venetian Crete. Its territory was conquered and colonized by Venice in 1252.

in terra, omni occasione remota, sub pena dupli pro quolibet termino, incipiendo solvere dictum afflictum eo tempore ab eo tempore quo tibi dederam claves ecclesie suprascripte. Tu vero teneris et debes dictam ecclesiam in culmine conservare tuis omnibus expensis per totum tempus predictum et completo termino dicte afflictationis debes ipsam michi seu communi Crete predicto in culmine refutare. Est autem sciendum quod tu nullo modo potes vel debes dictam ecclesiam afficare papati Iohane Veneciano. Predictam autem ecclesiam teneor tibi defendere, manutenere et desbrigare ab omnibus qui te voluerint inde molestare vel inquietare. Si igitur et cetera, pena yperperorum quinquaginta. Contractu firmo. Testes, Hemanuel Suriano filius capituli mensuratorum, Dominicus de Verona, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi.

31. *The reverse of the above contract.*

3 October 1356

Eodem die. Manifestum facio ego suprascripta Maria cum meis successoribus, tibi Nicolao et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare.

32. *The nun Kalli, widow of Georgius Lambardo, also known as Catafigi, previous tenant of a part of the above-mentioned monastery, relinquishes her rights to Nicolaus Mauroceno.*

3 October 1356

Eodem die. Manifestum facio ego Kalli relicta Georgii Lambardo, nunc vero monacha, vocata Catafigi, habitatrix burgi Candide, //cum meis successoribus// tibi Nicolao Mauroceno suprascripto et tuis heredibus, quia de mea libera et propria voluntate renuncio, restituo et refuto tibi totam illam partem monasterii communis Crete positi in burgo Candide, quam dictus quondam vir meus tenebat ad afflictum a communi predicto et ipsam partem usque modo tenebam et possidebam a modo in antea usque per ad complementum temporis et termini quo illam partem habere debebam ab ipso communi cum eo iure et onere ac iurisdictione et condicione quibus illam partem habebam et habere poteram, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, [4v] possidendi, afflictandi, diffictandi, afflictum inde recipiendi, et omnes alias

tuas utilitates in ea et ex ea faciendi, tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente quoniam de ipsa me foris feci et illam in tua plena potestate relinqui, cum hac tamen conditione, quod afflictationes omnes olim factas per socerum et virum meos quondam ac etiam per me post obitum eorum, quibuscumque personis, habere debes firmas et ratas, usque ad complementum termini quo dictam partem habere debebam cum illis modis et conditionibus quibus dicte afflictationes facte fuerunt, et debes solvere communi predicto afflictum quem ego solvere debebam. Ad hec autem manifestum facio ego Maria filia suprascripte Calli cum meis successoribus tibi suprascripto Nicolao Mauroceno et tuis heredibus, quia sum contenta de renuntiatione et refutatione predicta in quantum michi spectaret seu spectare posset ius aliquod in predictis. Si igitur contra hanc manifestationis et renuntiationis cartam ire temptaverimus, tunc emmendare debeamus cum nostris successoribus tibi et tuis heredibus auri libras quinque pro pena inde constituta contractu firmo. Testes, Costas Sonarici, Luca Diminiti, Iohanes de Nigroponte, et Dominicus de Verona. Complere et dare.

33. *Nicolaus Mauroceno makes quittance of all money and services owed to him by Kalli, known as Catafigi, for the above-mentioned monastery.*

3 October 1356

Eodem die. Plenam et irrevocabilem securitatem, finem, quietationem, et remissionem facio ego suprascriptus Nicolaus Mauroceno cum meis heredibus tibi suprascripte Kalli, relicte Georgii Lambardo, et tuis successoribus, ac etiam omnibus commissariis et heredibus dicti Georgii Lambardo vel successoribus bonorum suorum de omni eo quod a vobis petere aut requirere poteram seu possem quocumque modo vel ingenio pro parte monasterii suprascripti quam tu suprascripta Kalli tenebas et pro diruinatione seu devastatione et deterioratione domorum que sunt vel fuerunt in ipsa parte, quam hodie renuisti et refutasti michi per cartam hodierna die factam manu notarii infrascripti, tali quidem forma quod contentus sum ipsam totam partem plene et perfecte habuisse et recepisse, promittens cum meis heredibus nullo modo facere vel movere questionem aliquam vel requisitionem seu molestiam vobis seu aliqui vestrum pro dicta parte monasterii vel occasione ipsius, pro eo quod illa

pars restitui debebat in culmine, michi nomine dicti communis, vigore nove afftationis michi facte per dominium de monasterio supradicto, michi noviter afftato. Nunc autem quoniam de predictis omnibus et per omnia ac etiam de super omnibus me bene et perfecte deliberastis et quietastis, a modo igitur in antea securos vos reddo perpetuo et quietos quia nichil inde remansit unde amplius vos seu aliquem vestrum requirere seu compellere valeam ullo modo vel ingenio. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

34. *Iohanes de Grimaldo gives general power of attorney to Iacobus Todesco.*

4 October 1356

Die .iiii. Committens committo ego Iohanes de Grimaldo, habitator Candide, tibi Iacobo Todesco, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, et cetera, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et in anima mea iurandi et cetera, promittens firmum et ratum habere et tenere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bellono et Hemanuel Betto. Complere et dare.

35. *Angelus Quirino, son of the late Nicolaus Quirino, leases to Georgius, Leo, Stefanus, and Nicola Vergi his serventaria of Arfa. The new tenants promise to give Angelus Quirino 130 measures of wheat every year as rent.*

4 October 1356

Die .iiii. suprascripti mensis Octubris. Manifestum facio ego Angelus Quirino filius quondam Nicolai Quirino, habitator Candide, quia cum meis heredibus do, concedo et afficto vobis Georgio Vergi habitatori Episcopatus Millepotami,⁴⁵ Leoni Vergi habitatori

casalis Agia,⁴⁶ Stefano Vergi habitatori casalis Arfa,⁴⁷ fratribus, et Nicole Vergi habitatori dicti casalis Arfa et vestris heredibus, unam meam serventariam de Arfa, positam in turma Millepotami cum omnibus suis habentiis et pertinentiis, exceptis tamen villanis dicte serventarie spectantibus, quos in me totaliter reservavi, a complemento afftationis facte Georgio, Alexio, et Marco Curatoropulis, fratribus, qui dictam serventariam tenent presentialiter ad affictum, usque ad annos decem tunc proxime subsequentes, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi et affictum inde recipiendi, et omnes vestras utilitates in ea et ex ea faciendi, tanquam de re vestra propria, nemine vobis contradicente, semper tamen cum onere suo. Pro affictu vero dicte serventarie debetis dare et deliberare anno quolibet michi vel meo misso mensuras boni, novi, et neti frumenti ac etiam mercadantis centum et triginta, conducti in castro Millepotami, omnibus vestris expensis, salvum in terra, omni occasione remota, per totum quemlibet mensem Augusti successive venturum sub pena dupli, pro quolibet termino, ita tamen quod de predictis me tenere possim ad vos quatuor et ad quemlibet vestrum sicut voluero in parte et toto, tamen licitum sit vobis et cuilibet vestrum plantare ibi arbores fructiferas. Et omnes arbores quas plantaveritis, habeatis in perpetuum ad gonico a complemento presentis afftationis in antea, dando michi tertiam partem fructuum inde provenientium, reliquis duabus partibus in vobis retentis. Et debetis anno quolibet, tempore seminationum laborare ad meum servitium et commodum per diem unam cum pariis duobus bovum absque [5r] ulla solutione. Et hec afftatio duret et sit firmat [sic] tempore pacis tantum. Si igitur contra hanc manifestationis et afftationis cartam ire temptavero, tunc emmendare debeam cum meis heredibus vobis ac vestris heredibus yperpera in Creta currentia vigintiquinque pro pena et pene nomine inde constitute. Contractu firmo. Testes,

46 There are two villages named Agia (Αγιά): one in the area of Mylopotamos and another in the territory of Cydonia (Κυδωνία) in Chania. This mention clearly refers to the village in Mylopotamos, since all the other villages and interested parties mentioned in the contract are also in Mylopotamos. Agia is mentioned at least as early as 1330. See Z. Tsirpanles, *Το κληροδότημα του καρδινάλιου Βησσαρίωνος για τους φιλενωτικούς της Βενετοκρατούμενης Κρήτης (1439–1705 αι.)* (Thessalonike, 1967), 226.

47 This is the modern village of Alfa (Αλφά Μυλοποτάμου).

45 The village of Episcopatus (Επισκοπή) is in the territory of Mylopotamos (Μυλοπόταμος, Millepotamus in Venetian). It still exists today.

Iohanes Dono, Iohanes Dario, Dominicus Bellono, et Bartholomeus Mauro. Complere et dare.

36. *The reverse of the above contract.*

4 October 1356

Eodem die. Manifestum facimus nos suprascripti Georgius, Leo, Stefanus, et Nicola Vergi cum nostris heredibus tibi suprascripto Angelo Quirino et tuis heredibus e contrario per totum in parte et toto. Testes suprascripti. Complere et dare.

37. *Nicolaus Filareto gives special power of attorney to Donatus Grioni and Iacobus Grimani of Venice, and entrusts them to seek confirmation from the Venetian authorities for his appointment to the office of measurer or seller of salt sold on behalf of the Commune in Candia.*

5 October 1356

Die .v. Octubris, indictione .x. Committens committo ego Nicolaus Filareto, habitator Candide, vobis nobilibus viris dominis Donato Grioni civi Veneciarum et Iacobo Grimani de Veneciis, habitatoribus Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus vestrum in cuius manu hec commissionis carta apparuerit, comparendi coram ducali dominio Veneciarum et suis consiliis quibuscumque et suplicandi, postulandi, et impetrandi gratiam confirmationis me ad officium venditoris salis qui venditur in civitate Candide pro communi, in quo quidem officio sum ad presens constitutus per regimen Cretensem iam dudum. Et pro predictis omnia et singula procurandi et exercendi que inde fuerint oportuna, prout consuetudines et ordines Veneciarum requirunt, et si expedierit in anima mea iurandi et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Marcus Gisi et Nicolaus Secreto. Complere et dare. Dedi.

38. *Nicolaus Mocenigo of Venice gives general power of attorney to Christoforus Balbi.*

6 October 1356

Die .vi. mensis Octubris suprascripti. Committens committo ego Nicolaus Mocenigo de Veneciis, habitator Candide, tibi Christoforo Balbi, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi,

interpellandi, et cetera, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi a Bartholomeo de Laurentio factore meo et ab aliis meis [sic] debitoribus omnia mea bona et habere ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis invenire poterunt cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi et cetera. Promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid feceris in predictis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius Emo et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi.

39. *Nicolaus Mocenigo of Venice receives six hundred hyperpera from Bassanus de Hosnago, dean of the church of Kironensis (Chersonesus), and promises to pay him back in ducats in Venice.*

7 October 1356

Die .vii. mensis Octubris suprascripti. Manifestum facio ego Nicolaus Mocenigo de Veneciis, habitator Candide, quia recepi cum meis heredibus a te Bassano de Hosnago, decano ecclesie Kironensis, nunc moram trahenti Candide, et tuis successoribus, yperpera in Creta currentia sexcenta que debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso in Veneciis per cambium in auro et monetis hoc modo, videlicet, quia debeo tibi dare ducatos ducentos auri boni et iusti ponderis et ducatos centum in monetis infra dies viginti duos postquam cocha domini Lodoici de Molino, que presentialiter est in portu Candide, et est itura Veneciis, applicuerit Venecias, salva in terra, omni periculo et occasione remotis. Et pro maiori tua securitate tibi do et designo pro tuo signo et pignore totum meum caseum //et vinum et omnia alia mea mercimonia// onerata in cocha predicta, que quidem omnia teneor facere tibi scribi in quaterno dicte coche pro signo et pignore pecunie supradicte. Hec autem et cetera. Suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario. Testes, Iohanes Dario, Dominicus Bellono, et Iohanes de Nigroponte. Dedi.

40. *Nicolaus Filareto gives special power of attorney to Donatus Grioni and Iacobus Grimani of Venice, and entrusts them to seek confirmation from the Venetian authorities for his appointment to the office of measurer or seller of salt sold on behalf of the Commune in Candia.*⁴⁸

48 Note that this is almost identical to document 37. It would appear that the two documents, one for each of the appointed

7 October 1356

Eodem die. Committens committo ego Nicolaus Filareto, habitator Candide, vobis nobilibus viris dominis Donati Grioni, civi Veneciarum, et Iacobo Grimani Grimani [sic] de Veneciis, habitatoribus Candide, ut a modo in antea plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus vestrum in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit, *inquirendi* comparendi coram ducali dominio Veneciarum et suis consiliis quibuscumque et suplicandi, postulandi, et impetrandi gratiam confirmationis mee ad officium venditionis salis, qui in civitate Candide venditur pro communi, in quo quidem officio sum ad presens constitutus per regimen Cretense iam dudum, cum illis modis et conditionibus quibus fui per illud regimen constitutus. Et pro predictis omnia et singula procurandi et exercendi que inde fuerint oportuna prout consuetudines et ordines Veneciarum requirunt. Et si expedierit in anima mea iurandi et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Iohanes Gerardo et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

41. *Dominicus Dono, son of the late Petrus Dono, acknowledges receipt of twenty-five hyperpera from Iohanes Dono, which Iohanes owed him on account of a contract which Dominicus claimed had been lost.*

7 October 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Dominicus Dono filius quondam domini Petri Dono, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Iohani Dono, scribe palatii Candide, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, de yperperis in Creta currentibus viginti quinque, que michi dare debebas per quoddam scriptum manu tua factum, quod quidem scriptum perdidisse dico. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iohanes Dario, Marcus Gisi, et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

representatives, were made a few days apart.

[5v]

42. *Iohanes Minio of Venice gives general power of attorney to Dominicus Greco.*

9 October 1356

Die .viii. Octubris, indictione .x. Committens committo ego Iohanes Minio de Veneciis, habitator Candide, tibi Dominico Greco socero meo, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam. Insuper obligandi me, heredes et bona mea prout tibi videbitur, cartas quoque securitatis, manifestationis et obligationis faciendi et in anima mea iurandi sicut egomet facere possem si personaliter interesssem. Promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid feceris in predictis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Iohanes Dario, Iohanes Dono, et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

43. *Ianullius Scoti gives general power of attorney to his wife, Iacobina.*

10 October 1356

Die .x. Octubris, indictione .x. Committens committo ego Ianullius Scoti, habitator Candide, tibi Iacobine uxori mee, habitatrici dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi et cetera, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, et quecumque alia mea negocia procurandi et exercendi, cartas quoque securitatis faciendi et in anima mea iurandi et cetera. Promittens firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Franciscus de Firmo, Iohanes Grimani et Nicolaus Fuscolo. Complere et dare. Dedi.

44. *Nicola Raptopulo and Georgius Sichiotti promise to adhere to the terms by which Iohanes de Torcello had leased to them his land in the village of Athanati, and to pay Iohanes an annual rent of seventeen hyperpera.*

17 October 1356

Die .xvii. Octubris, indictione .x. Quia tu Iohanes de Torcello, habitator Candide, dedisti, concessisti, et affictasti nobis Nicole Raptopulo et Georgio Sichiotti, habitatoribus casalis Athanati,⁴⁹ et nostris heredibus, totam illam tuam terram de Athanati que posita est a flumine ultra versus ponetis, a modo in antea usque ad annos duos proxime venturos cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, affictandi, diffictandi, et omnes alias nostras utilitates in ea et ex ea faciendi, tamquam de re nostra propria, nemine nobis contradicente, semper tamen cum onere suo //manifestum facimus nos suprascripti Nicola et Georgius cum nostris heredibus tibi suprascripto Iohani de Torcello et tuis heredibus quia dictam affictionem firmam et ratam habebimus et omnia et singula suprascripta et infrascripta inviolabiliter observabimus et// pro affictu dicte terre debemus dare et deliberare tibi vel tuo misso anno quolibet yperpera in Creta currentia decem et septem per totum quemlibet mensem Augusti successive venturum, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota, sub pena dupli pro quolibet termino, de quibus de te tenere possis ad nos ambos et ad quemlibet nostrum in parte et toto prout volueris, et debemus tibi facere primam pagam in mense Augusti undecime indictione proxime venture. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Marcus Gisi, Georgius Emo, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

45. *Nicolaus Mocenigo of Venice acknowledges receipt of an interest-free loan of five hundred gold ducats from Paulus de Rogerio, and promises to repay Paulus by May.*

18 October 1356

Die .xviii. Octubris, indictione .x. Manifestum facio ego Nicolaus Mocenigo de Veneciis, habitator Candide, quia recepi cum meis heredibus a te Paulo de Rogerio, habitatore dicte Candide, et tuis heredibus, ducatos

auri quingentos, mutuo causa amoris et dilectionis pro quibus debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso ducatos quingentos auri boni et iusti ponderis a modo usque per totum mensem Maii proxime venturum, hic Candide, salvos in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera. Suprascriptos ducatos auri et pro pena inde constituta viginti pro centenario. Testes, Iohanes de Torcello quondam Pasqualis, Michaletus Gradonico Besaco, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi. //Petro nepoti suprascripti Pauli//

46. *Kalli, widow of Iohanes Gradonico, and Nicoletus Quirino, son of the late Andreas Quirino, agree on the terms of the dowry of Agnes, daughter of Kalli, who is to marry the aforementioned Nicoletus Quirino.*

24 October 1356

Die .xxiii. Octubris suprascripti. Manifestum facimus nos Kalli relictæ Iohannis Gradonico, habitatrix Candide, ex una parte et Nicoletus Quirino filius quondam Andree Quirino ex altera, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus et successoribus, quia in Christi nomine ad tale pactum et concordium insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascripta Kalli promitto et sum contenta facere quod Agnes filia mea consentiat et accipiat te suprascriptum Nicoletum Quirino in suum sponsum et virum legitimum secundum normam ecclesiasticam, pro cuius repromissa debeo tibi dare yperpera in Creta currentia septingenta, et pro donis yperpera in Creta currentia trecenta, hoc modo, videlicet, quod a modo usque per totum mensem Ianuarii proxime venturum debeo tibi dare yperpera trecenta in pecunia numerata et ultra ea debeo tibi dare omnes vestes et res seu coreda ipsius Agnetis, prout fuerint extimata, computando valorem eorum in ratione pecunie supradicte. Et totum residuum dictorum yperperorum mille debeo tibi dare a modo usque ad menses decem et octo proxime venturos, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo nichilominus capitale. Ego autem suprascriptus Nicoletus Quirino versa vice sum contentus capere suprascriptam Agnetem in meam sponsam et uxorem legitimam et illam desponsare et transducere secundum canonicas sanctiones a modo usque per totum mensem Ianuarii

49 The village of Athanati (Αθανάτοι), located in the territory of Temenos, is 10 km from Candia. It is mentioned as early as 1271 and still exists today. See Lombardo, *Imbreviature di Pietro Scardon*, 145.

suprascriptum proxime venturum. Ad hec autem manifestum facio ego Michaleus Gradonico filius suprascripte Kalli, habitator [6r] Candide, tibi suprascripto Nicoletto Quirino et tuis heredibus quia cum meis heredibus sum contentus de omnibus suprascriptis et obligo me attendere et observare omnia et singula suprascripta contenta in promissione tibi facta per matrem meam suprascriptam et tibi dare et deliberare omnia et singula cum modis et conditionibus, penis ac terminis suprascriptis et infrascriptis, ita quod de predictis possis te tenere ad ipsam matrem meam et ad me et ad quemlibet nostrum in parte et toto prout volueris. Si qua igitur partium suprascriptarum et cetera, tunc emmendare debeat pars non observans cum suis heredibus parti observanti et observare volenti ac suis heredibus vel successoribus yperpera trecenta pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Ugolinus de Mantua et Georgius et Nicolaus Stanto, fratres. Complete et dare.

47. *The brothers Georgius de Molino and Franciscus de Molino divide their property.*

27 October 1356

Die .xxvii. Octubris, indictione .x. Cum divisio inter aliquos celebratur, expedit ut scripture testimonio roboretur, ne longi decursu temporis oblivioni mandetur. Idcirco manifestum facimus nos Georgius de Molino ex una parte et Franciscus de Molino ex altera, ambo fratres, filii quondam Iohannis de Molino, habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus quia in nomine domini concorditer et unanimiter de communi voluntate divisimus inter nos bona nostra immobilia infrascripta, tali quidem modo quod ego //suprascriptus// Georgius elegi et accepi partem quam volui et altera pars remansit michi //suprascripto// Francisco. Et hec est pars quam ego suprascriptus Georgius elegi et accepi pro mea portione, videlicet, Scopi, Castrovunia, et Acladia,⁵⁰ que loca omnia sunt posita in turma Sithie, cum villanis inferius annotatis, scilicet: Item, Ianni Xenopulo cum duobus filiis suis magnis. Item, Stratigi Cudhumalo maior.

50 All three villages, Scopi, Castrovunia, and Acladia (Σκοπή, Καστροβούνια, and Αχλάδια), were located in the territory of Seteia. See also C. Gaspaes, “Από τη Βυζαντινή στη Βενετική τούρμα: Κρήτη, 13ος–14ος αι.,” *Σύμμεικτα* 14 (2001): 167–228 (at 194). Scopi and Acladia are still in existence.

Item, Ianni Cudhumalo. Item, Stratigi Cudhumalo junior cum fratre suo maiore nominato Michali. Item, Chiriaco Mothoneo. Item, Xeno Charchiopulo cum duobus filiis suis parvis. Item, Vagioniti Charchiopulo. Item, Georgius Çulucho. Item, Callo Crithari cum uno filio suo parvo. Item, Georgius Crithari cum quatuor filiis suis parvulis. Item, Ianni Carpathio. Item, Leo et Michali, filii quondam Coste Pulada. Item, Fucha Rangava. Item, Leo Cudhumalo. Tamen predicti villani omnes et singuli habere debent sua gonica posita in utraque parte cum oneribus suis, ita tamen quod reddere debeant anno quolibet patrono terre iura omnia que ipse habere debebit pro sua parte secundum consuetudinem terre. Et suprascripta omnia loca cum villanis omnibus superius nominatis sum contentus ego suprascriptus Georgius habere, tenere et possidere pro tota et integra mea parte quam habere debebam pro medietate bonorum paternorum michi spectante cum onere varnitionis serventiarum duarum et octavorum trium; et pro tanto feudo facere debeo varnitionem et omnes alias factiones debitas et consuetas cum hac tamen declaratione, quod si aliquo tempore recuperare potero aliquem vel aliquos villanorum fugientium pertinentium feudis suprascriptis vel infrascriptis, ipsi tales villani sic recuperati esse debeant communes inter me et te prefatum Franciscum fratrem meum, taliter quod tu habeas medietatem eorum et ego habere debeam reliquam medietatem.

Item pars autem quam ego suprascriptus Franciscus habui hec est, scilicet: Turloti,⁵¹ qui est locus positus in turma Sithie, cum villanis omnibus inferius annotatis. Item, Gullielmo Siligna cum uno filio suo, qui est etatis annorum decem et octo. Item, Nichiforo Siligna. Item, Vasili Siligna cum uno filio suo parvulo. Item, Manuel Turcho cum tribus filiis suis magnis. Item, Caluçi Turcho cum uno filio suo parvulo. Item, Leo Turcho cum uno suo fratre magno. Item, Georgius, frater Xeni Charchiopulo. Item, Pangalo Turcho cum quinque filiis suis, quorum duo sunt magni et tres parvuli. Item, Michali Siligna cum uno filio suo parvulo. Item, Ianni Siligna. Item, Michali Fulei. Item, Michali filius Charopuli qui moratur in domo nostra. Item, puer unus parvus qui fuit filius filii Hemanueli Turcho quondam. Item, habui ego suprascriptus Franciscus pro

51 The village of Turloti (Τουρλωτή; still in existence) is situated in the territory of Seteia. See also Gaspaes, “Από τη Βυζαντινή στη Βενετική τούρμα,” 194.

mea parte Muliana,⁵² qui est locus positus in turma Sithie cum villanis infrascriptis. Item, Stamatino Pulada. Item, Michali Puladha filius dicti Stamatini. Item, Alexi Piperi. Item, Georgius Puladha cum duobus filiis suis magnis. Item, Fucha Piperi. Item, duo filii Leonis Puladha quondam. Item, Vasili Puladha. Item, filius Calli Pulada. Item, Nicola Pulada naturalis cum duobus filiis suis parvis. Item, duo filii parvuli Vasilii Caimeno quondam. Et predicti omnes et singuli villani habere debent sua gonica cum oneribus suis, posita in utraque parte, ita tamen quod reddere debeant anno quolibet patrono terre iura omnia que ipse inde habere debebit pro sua parte secundum consuetudinem contrate. Item habui ego suprascriptus Franciscus pro dicta mea parte domus pertinentes feudo de Scopi et Acladia, positas in civitate Candide. Item habui in dicta mea parte serventariam dimidiam de Pendamodi⁵³ et Delese.⁵⁴ Et predicta omnia loca cum villanis et possessionibus et iuribus superius [6v] per singulum nominatis et declaratis insertis in mea parte sum contentus ego suprascriptus Franciscus habere, tenere, et possidere pro tota et integra mea parte quam habere debebam pro medietate paternorum bonorum michi spectante, cum onere varnitionis serventiarum duarum et octavorum trium et pro tanto feudo teneor facere varnitionem et alias factiones debitas et consuetas, cum hac tamen declaratione, quod si aliquo tempore recuperare potero aliquem vel aliquos villanorum fugientium pertinentium feudis suprascriptis, ipsi tales villani sic recuperati esse debeant communes inter te prefatum Georgium fratrem meum et me suprascriptum Franciscum, taliter quod tu habeas medietatem ipsorum villanorum et ego habeam reliquam medietatem. Et predictae divisiones facte pure, fideliter et directe inter partes predictas de communi consensu et voluntate esse debeant firme et rate in perpetuum. Est autem sciendum quod feudum de Scopi insertum in parte mei Georgii suprascripti est obligatum pro pignore et securitate yperperorum trecentorum dotis uxoris Bartholomei Sclença, que quidem yperpera solvere et satisfacere debeo ego

suprascriptus Franciscus solus, quia dictum debitum habui in mea parte debitorum tangentium me, per divisiones olim factas inter nos de debitis nostris. Si qua igitur partium suprascriptarum et cetera, pena yperperorum quingentorum. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iohanes Dario, Iohanes Dono, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi. // ambas Francisco suprascripto //

48. *Maria, widow of Nicolaus Cornario, and Lançarotus de Molino agree on the terms of the dowry of Marchesina, daughter of Maria, who is to marry the aforementioned Lançarotus de Molino.*

31 October 1356

Die ultimo Octubris, indictione .x. Manifestum facimus nos Maria relictæ Nicolai Cornario ex una parte, et Lançarotus de Molino ex altera, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris successoribus et heredibus, quia in Christi nomine ad tale pactum insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascripta Maria promitto et sum contenta facere quod Marchesina filia mea consentiat et accipiat te suprascriptum Lançarotum in suum sponsum et virum legitimum secundum canonicas sanctiones, a modo usque ad annos tres proxime venturos vel antea, et pro repromissa ipsius teneor et debeo tibi dare yperpera in Creta currentia quadrigenta et pro donis yperpera centum infra terminum antedictum vel antea, si antea per te fuerit transducta et desponsata, sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo nichilominus capitale. Ego autem suprascriptus Lançarotus versa vice promitto et sum contentus accipere suprascriptam Marchesinam in meam sponsam et uxorem legitimam, secundum normam ecclesiasticam, et ipsam desponsare et transducere a modo usque ad annos tres proxime venturos vel antea, si antea volueris. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et conventionis cartam ire temptaverit ~~et que~~ **suprascripta**, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus parti observanti et observare volenti ac suis heredibus yperpera in Creta currentia trecenta, pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Bartholomeus de Grimaldo, Blasius de Ripa, notarius, Michael Trun quondam Nicolai. Complere et dare.

52 The village of Muliana (Μουλιανά) is located in Seteia. It still exists today.

53 The village of Pendamodi (Πενταμόδι) in Malevizi is mentioned as early as 1248, and is still in existence. See, for example, Tsirpanles, *Katástixo*, 192.

54 Delese may refer to the modern-day village of Τύλισος in Malevizi. See Tsirpanles, *Katástixo*, 50.

**Kalendis mensis Novembris currente
anno domini millesimo trecentesimo
quinquagesimo sexto, indictione decima.**

49. *Iacobus Pantaleo, executor of the will of Nicolaus Pantaleo Pitharulli, acknowledges receipt of four hundred measures of wheat, two hundred mistata of wine, and thirty-three hyperpera from Maria, widow of Andreas Pantaleo, agent of her daughter Trulida. This payment was half of the payment owed by the agents of the late Franciscus Pantaleo (one of whom was Trulida), on account of a judgment given by the Duke of Candia Marinus Grimani against them and in favour of the late Nicolaus Pantaleo Pitharulli.*

November 1356

Die .vii. mensis Novembris suprascripti. Per virtutem et potestatem unius carte testamenti scripte et roborate manu presbyteri Petri Dandulo, notarii, sub anno .mcccxli. mense Maii, die .xiiii. intrante indictione nona, Candide insule Crete per quam Nicolaus Pantaleo Pitharulli, habitator Candide, constituit suos fidei commissarios Petrum de Rogerio, Franciscum Pantaleo nepotem suum et me Iacobum Pantaleo suum filium naturalem, dans et conferens dictis suis commissariis post suum obitum plenam virtutem et potestatem inter recte cetera excuciendi, et recipiendi omnia sua bona et habere, cartas quoque securitatis et omnes alias cartas neccessarias faciendi et cetera, prout in dicta testamenti carta a me notario infrascripto visa et lecta distinctius continetur, plenam et irrevocabilem securitatem facio //ego// Iacobus Pantaleo suprascriptus, nunc solus commissarius suprascripti Nicolai Pantaleo Pitharulli, cum suprascripti Petrus de Rogerio et Franciscus Pantaleo nominati commissarii in testamento predicto iam decesserint, tibi Marie relicte Andree Pantaleo, commissarie Trulide, filie tue, uxoris quondam Nicolai Barbadico, habitatrici Candide, et tuis successoribus de mensuris quadrigentis frumenti et de mistatis ducentis vini et de yperperis trigintatribus michi datis pro aliis mistatis centum vini, que omnia michi dedisti pro //parte// totius et integre medietatis solutionis unius sententie late per dominum Marinum Grimani, olim ducham Crete et eius consilium in favorem commissariorum dicti quondam Nicolai Pantaleo Pitarulli contra commissarios Francisci Pantaleo quondam, de mensuris .viii^C. frumenti et de

mistatis .viii^C. vini //que quidem medietas tangebatur commissarios dicte quondam Trulide, filie tue//. Nunc autem quoniam de predictis ac etiam de medietate expensarum sententie supradicte me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam, quia nichil inde remansit unde te amplius requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, presbyter Nicolaus Corbo, Andreas Barbadico de Veneciis, clericus, et Iohanes de Nigroponte, macola. Complere et dare. Dedi.

[7r]

50. *Iacobus Pantaleo, executor of the will of the late Nicolaus Pantaleo Pitharulli, acknowledges receipt of four hundred mistata of wine and one hundred hyperpera from Marchesina, wife of Phylippus de Vigontia and executor of the will of the late Franciscus Pantaleo. This payment was the second half of the payment owed by the agents of the late Franciscus Pantaleo on account of a sentence given by the Duke of Candia Marinus Grimani against them and in favor of the late Nicolaus Pantaleo Pitharulli.*

7 November 1356

Die .vii. mensis Novembris indictione .x. Per virtutem et potestatem unius carte testamenti antescrite, per quam Nicolaus Pantaleo Pitharulli, habitator Candide, et cetera, plenam et irrevocabilem securitatem facio Iacobus Pantaleo suprascriptus, nunc solus commissarius suprascripti Nicolai Pantaleo, habitator Candide, cum predicti Petrus de Rogerio et Franciscus Pantaleo, nominati commissarii in dicto testamento decesserint, cum meis successoribus, tibi Marchesine uxori Phylippi de Vigontia, commissarie Francisci Pantaleo, quondam habitatrici dicte Candide, et tuis successoribus de mistatis quadrigentis vini et de yperperis in Creta currentibus centum michi datis pro tota et integra solutione totius medietatis debiti unius sententie late per dominum Marinum Grimani, olim ducham Crete et eius consilium, in favorem commissarii suprascripti quondam Nicolai Pantaleo, contra commissarios Francisci Pantaleo quondam fratris tui, de mensuris .viii^C. frumenti et de mistatis .viii^C. vini prout in dicta sententia //dicitur// continere. ~~Item de yperperis in Creta currentibus centum totam medietatem totius debiti.~~ Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea

securum [sic] te reddo perpetuo et quietum [sic], quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, presbyter Nicolaus Corbo, Andreas Barbadico de Venetiis, clericus, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi.

51. *Iacobus Pantaleo acknowledges receipt of half the money owed by Marchesina, wife of Phylippus de Vigontia, to the late Nicolaus Belli, who had been the guarantor of the late Franciscus Pantaleo.*

7 November 1356

Eodem die. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iacobus Pantaleo, habitator burgi Candide, cum meis heredibus tibi Marchesine, uxori Phylippi de Vigontia, commissarie suprascripti Francisci Pantaleo, quondam habitatrici Candide, et tuis successoribus, de tota medietate totius debiti quod solvis Nicolao Belli quondam pro fideiussione sibi facta pro dicto quondam Francisco Pantaleo, de yperperis centum. Nunc autem quoniam de predicta medietate tangente te de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam quia nichil inde remansit et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

52. *Beriola, daughter of the late Hermolaus Minoto of Venice and wife of Dominicus Foscareno of Venice, gives special power of attorney to Marinus and Salamona Grimani, in order to secure the possessions bequeathed to her by her father in Venice.*

10 November 1356

Die .x. Novembris, indictione .x. Committens committo ego Beriola filia quondam domini Hermolai Minoto de Veneciis, uxor Dominici Foscareno, similiter de Veneciis, habitatrix Candide, vobis domino Marino Grimani, civi Veneciarum, et domine Salamone Grimani, uxori eius, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus aut una vestrum in simul vel divisim, in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit, inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi, interdicendi, intromittendi, et recipiendi ac recuperandi omnia mea bona

mobilia et immobilia et omnes possessiones seu proprietates positas in civitate Veneciarum, que michi spectant seu spectatare possent et pertinere per testamentum predicti domini Hermolai Minoto quondam patris mei vel aliter, tam iure legati, quam etiam iure hereditario vel successionis vel alio quocumque iure vel forte, ubicumque et apud quemcumque reperiri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, nec non, si vobis vel alteri vestrum videbitur dictas possessiones seu proprietates et earum quamlibet vendendi, alienandi et transactandi, prout vobis vel alteri vestrum melius et utilius apparebit, et pro predictis et singulis clamandi, clamores faciendi et evacuandi, investiendi et acquirendi, et omnia alia procuratoria exercendi et percomplendi que inde oportuna et necessaria fuerint, et que ordines et consuetudines Veneciarum requirunt etiam si mandatum exigent speciale; cartas quoque manifestationis, promissionis, conventionis, venditionis et alienationis ac securitatis faciendi cum clausulis et adiacentibus oportunis, et si expedierit in anima mea iurandi, sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interessem, promittens cum meis successoribus firmum et ratum habere et tenere quicquid per vos vel per unum aut unam vestrum factum fuerit in premissis et singulis premisorum. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Paulus Colona, Marcus de Milano. Complere et dare. Dedi.

53. *Maria, daughter of the late Constantius Betto and widow of Nicolaus de Crescentio, gives general power of attorney to Benedictus Quirino.*

16 November 1356

Die .xvi. Novembris, indictione .x. Committens committo ego Maria filia quondam Constantii Betto, relictæ Nicolai de Crescentio, habitatrix Candide, tibi nobili viro Benedicto Quirino, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas in Veneciis et ubique locorum inquirendi, interpellandi, et cetera, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere ac totum id quod michi debetur et spectat, tam iure carte mei diiudicationis, quam etiam alio quocumque iure vel modo, a cunctis meis debitoribus, presentibus et futuris, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas

quoque securitatis faciendi, et in anima mea iurandi et cetera, promittens firmum et ratum habere quicquid per te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Trivisano et Dominicus de Valdagno, presbyteri, et Hemanuel Betto. Complere et dare. Dedi.

54. *Georgius Quirino, son of the late Iacobus Quirino, gives general power of attorney to Benedictus Quirino.*

16 November 1356

Eodem die. Committens committo ego Georgius Quirino, filius quondam domini Iacobi Quirino, habitator Candide, tibi Benedicto Quirino, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine, plenam virtutem et potestatem habeatis in Veneciis et ubicumque locorum inquirendi, interpellandi et cetera, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere ac totum id quod michi debetur et spectat seu spectare et pertinere posset quocumque iure vel modo, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, necnon gratiam vel gratias postulandi et impetrandi a ducali dominio Veneciarum et ita hec omnia et singula faciendi, procurandi, et exercendi que inde fuerint oportuna, prout consuetudines et ordines Veneciarum requirunt, et si expedierit in anima iurandi, sicut egomet facere possem vel deberem si personaliter interesssem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid a te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Nicolaus Pispola, clericus, Georgius Emo, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. Dedi.

[7v]

55. *Dominicus Grimani acknowledges receipt of ten hyperpera from the agents of Agnes Faletro, wife of the late Marcus Faletro, as payment for composing her will.*

19 November 1356

Die .xviii. mensis Novembris, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Dominicus Grimani, notarius, habitator Candide, cum meis heredibus, vobis omnibus commissariis domine Agnetis Faletro, uxoris quondam domini Marci Faletro, habitatoribus dicte Candide, et vestris successoribus de yperperis

in Creta currentibus decem michi datis pro scriptura carte testamenti dicte quondam domine Agnetis, scripte manu mea. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis, a modo igitur in antea securos vos reddo perpetuo et quietos quia nichil inde remansit unde amplius vos requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Georgius Bellono et Marcus Gisi. Complere et dare. Dedi.

56. *Bartholomeus de Grimaldo acknowledges receipt of twenty-seven hyperpera and four grossi from Phylippus de Vigontia, which Phylippus and his brother Angelus de Vigontia owed Bartholomeus de Grimaldo, on account of a court ruling made against them.*

19 November 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Bartholomeus de Grimaldo //habitator Candide// tibi Phylippo de Vigontia, habitatori Candide, et tuis heredibus, de yperperis vigintiseptem et grossis quatuor que michi dare debebas per quamdam sententiam quam habebam latam contra te et contra Angelum de Vigontia, fratrem tuum, et de omni eo quod michi dare debebas quacumque alia ratione vel causa, cum cartis vel sine cartis ab inicio usque modo. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Franciscus de Firmo, Hemanuel Venetando, Iohanes Dario, et Iohanes Dono. Complere et dare. Dedi.

57. *Phylippus de Vigontia gives a general quittance to Bartholomeus de Grimaldo.*

19 November 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Phylippus de Vigontia suprascriptus cum meis heredibus, tibi suprascripto Bartholomeo de Grimaldo, de omni eo quod tibi habui ad dicendum vel requirendum quocumque iure, et de eo quod michi dare debebas quacumque ratione vel causa cum cartis vel sine cartis ab inicio usque modo. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum

auri .v. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare.

58. *Agnes, widow of Iohanes Paradiso of Venice, gives general power of attorney to her son, Georgius Paradiso, and commissions him to recover her late husband's property in Venice.*

19 November 1356

Eodem die. Committens committo ego Agnes, uxor quondam Iohannis Paradiso de Veneciis moram trahentis in Rethymo, nunc habitatrix Candide, tibi Georgio Paradiso, habitatori dicte Candide, dilecto filio meo, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi totum id quod recipere et habere debeo de bonis predicti Iohannis Paradiso quondam viri mei, patris tui, per cartam diiudicationis factam pro dote mea, et omnia alia mea bona michi pertinentia et spectantia quocumque iure vel modo et pro predictis clamandi et investiendi, clamores et investitiones petendi //et evacuandi//, vendendi et alienandi proprietates et possessiones dicti quondam viri mei positas in civitate Veneciarum et affictum ipsarum possessionum intromittendi et recipiendi pro dicta carta diiudicationis, et queque alia procurandi et exercendi que inde fuerint oportuna, et que consuetudines et ordines Veneciarum requirunt etiam si mandatum exigant speciale; cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi, quemadmodum egomet possem facere vel deberem si personaliter interessem, promittens cum meis successoribus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in predictis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono, Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

59. *Iohanes Trivisano and Aniça, widow of Costa Geraca, agree on the terms of the dowry of Maria, daughter of Iohanes Trivisano, who was to marry Georgius Geraca, son of Aniça.*

27 November 1356

Die .xxvii. mensis Novembris, indictione .x. Manifestum facimus nos Iohanes Trivisano, sutor vetarum, ex una parte et Aniça relicta Coste Geraca calafati ex

altera, ambo habitatores burgi Candide, una pars alteri cum nostris heredibus et successoribus quia in Christi nomine ad tale pactum et concordium insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascriptus Iohanes promitto et sum contentus facere quod Maria filia mea consentiat et accipiat in suum sponsum et virum legitimum Georgium Geraca, filium tui suprascripte Aniçe, pro cuius dote seu repromissa debeo dare dicto Georgio yperpera in Creta currentia trecenta et quindecim et pro donis yperpera sexaginta. Que omnia esse debent in denariis, auro, argento, et aliis rebus extimandis et ea omnia teneor tibi dare et deliberare a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea quancumque dictus Georgius eam transduxerit, sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo nichilominus capitale. Ego autem suprascripta Aniça versa vice sum contenta et teneor facere quod suprascriptus Georgius Geraca, meus filius, consentiat et accipiat suprascriptam Mariam in suam sponsam et uxorem legitimam quam desponsare et transducere debeat secundum normam ecclesiasticam, a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et conventionis cartam ire temptaverit, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus vel succesoribus, parti observanti vel observare volenti et eius heredibus vel successoribus, yperpera in Creta currentia centum pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Nicolaus de Clementino, Iohanes Grimani, et Hemanuel Suriano, filius capitis mensuratorum. Complere et dare.

[8r]

60. *Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, gives special power of attorney to Iohanes Bruno, in order to secure his possessions in Seteia and Ierapetra.*

28 November 1356

Die .xxviii. mensis Novembris, indictione .x. Committens committo ego Andreas Cornario filius quondam domini Iohannis Cornario de Domo Maiori, habitator Candide, tibi Iohani Bruno, habitatori dicte Candide, absenti tanquam presenti, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas in partibus Sithie et Ierapetre inquirendi et cetera, excuciendi et recipiendi omnia mea bona et

habere a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et in anima mea iurandi et cetera. Item villanos meos et quemlibet eorum carcerandi et de carcere relaxandi, si tibi videbitur. Quicquid autem per te factum fuerit in premissis a me meisque heredibus firmum erit et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius Emo, Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

61. *Maria, daughter of the late Constantius Betto and widow of Nicolaus de Crescentio, gives general power of attorney to Georgius Paradiso.*

29 November 1356

Die .xxviii. mensis Novembris suprascripti. Committo committo ego Maria filia quondam Constantii Betto, relicta Nicolai de Crescentio, habitatrix Candide, tibi Georgio Paradiso, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas in Veneciis et ubique locorum inquirendi et cetera, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere ac totum id quod michi debetur et spectat tam iure carte mei diiudicationis quam etiam alio quecumque iure vel modo a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, presbyter Michael Toscano, Nicholaus Bono, et Hemanuel Betto. Complere et dare. Dedi.

Kalendis mensis Decembris currente
anno millesimo trecentesimo quinquagesimo
sexto, indictione decima.

62. *Leo Simopulo and his guarantor Thomas de Ancona promise to pay Iohanes de Torcello, son of the late Pasqualis, eight hyperpera and eighteen soldi, as per the ruling made against them by the iudex prosopii.*

4 December 1356

Die quarto intrante mense Decembris, indictione .x. Manifestum facimus nos Leo Simopulo principalis

et Thomas de Ancona eius pleçius, ambo habitatores Castri Themeni, cum nostris heredibus, tibi Iohani de Torcello quondam Pasqualis, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro tota solutione totius debiti unius sententie late per iudicem prosopii contra me suprascriptum Leonem in favorem tui suprascripti Iohannis de yperperis octo et soldinis .xviii. qua quidem sententia lata fuit anno domini .mccclvi. mense Novembris, die .xii. indictione .x. debemus dare et deliberare tibi vel tuo misso yperpera in Creta currentia octo et soldinos decem et octo a modo usque per totum mensem Augusti proxime venturum, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni, in parte et toto. Testes, Iohanes Sardano,⁵⁵ Georgius de Milano, Iohanes Dono, et Iacobus Avonale. Complere et dare. Dedi.

63. *Iohanes Gradonico, son of the late Leonardus Gradonico, and Lianora, widow of Iacobus Habramo, agree on the terms of the dowry of Agnes, daughter of Lianora, who is to marry Michaletus Gradonico, son of Iohanes.*⁵⁶

5 December 1356

Die quinto mensis Decembris, indictione .x. Manifestum facimus nos Iohanes Gradonico filius quondam Leonardi Gradonico ex una parte et Lianora relicta Iacobi Habramo ex altera, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus et successoribus, quia in Christi nomine ad tale pactum et concordium insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascripta Lianora promitto et sum contenta facere quod Agnes filia quondam Nicolai Natale, nata mea consentiat et accipiat Michaletum Gradonico, filium tui suprascripti Iohannis Gradonico in suum sponsum et virum legitimum, secundum canonicas et ecclesiasticas sanctiones, et pro dote seu repromissa dicte Agnetis teneor dare dicto Michaleto servantarias duas et duo tercia servantarie de Damania⁵⁷

55 Perhaps "Serdano."

56 On 29 April 1357 Michaletus Gradonico issued a quitclaim confirming that the dowry promised to him had indeed been paid. See Lombardo, *Zaccaria de Fredo*, 88.

57 The village of Damania (Δαμάνια) is in Monofatsi. See also Tsirpanles, *Katástixo*, 143.

et Paranifi,⁵⁸ seu Amigdalo, que fuerunt dicti quondam Nicolai Natale patris eius, cum omnibus suis habentiis, pertinentiis et villanis et totam borgesiam eiusdem Nicolai que est domus posita in civitate Candide, et pro donis debeo sibi dare omnia coreda que ipsa Agnes presentialiter habet in auro, argento, perlis et vestimentis seu aliis rebus, que sibi consignare debeo infrascriptis per sigillum ordinate, ita tamen quod dicta coreda omnia esse debeant sub mea potestate et dominio a modo usque ad annos tres proxime venturos taliter quod nullo modo possint accipi de mea potestate infra tempus predictum pro debito vel pro aliqua alia occasione per te vel per alium loco tui aut per prefatum Michaletum, sed remaneant continue ad usum dicte Agnetis, ut ipsa ea portare et uti possit ad libitum suum; completo vero termino suprascripto cesset totaliter ipsa conditio donorum. Et simili modo dare debeo dicto sponso in computatione donorum totum id quod exigi preterit et debebit de bonis illorum de Cha de Vigontia pro debito ypperorum centum que ipsi dare debebant dicto quondam Nicolao Natale, patri eiusdem Agnetis, que omnia suprascripta danda nomine donorum, computato debito suprascripto, erunt ad sumam ypperorum in Creta currentium septigentorum. Ego autem suprascriptus Iohanes Gradonico versa vice promitto et sum contentus facere quod Michaletus Gradonico, filius meus suprascriptus, consentiat et accipiat prefatam Agnetem in suam sponsam et uxorem legitimam cum modis, conditionibus et pactis supradictis, quam desponsare et transducere debeat secundum sanctiones canonicas a modo usque per totum mensem Aprilis proxime venturum, et debeo sibi dare cameram coredatam. Et pro mea paterna benedictione teneor dare dicto filio meo serventariam dimidiam de mea dimidia milicia de Miliarissi,⁵⁹ quam intromittere, habere et possidere possit ab obitu meo in antea cum omnibus eius habentiis, pertinentiis et villanis dicte dimidie serventarie spectantibus. Et teneor facere dicto filio meo cartam securitatis ad plenum more solito de filiali subiectione. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et [8v] conventionis cartam ire temptaverit, tunc emendare

58 The village of Paranifi (Παρανύμφοι; still in existence) is also located in Monofatsi and is mentioned as early as 1280. See, for example, Mario Chiaudano and Antonino Lombardo, eds., *Leonardo Marcello, notaio in Candia, 1278–1281* (Venice, 1960), 67.

59 The village of Miliarissi (Μιλιαρισί) in Monofatsi is mentioned as early as 1281 and still exists today. See Chiaudano and Lombardo, *Leonardo Marcello*, 136.

debeat pars non observans cum suis heredibus vel successoribus parti observanti et observare volenti et eius heredibus vel successoribus ypperpera in Creta currentia mille pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Petrus Vassalo, Petrus Frulano, et Georgius Belli quondam Nicolai. Complere et dare. //debet fieri duplex. Dedi .i^a. Michaleto Gradonico//

64. *In view of the wedding of their offspring, Lianora, widow of Iacobus Habramo, and Iohanes Gradonico, son of the late Leonardus, make various quittances and promises to each other.*

5 December 1356

Die quinto mensis Decembris, indictione .x. Manifestum facimus nos Iohanes Gradonico quondam Leonardi suprascriptus ex una parte et Lianora Habramo suprascripta ex altera parte, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus et successoribus, quia occasione matrimonii contracti inter Agnetem filiam mei suprascripte Lianore et Michaletum Gradonico filium tui suprascripti Iohannis per cartam superius anotatam, promitto et sum contenta ego suprascripta Lianora remittere totaliter et renuere pleno iure totum id quod petere et exigere possum de bonis Nicolai Natale quondam viri mei iure carte mei diiudicationis //ac etiam// teneor facere dicte Agneti filie mee cartam securitatis, finis et acquietationis de predictam cartam diiudicationis et etiam teneor facere quod Sophia Guliacena mater mea similiter remittat totum id quod de dictis bonis ipsa debet recipere et habere quocumque iure pro debitis quibuscumque pro quibus dicta bona sibi erant vel esse poterant obligata et quod inde faciat ipsa eidem filie mee cartam securitatis et acquietationis ad plenum. Et hec omnia debeo facere et adimplere infra mensem unum postquam dicta filia mea desponsata et transducta fuerit per filium tuum predictum. Ego autem suprascriptus Iohanes Gradonico versa vice sum contentus occasione remissionum predictarum facere quod predictus filius meus obliget se daturum tibi suprascripte Lianore de redditibus bonorum que ipse habere debet nomine repromisse suprascripte Agnetis, anno quolibet mensuras vigintiquinque frumenti et mistatos quinquaginta vini, quo usque vixeris, et det tibi domum pro tua habitatione, videlicet, illam in quam nunc habitas, tenendam in vita tua absque ullo afflictu. Et in morte tua possis disponere et ordinare ad tuum libitum ypperpera in Creta currentia ducenta que

solvi debeant de bonis predictis datis in computatione dotis suprascripte Agnetis. Et debeo facere quod dicta Agnes filia tua tibi faciat cartam securitatis, finis et quietationis de omnibus bonis comissarie dicti quondam Nicolai Natale patris sui et de tota amministrazione ipsorum. Que omnia facere et adimplere teneor infra terminum antedictum mensis unius suprascripti. Insuper, si contigerit quod occasione pene inserte in carta matrimonii olim contracti inter ipsam Agnetem et Petrum Habramo fiat questio tibi suprascripte Lianore vel matri tue suprascripte et inde damnum suscepitis occasione dicte pene que est yperperorum trecentorum, teneor facere quod dictus Michaelus filius meus satisfaciatur illud damnum seu penam de redditibus predictorum bonorum et de his omnibus obligare se debeat suprascriptus Michaelus filius meus per cartam publicam quam tibi facere debeat infra terminum antedictum mensis unius. Tamen est sciendum quod omnes domus posite in civitate Candide pertigentes dicte Agneti, tam iure feudi quam etiam bourgeoisie predictorum //insertorum in carta supradicta// esse debent sub potestate tui suprascripte Lianore a modo usque per totum mensem Augusti proxime venturum et affectus earum debeant esse tui usque ad terminum suprascripti mensis Augusti. Si qua igitur partium et cetera, pena yperperorum mille. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. //debet fieri suplex. Dedi .i^a. Michaelito Gradonico/

65. *In view of the wedding of their offspring, Lianora, widow of Iacobus Habramo, promises Iohanes Gradonico that she will give Agnes, her daughter, all the goods of the late Nicolaus Natale, her former husband and the father of Agnes, to which she had laid claim.*

5 December 1356

Eodem die. Manifestum facio ego Lianora Habramo suprascripta cum meis successoribus, tibi suprascripto Iohani Gradonico et tuis heredibus, quia occasione matrimonii contracti inter Agnetem filiam meam et Michaelum Gradonico filium tuum, quod aliter compleri non poterat, sum contenta per bona omnia Nicolai Natale quondam patris dicte Agnetis in omni casu qui posset in posterum contingere quocumque modo debeant esse dicte Agnetis filie mee libere et absolute, taliter quod de ipsis illis ipsa possit disponere et facere sue beneplacitum voluntatis non obstante aliqua conditione inserta in testamento dicti quondam patris eius,

quam quidem conditionem ex nunc renuo et refuto eidem Agneti pleno iure, faciens me inde foris totaliter, relinquendo ipsa bona libere et absolute in plenissima virtute et potestate dicte Agnetis, unde plenam et irrevocabilem securitatem, finem, remissionem, et acquietationem facio dicte filie mee de predictis in quantum michi spectat seu spectare posset in quocumque casu, vigore alicuius conditionis notate in testamento predicti patris eius quocumque modo vel forma. Nunc autem quoniam de predictis omnibus me totaliter foris feci occasione predicta, a modo igitur in antea prefatam Agnetem inde securam reddo perpetuo et quietam quia nichil in me reservavi unde amplius eam inde requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur contra hanc manifestationis, remissionis et securitatis cartam ire temptavero, tunc emendare debeam cum meis successoribus tibi et tuis heredibus yperpera in Creta currentia mille pro pena inde constituta. Et hec manifestationis, remissionis, et securitatis carta in sua permaneat firmitate. Testes, Petrus Vassalo, Petrus Frulano, et Georgius Belli quondam Nicolai. Complere et dare.

[9r]

66. *Iohanes Gradonico, son of the late Leonardus Gradonico, emancipates his son, Michael Gradonico, and gives him half the serventaria of Miliarissi.*

5 December 1356

Millesimo trecentesimo quinquagesimo sexto, mense Decembris, die quinto, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iohanes Gradonico filius quondam Leonardi Gradonico, habitator Candide, cum //meis// heredibus tibi Michaeli Gradonico dilecto filio meo, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, de tota filiali subiectione qua usque modo michi subiicisti et de quantocumque michi dare debuisti vel ego per quodvis ingenium te requisivi vel requirere potui seu possem tam per filialem subiectionem vel debitum hereditatis aut per aliquod lucrum vel habere acquisitionem seu deinceps acquirendum, quam etiam per universas rationes, inquisitiones et capitula quacumque homo cogitare vel dicere potest per aliquem modum vel ingenium cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, iuste quoque vel iniuste ab inicio usque modo. Nunc autem quia tu de his omnibus in omnibus et per omnia ac etiam desuper omnibus me bene et perfecte appacasti et deliberasti et insuper a me et ceteris meis heredibus tu cum tuis heredibus divisus et diffinitus es,

a modo igitur in antea desuper omnibus et per omnia tu cum tuis heredibus securus et quietus permanes in perpetuum, quia nichil inde remansit, nec etiam de ulla re de sub celo, quam homo cogitare vel dicere possit unde te amplius requirere seu compellere valeam per ullum ignenium sive fraudem, et pro paterna benedictione tibi do et concedo serventariam dimidiam, de mea medietate milicia de Miliarissi cum omnibus habentis, pertinentis et villanis spectantibus dicte dimidie serventarie, cum hac tamen conditione, quod dictam dimidiam serventariam intromittere possis et debeas in obitu meo et ab inde in antea possis eam habere, tenere et possidere cum plena virtute et potestate faciendi de ea omnes tuas utilitates. Sed quamdiu vixero debeo illam habere ego suprascriptus Iohanes cum omnibus suis iuribus et introitibus. Si igitur et cetera, pena auri //librarum// quinque. Contractu firmo. Testes, Petrus Vassalo, Petrus Frulano, et Georgius Belli quondam Nicolai. Complete et dare. Dedi.

67. *Iohanes Palamidi gives special power of attorney to Bartholomeus Bono, and commissions him to deal with a number of escaped slaves that Iohanes Palamidi had brought from Aegina.*

8 December 1356

Die .viii. Decembris, indictione .x. Committens committo ego Iohanes Palamidi, habitator Neapoli, tibi Bartholomeo Moro quondam Thomasini, habitatori Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, capiendi, intromittendi, carcerandi, vendendi, et alienandi, prout tibi videbitur, infrascriptos servos per me conductos in Candida, qui fugam arripuerunt, Çorçi Pifani, Michali Ragaino, Georgio Cutruli, Michali Cheliati, Nicola de Archondu, et Ianni Pelagi, qui omnes fuerunt de Egena, cartas venditionis et securitatis de predictis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interesset, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono, Dominicus Bellono, Andreas Fraganesco, et Petrus Iallina quondam Hemanueli. Complete et dare.

68. *Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, promises to give to Iacobus Belli, son of*

the late Nicolaus Belli, 430 hyperpera within the next six months, as partial payment of a fine.

9 December 1356

Die .viii. mensis Decembris suprascripti. Manifestum facio ego Andreas Cornario filius quondam domini Iohannis Cornario de Domo Maiori, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Iacobo Belli filio quondam Nicolai Belli, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro residuo et complemento capitalis et pene unius carte scripte et roborate manu notarii infrascripti sub anno .mcccliii. mense Aprilis, die ultimo, indictione .vi^a. Candide insule Crete, quam tibi fieri feci de yperperis quingentis septuaginta duobus et grossis duobus, computato et deducto omni eo quod a me habuisti et recepisti a me vel ab aliis meo nomine occasione debiti suprascripti, remansi tibi ad dandum yperpera in Creta currentia quadringenta et trigenta que teneor et debeo dare et deliberare tibi vel tuo misso a modo usque ad menses sex proxime venturos, cum tali prode vel damno quale pro ratione centum yperperorum //et tempore// evenierit dicto tempore de habere investito in statione Androcene speciarum de Candida, ita tamen quod dictum prode non ascendat ultra duodecim pro centenario in ratione anni. Tamen dicta yperpera in tuo tali debent esse periculo ignis et latronum clarefacto, quali erit habere investitum in statione predicta. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes, Marcus Gisi, Dominicus Bellono, et Georgius Emo. Complete et dare. Dedi.

69. *Iacobina, daughter of the late Marcus Sancti and widow of Andreas Mucio, promises to give seventy hyperpera to Albertinus de Laude and Benvegno Benicontrò, agents of Simonetus Calderarii, his wife Marchesina, and Matheus de Ghicis, all three of whom were in turn the agents of Iacobina Gisi. The debt was incurred because of a ruling made by the iudices examinatores proprii in favor of Iacobina Gisi and against Phylippa, widow of Petrus Sancti, grandfather of Iacobina Sancti.*

11 December 1356

Die .xi. Decembris, indictione .x. Manifestum facio ego Iacobina filia quondam Marci Sancti, relictæ Andree Mucio, habitatrix Candide, cum meis successoribus, vobis Albertino de Laude et Benvegno Benicontrò, habitatoribus dicte Candide, procuratoribus Simoneti Calderarii et Marchesine uxoris eius atque Mathei de

Ghicis commissariorum Iacobine Gisi, habitatoribus Castri Sithie, de qua procuracione constat carta publica commissionis scripta et roborata manu Guidonis de Papia, notarii et cancellarii Sithie sub anno .mccclvi. mense Septembris, die .xxviii. ~~indictione non~~ in Castro Sithie insule Crete, ac vestris successoribus quia pro complemento solutionis debiti unius sententie late per iudices proprii sub anno .mcccxlvi. mense Maii, die penultimo [9v] indictione prima, contra Phylippam relictam et commissariam Petri Sancti, in favorem Iacobine Gisi suprascripte, habitatricis Sithie de yperperis septuaginta, que quidem sententia registrata erat in libro clamorum curie Candide, et pro tota pecunia quam dicta quondam Iacobina Gisi recipere et habere debebat de bonis dicti Petri Sancti quondam avi mei, seu de bonis Ysabete Sancti quondam matris mee, per unam cedula[m] que presentialiter inveniri non potest, remansi ad dandum vobis yperpera in Creta currentia septuaginta que debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel vobis vel vestro misso seu commissariis antedictis a modo usque per totum per totum [sic] mensem Septembris proxime venturum, hic Candide salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes, Iohanes de Torcello quondam Pasqualis, Donatus Longovardo, Hemanuel Suriano, et Iohanes de Nigroponte. Complete et dare.

70. *Antonius de Molino gives general power of attorney to Nicolaus Cornario, son of the late Marcus Cornario.*

16 December 1356

Die .xvi. Decembris, indictione .x. Committens committo ego Antonius de Molino, habitator Chanee, tibi Nicolao Cornario filio quondam domini Marci Cornario, cognato meo, habitatori Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere ac totum id quod michi debetur et spectat quocumque modo a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam; cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in

anima mea iurandi sicut egomet possem facere vel deberem, si personaliter interesssem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dario, Iohanes Dono, Marcus Gisi, et Georgius Emo. Complete et dare.

71. *Iohanes Cornario, son of the late Nicolaus Cornario, acknowledges receipt of three hundred hyperpera from his mother, Agnes, daughter of Nicolaus Geno, from the sale of the goods of his late father.*

16 December 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iohanes Cornario filius quondam Nicolai Cornario, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Agneti filie quondam Nicolai Geno, dilecte uxori mee, habitatrici dicte Candide, de yperperis in Creta currentibus trecentis, que nomine tuo, de tuo consensu habui et recepi de pecunia habita ex venditione bonorum dicti quondam patris tui, deposita in camera communis Crete, pro dimissoria quam de ipsis bonis recipere et habere debebas secundum formam testamenti dicti quondam Nicolai Geno patris tui, pro legato specificato in testamento predicto. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Marcus Gisi, Iohanes Dario, et Georgius Emo. Complete et dare.

72. *Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, acknowledges receipt of two hundred hyperpera from Nicolaus Çacolo of Venice as partial payment for 1,040 pounds of cheese from Carpathos that he had sold him.*

17 December 1356

Die .xvii. Decembris, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Andreas Cornario filius quondam domini Iohannis Cornario de Domo Maiori, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Nicolao Çacolo de Veneciis, habitatori dicte Candide, de yperperis in Creta currentibus ducentis michi datis pro parte solutionis milliariorum quadraginta casei de

Scarpantho, quem dominus Alexius Cornario patruus meus et ego tibi vendidimus //et illum tibi dare debemus in nostra insula Scarpanthi//. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dono, Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

73. *Calli, daughter and executor of the will of the late Sambatheus, a Jew, and Tobias son of the late Iecuda, also a Jew, agree on the terms of the dowry of Anastasu, daughter of Elias and niece of Calli, who is to marry Tobias.*

18 December 1356

Die .xviii. mensis Decembris suprascripti. Manifestum facimus nos Calli iudea filia quondam et commissaria Sambatheii speciarum iudei, tam commissarie nomine dicti patris mei, quam etiam meo nomine proprio ex una parte, et Tobias iudeus filius quondam Iecude iudei ex altera parte, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim, cum nostris successoribus et heredibus, quia in Dei nomine ad tale pactum et concordium devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascripta Calli promitto et sum contenta facere quod Anastasu filia quondam Elie iudei neptis mea consentiat et accipiat te suprascriptum Tobiam in suum sponsum et virum legitimum secundum legem Moisi et ritum iudeorum et pro eius repromissa debeo tibi dare yperpera in Creta currentia mille, de quibus yperpera quingenta esse debent in auro, argento, perlis, vestimentis et rebus aliis extimandis. Et reliqua yperpera quingenta tibi dare debeo hoc modo, quod de ipsis tibi assignare debeo debitorem Andream Cornario filium quondam Iohannis Cornario de Domo Maiori, qui obliget se tibi per cartam de predictis yperperis quingentis tibi dandis pro parte debiti quo ipse teneatur commissarie dicti quondam Sambatheii iudei, que omnia tibi dare debeo pro parte spectante eidem Anastassu de bonis dicte commissarie seu de bonis predicti Sambatheii iudei quondam avi eius. Verumtamen si bona spectantia eidem de predictis non fuerint sufficientia ad satisfactionem dictorum yperperorum mille, teneor ego de meis bonis propriis supplere et

dare tibi totum id quod deerit usque ad summam et quantitatem yperperorum mille predictorum. Que omnia suprascripta facere, //dare et// adimplere debeo a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea, sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo nichilominus capitale per modum predictum, ita tamen quod si bona spectantia eidem Anastasu pro sua portione quam de predictis [100] habere debet fuerint ultra numerum yperperorum mille, teneor et debeo tibi dare illud plus quantumcumque fuerit computandum in dote et nomine dotis ipsius Anastasu. Tamen in hoc casu credere debes verbo meo firmando per sacramentum et esse debes contentus de eo quod superari dixeris in hoc casu, si affirmavero ipsam Anastasu debere habere //aliquid plus// de bonis predictis pro sua portione, stando in hoc meo iuramento. Ego vero suprascriptus Tobias iudeus versa vice sum contentus accipere et accipio suprascriptam Anastasu in meam sponsam et uxorem legitimam, quam desponsare et transducere teneor secundum legem et ritum iudeorum, a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea cum pactis et conditionibus suprascriptis. Et quantumcumque michi dederis dotem supradictam et illud plus siquod ipsa Anastasu habere debebit pro sua portione secundum tuam assertionem quam feceris modo predicto, tunc teneor facere quod dicta Anastasu neptis tua faciat tibi cartam securitatis ad plenum de tota parte sibi spectante et pertinente et de bonis predictis et de tota administratione ipsorum bonorum et commissarie iamdicte, in quantum sibi spectaverit seu spectare et pertinere poterit pro tota sua portione quam inde habere debet. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et conventionis cartam ire temptaverit, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus vel successoribus parti observanti vel observare volenti et eius heredibus vel successoribus yperpera in Creta currentia quingenta pro pena inde consituta. Contractu firmo. Testes, Petrus Longo, notarius, Thomas Fuscolo, Marcus Feraço, et presbyter Raynaldus Blanco. Complere et dare.

74. *Angelus Vido, son of the late Nicolaus Vido, gives a general quittance to his brother, Marcus Vido.*

31 December 1356

Die ultimo Decembris, indictione .x^a. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Angelus Vido filius quondam Nicolai Vido, habitator Candide, cum meis

heredibus, tibi Marco Vido, habitatori dicte Candide, dilecto fratri meo et tuis heredibus de tota nostra fraterna societate et de quantocumque tibi habui ad dicendum vel requirendum vel habere potui aut habeo, tam paterno quam materno seu fraterno iure, sive aliqua propinquitate vel successione, necnon de quantocumque insimul vel divisim habuimus vel acquisivimus vel nobis habere pertinuit, paterno, materno seu fraterno iure vel debito hereditatis, propinquitatis vel successionis, et de omnibus rebus et speciebus magnis vel parvis mobilibus et immobilibus quecumque inter nos fuerunt, sunt vel esse potuerunt, tam de colegantiis, rogadiis, imprestitis, compagniis, negotiationibus, commendacionibus, lucris, auro, argento, massaratico, servis et ancillis, et de universo havere quod tu aliquanto et usque modo lucratus es per aliquem modum vel ingenium, quam etiam de universis capitulis et rationibus quibus te requisivi aut requirere potui vel tu michi dare debuisti, quecumque homo cogitare vel dicere potest, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, iuste quoque vel iniuste ab inicio usque modo. Nunc autem quia de hiis omnibus et per omnia me bene et perfecte appacasti et deliberasti et insuper a me meisque heredibus tu cum tuis heredibus divisus et diffinitus es, a modo igitur in antea de super omnibus et per omnia tu cum tuis heredibus securus et quietus permanes in perpetuum, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam per ullum ingenium sive fraudem. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Dominicus Bellono, et Hemanuel Betto. Complere et dare. Dedi.

75. *The reverse of the above contract.*

31 December 1356

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego suprascriptus Marcus Vido filius quondam Nicolai cum meis heredibus, tibi suprascripto Angelo fratri meo et tuis heredibus, de tota nostra fraterna societate e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

76. *The brothers Angelus Vido and Marcus Vido, sons of the late Nicolaus Vido, divide their property.*

31 December 1356

Eodem die. Cum divisio inter aliquos celebratur, expedit ut scripture testimonio confirmetur, ne longi

decursu temporis oblivioni mandetur. Idcirco manifestum facimus nos Angelus Vido ex una parte et Marcus Vido ex altera, ambo fratres, filii quondam Nicolai Vido, habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus, quia divisimus bona nostra infrascripta per modum inferius declaratum et hec //est// pars que venit michi Angelo suprascripto, videlicet, villani infrascripti: item, Nicola Cafuro cum Iohane, Georgio et Manuele et Petro filiis suis. Item, Michali Cafuro, cum Nicola et Phylippo filiis suis. Item, Nicola Melissino cum Manuele filio suo. Item, Andrigo et Marco filii Georgii Sofolei. Et hec //est// pars domorum casalis Damania que venit michi Angelo suprascripto: item, domus Michaelis Cafuro. Item, domus que fuerunt Nicole Cafuro. Item, domus que fuerunt Nicole Melissino. Item, domus in qua presentialiter moratur socrus Iohannis Sofolei. Item, domus quam habebamus pro canipa. Et hec pars domorum casalis [10v] Paranifi que venit michi Angelo suprascripto: item, domus Nicole Cafuro. Item, domus Iohannis Cafuro. Item, domus Iohannis Fludaca in quibus habitat Petrus Bastardopulo. Item, çardinum unum quod tenet Nicola Cafuro, positum in casali Paranifi. Item, vinee Hemanueli Cafuro posite in casali Damania, quarum una fuit Petri Avonale dicti Cardacor et altera fuit Leonardene. Item, vinea Xeni Usari. Item, fitea que fuit Iohannis Melissino. Item, sochorum quod plantaverat Nichola Melissino prope fiteam que fuit Iohannis Melissino. Item, vinea Andrigi Sofolei. Item venit michi suprascripto Angelo de vineis quas tenebamus pars illa que est versus boream. Et predicta omnia sum contentus ego suprascriptus Angelus habere et tenere pro mea portione. Est autem sciendum quod domus de civitate pertinentes nobis divise sunt inter nos secundum quod unusquisque nostrum tenet et possidet. Item est sciendum quod terre vacue de foris et molendina nobis pertinentia remanent inter nos communia et indivisa.

Item, pars vero que venit michi Marco Vido suprascripto hoc est //scilicet villani infrascripti//: item, Andrigo Sofoleo cum Iohane, Georgio, Marco, et Michaeli filiis suis. Item Andrigo filius suprascripti Ianni Sofolei. Item, Iohanes et Georgius Melissino. Item, Michali filius Nicole Cafuro. Et hec est pars domorum casalis Damania que venit michi suprascripto Marco. Item, domus Andrigi Sofolei. Item, domus Iohannis Sofoleo. Item, domus in quibus stat Xenus Usari. Item, domus in quibus moratur Vasili Calapti. Item, domus in qua stabat Iohanes Russo.

Item, domus que venerunt in parte mei Marci suprascripti de domibus magnis per divisionem factam cum Petro fratre nostro et me suprascripto Marco, que quidem domus posite sunt in casale Damania. Et hec est pars domorum casalis Paranifi que venit michi suprascripto Marco Vido. Item, domus Hemanueli Caçichi. Item, domus in quibus stabat Nicola Sclavo. Item, domus Georgii Trivisano. Item, domus in quibus stabat Foradari. Item, çardinum unum quod tenebat Georgius Calomati positum in casale Paranifi. Et hec est pars que venit michi suprascripto Marco de vineis casalis Damania. Item, vinea Michaelis Cafuro. Item, vinea Georgii Sofolei. Item, vinea quam plantavit Michael Calapti. Et de vineis quas tenebamus venit michi illa pars vinearum que est in medio secundum formam divisionis facte inter nos fratres cum Petro Vido fratre nostro. Est autem sciendum quod domus civitatis Candide nobis pertinentes divise sunt prout unusquisque nostrum tenet et possidet. Item est sciendum quod terre vacue de foris et molendina nobis pertinentia remanent inter nos communia et indivisa. Et predicta omnia inserta et inclusa in mea parte sum contentus ego suprascriptus Marcus habere et tenere pro mea portione. Et suprascripte divisiones facte inter nos pure et fideliter debent esse firme et rate in perpetuum. Si qua igitur partium et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Bentivegna Traversario, Dominicus Bellono, et Hemanuel Betto. Complete et dare. Debent fieri due carte. Dedi ambas ~~Francisco~~ suprascripto unicuique suam.

77. *Marcus Vido, son of the late Nicolaus Vido, pledges to reimburse his guarantor, Angelus Vido, should he incur any debts on Marcus's behalf.*

31 December 1356

Eodem die. Manifestum facio ego Marcus Vido filius quondam Nicolai Vido, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Angelo Vido fratri meo, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus ac promittens promitto tibi, quod si occasione fideiussionum quas pro me fecisti Iostef Angura iudeo de certis pecunie quantitatibus quas ipse debet a me recipere per cartas et cedulas sibi factas per me tanquam principalem et per te tanquam fideiussorem damnum aliquid expensi vel interesse tibi evenerit, teneor et debeo illud damnum tibi satisfacere et emendare infra dies octo postquam sustineris dictum damnum, hic Candide, salvum in terra,

omni occasione remota. Hec autem et cetera, dictum damnum expensi et interesse et pro pena .xx. pro centenario in ratione anni. Testes suprascripti. Complete et dare. Dedi.

~~Kalendis .iiii. mensis mensis Ianuarii~~ **currente**
anno domini millesimo trecentesimo
quinquagesimo sexto, indictione decima.

78. *Kalli, daughter of the late Sambatheus, a Jew, and Ysahac, son of Iostef Gracianus, also a Jew, agree on the terms of the dowry of Hergina, daughter of the late Samuel and niece of Kalli, who is to marry Ysahac.*

4 January 1357

Die .iiii. mensis Ianuarii suprascripti. Manifestum facimus ego //nos// Kalli iudea filia quondam Sambatheus speciarum iudei ex una parte et Ysahac iudeus filius Iostef Graciani iudei de consensu et voluntate dicti patris mei ad hec presentis et consentientis ex altera, ambo habitatores [111] Candide, una pars alteri vicissim cum nostris successoribus et heredibus, quia in Dei nomine ad tale pactum et concordium insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascripta Kalli promitto et sum contenta facere quod Hergina filia quondam Samuelis iudei, neptis mea consentiat et accipiat te predictum Ysahac iudeum in suum sponsum et virum legitimum secundum legem Moisi et ritum iudeorum, pro cuius repromissa debeo tibi dare yperpera in Creta currentia duomillia et pro dimissoria yperpera octigenta. Que omnia tibi dare debeo pro omnibus et universis bonis que ipsa Hergina habet et habere potest iure paterno et materno ac etiam iure avi et avie suorum, videlicet, pro omnibus bonis et rationibus que sunt vel fuerunt seu pervenerunt quocumque modo in meis manibus et sub mea potestate de bonis et rationibus pertinentibus et spectantibus eidem Hergine iure paterno et materno necnon iure avi et avie suorum. Que quidem yperpera suprascripta debeo tibi dare hoc modo, videlicet, yperpera mille debeo tibi dare in auro, argento, perlis, vestibis, et rebus aliis extimandis et alia yperpera mille debeo tibi dare hoc modo, quia teneor tibi dare et consignare Thomam Fradello filium //quondam// Ieronimi Fradello, debitorem de tanta quantitate quantam ipse michi dare debebit pro capitale et alio vigore unius carte quam ipse michi fieri

fecit de yperperis quadrigentis et viginti vel circa que ipse michi dare debet secundum formam et vigorem carte inde confecte. Et pro residuo quantumcumque restaverit usque ad sumam dictorum yperperorum mille, debeo tibi dare et assignare debitorem Andream Cornario filium quondam Iohannis Cornario de Domo Maiori, de tanta quantitate quante fuerit dictum residuum, faciendo quod quilibet predictorum se obliget tibi per cartam usque ad quantitatem predictam secundum quod contigerit unumquemque ipsorum. *Que* omnia suprascripta tibi dare facere et adimplere debeo a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea si antea voluero, sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo et consignando tibi nichilominus capitale per modum superius declaratum. Et relicta yperpera octingenta tibi danda pro dimissoria teneor tibi dare a die quo desponsata et transducta fuerit ipsa Hergina usque ad annos tres tunc proxime subsequentes hoc modo, videlicet, quod in fine dicti termini debeo tibi dare et assignare debitorem predictum Andream Cornario de yperperis quingentis et pro reliquis yperperis trecentis debeo tibi dare et assignare debitores securos habitantes in civitate Candide qui se debeant obligare tibi per cartas de predictis yperperis tibi dandis et similiter facere debeo quod prefatus Andreas Cornario obliget tunc se tibi per cartam de predictis yperperis in Creta currentibus quingentis, que omnia facere et adimplere debeo ad terminum suprascriptum sub pena grossi unius pro quolibet yperpero observando nichilominus suprascripta per meum superius declaratum. Et ultra predicta omnia debeo tibi dare domum unam positam in iudaica Candide que olim fuit Eudochie iudee quondam matris suprascripte Hergine sibi spectans iure dotis sue et debeo tibi dare terciam partem domorum Sambathe iudei speciarii quondam avi eius positarum in dicta iudaica, que tertia pars spectat eidem Hergine cum eo iure et modo quibus ipsa habere debet domos predictas, qua quidem domos suprascriptas, videlicet, terciam partem predictarum cum alia domo suprascripta habere debes nomine dimissorie dicte Hergine. Et si ultra ~~ultra~~ predictas quantitates pecunie ac domos predictas spectantes dicte Hergine iuribus suprascriptis reperta fuerint apud aliquos alios aliqua alia bona spectantia dicte Hergine quocumque iure que fuerint vel sint extra meam potestatem, licitum sit tibi ea recuperare et excutere nomine dicte Hergine. Et totum id quod inde recuperaveris et excusseris

computetur tibi in dimissoria dicte Hergine. Ego autem suprascriptus Ysahac versa vice promitto et sum contentus accipere et accipio suprascriptam Herginam in meam sponsam et uxorem legitimam secundum legem et ritum iudeorum, quam teneor desponsare et transducere a modo usque ad annum unum proxime venturum vel antea, si antea tu volueris. Et quanto dicta Hergina pervenerit ad etatem congruam teneor facere quod ipsa tunc faciat tibi cum auctoritate iudicum examinatorum cartam securitatis ad plenum de omnibus bonis et iuribus suis devolutis in tua potestate quocumque modo pertinentibus sibi iure paterno et materno ac etiam iure avi et avie suorum, reddendo //te// inde securam pariter et quietam de omnibus et per omnia in perpetuum, quam quidem securitatem debeo facere tibi fieri infra mensem unum postquam me requisieris. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et conventionis cartam ire temptaverit, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus parti observanti et observare volenti ac suis heredibus vel successoribus yperpera in Creta currentia mille pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Petrus Longo, notarius, presbyter Raynaldus Blanco ~~de Firmo~~, Iohannes Longo filius dicti Petri. Complere et dare. Debet fieri duplex. Dedi .i^{am}. suprascripto Ysahac. Dedi alteram suprascripte Cali iudee.

79. *Iostef Gracianus, a Jew, emancipates his son Ysahac.*

4 January 1357

Die .iiii. mensis Ianuarii, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iostef Graciani iudeus, habitator Candide, cum ceteris meis heredibus, tibi Ysahac iudeo dilecto filio meo, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, de tota filiali subiectione qua usque modo michi subiacisti et de quantocumque michi dare debuisti vel ego per quodvis ingenium te requisivi vel requirere potui seu possem tam per filialem subiectionem vel debitum hereditatis aut per aliquod lucrum vel habere acquisitum seu deinceps acquirendum, quam etiam per universas rationes, rationes [sic], inquisitiones et capitula quecumque [xiv] homo cogitare vel dicere potest per aliquem modum vel ingenium cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, iuste quoque vel iniuste ab inicio usque modo. Nunc autem quia tu de hiis omnibus et per omnia ac etiam desuper omnibus me bene et perfecte appacasti et deliberasti et insuper a me

et ceteris meis heredibus tu cum tuis heredibus divisus et diffinitus es, a modo igitur in antea desuper omnibus et per omnia tu cum tuis heredibus securus et quietus permanes in perpetuum quia nichil inde remansit nec etiam de ulla //re// de sub celo quam homo cogitare vel dicere possit, unde te amplius requirere seu compellere valeam per ullum ingenium sive fraudem. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Petrus Longo, notarius, presbyter Raynaldus Blanco, et Iohanes Longo, filius dicti Petri. Complere et dare. Dedi.

80. *Ysahac, emancipated son of Iostef Gracianus, promises to serve for three years as the agent of Kalli, daughter of Sambatheus, without any payment.*

4 January 1357

Die quarto mensis Ianuarii, indictione .x. Manifestum facio ego Ysahac iudeus filius divisus Iostef Graciani iudei, post confectionem carte securitatis et emancipationis quam hodie michi fieri fecit dictus pater meus manu notarii infrascripti, tibi Kalli iudee filie quondam Sambatheii speciarum iudei, habitatrici dicte Candide, et tuis successoribus, quia cum meis heredibus promittens promitto tibi ac teneor servire tibi et procurare tua negocia et agenda in civitate et burgo Candide tam in curia quam alibi, prout opus fuerit et sicut michi dixeris et ordinaveris, bona fide, sine fraude a modo usque ad annos tres proxime venturos absque ullo salario et provisione. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

81. *Iostef Gracianus gives a general quittance to Kalli, daughter of Sambatheus.*

4 January 1357

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iostef Gracianus iudeus, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Kalli iudee //socrui mee// filie quondam et commissarie Sambatheii speciarum iudei, habitatrici Candide, tam nomine dicte commissarie quam etiam nomine proprio et tuis successoribus, de omni eo quod michi dare debebas quocumque modo et de omni eo quod tibi habui vel habere potui ad dicendum vel requirendum quacumque de causa et de omni eo quod a te requirere poteram quocumque iure cum cartis vel sine cartis ab inicio usque modo. Nunc autem

quoniam de predictis omnibus et per omnia me bene et perfecte appacasti et deliberasti, amodo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

82. *The reverse of the above contract.*

4 January 1357

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego suprascripta Kalli iudea filia quondam et commissaria suprascripti Sambatheii speciarum iudei cum meis successoribus, tam nomine dicte commissarie quam etiam meo nomine proprio, tibi suprascripto Iostef Graciano iudeo, genero meo e contrario per totum ut supra. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

83. *Nicolaus Mauroceno leases to the priest Nicolaus Charcuçi the church and cemetery of Sancta Maria Politisa of Candia, which he was renting from the Cretan Commune and which he had previously leased to Maria, widow of Leonardus Geno. In return, Nicolaus Charcuçi promises to pay Nicolaus Mauroceno twenty hyperpera still owed by Maria Geno, as well as an annual rent of five hyperpera.*

9 January 1357

Die .viii. mensis Ianuarii, indictione .x. Manifestum facio ego Nicolaus Mauroceno, scribe camere camerarii communis Crete, habitator burghi Candide, quia cum meis heredibus do, concedo et afficto tibi papati Nicolao Charcuçi, habitatori dicti Burghi, et tuis heredibus, ecclesiam Sancte Marie Politise cum cimiterio et iuribus suis, positam in dicto burgo in monasterio quod habui ad affictum a communi Crete, quam primitus affictaveram Marie relictæ Leonardi Geno, habitatrici dicti burghi, presente ad hec, volente et consentiente dicta Maria que voluit et fuit contenta tibi fieri concessionem istam presentem, a principio temporis quo illud monasterio habere debeo in antea usque per totum tempus et terminum quibus illud habere debeo a communi predicto, renovando tibi cartam sicut michi renovabitur ab ipso communi, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, affictum inde recipiendi, vendendi, alienandi et transactandi et pro anima iudicandi, et omnes alias tuas utilitates in

ea et ex ea faciendi tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente, semper tamen cum onere suo. Et pro embatichi seu precio et solutione dicte ecclesie secundum conventionem habitam inter me et ipsam Mariam debebat ipsa michi dare yperpera in Creta currentia centum et quinquaginta, de quibus habui et recepi yperpera centum triginta michi data per ipsam Mariam te presente in solutione inde michi facta, que quidem yperpera dicta Maria Geno presens concessa fuit fuisse de tua pecunia nomine tuo data, et reliqua yperpera viginti nunc habui et recepi a te pro residuo et complemento predictorum yperperorum centum et quinquaginta, de quibus securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere valeam ullo modo, que quidem omnia yperpera suprascripta esse debent mea libere et precise pro precio et solutione ecclesie suprascripte. Et nichilominus teneris et debes dare et deliberare michi vel meo misso anno quolibet yperpera in Creta currentia quinque pro affictu dicte ecclesie, videlicet, medietatem eorum in Kalendis cuiuslibet mensis Maii et reliquam medietatem in Kallendis cuiuslibet mensis Novembris successive venturi, hic Candide salva in terra, omni occasione remota sub pena dupli pro quolibet termino, incipiendo solvere dictum affictum ab eo tempore quo tibi dederam claves ecclesie suprascripte. Tu vero teneris et debes dictam ecclesiam in culmine conservare tuis omnibus expensis per totum tempus predictum et completo termino dicte afflictationis debes ipsam michi seu communi Crete predicto in culmine refutare. Est autem sciendum quod nullo modo potes vel debes dictam ecclesiam affictare papati Iohani Veneciano. Predictam vero ecclesiam teneor tibi defendere, manutenere et disbrigare ab omnibus qui te voluerint [12r] inde molestare vel inquietare. Si igitur contra hanc manifestationis et afflictationis cartam ire temptavero, tunc emendare debeam cum meis heredibus, tibi et tuis heredibus yperpera in Creta currentia quinquaginta pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Marcus Gisi, Iohanes Dario, Dominicus Bellono, Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

84. *The reverse of the above contract.*

9 January 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus papa Nicola Charcuçi cum meis heredibus tibi suprascripto Nicolao Mauroceno et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

85. *Nicolaus de Ponte and Marinus Ploreo agree on the terms of the dowry of Marulla, daughter of Michael Filareto and granddaughter of Nicolaus de Ponte, who is to marry Marinus.*

26 January 1357

Die .xxvi. mensis Ianuarii, indictione .x. Manifestum facimus nos Nicolaus de Ponte, habitator burgi Candide, ex una parte et Marinus Ploreo, habitator Candide, ex altera, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus, quia in nomine domini ad tale pactum et concordium insimul devenimus contrahentes et affirmantes infrascriptum coniugium seu matrimonium hoc modo, videlicet, quod ego suprascriptus Nicolaus promitto et sum contentus facere quod Marulla filia quondam Michaelis Filareto, neptis mea, consentiat et accipiat te suprascriptum Marinum in suum sponsum et virum legitimum pro cuius repromissa debeo tibi dare yperpera in Creta currentia ducenta et vigintiquinque et pro donis yperpera centum et quinquaginta, que omnia tibi dare debeo infra hos terminos, quod a modo usque per totum mensem Aprilis proxime venturum teneor tibi dare yperpera septuaginta quinque in pecunia numerata et yperpera ducenta et quinquaginta in vestibus, auro, argento, et rebus aliis extimandis infra terminum antedictum. Et reliqua yperpera quinquaginta debeo tibi dare a complemento dicti mensis Aprilis in antea usque ad annum unum tunc proxime subsequentem. Que quidem yperpera quinquaginta esse debent de numero repromisse prescripte, tali quidem conditione et pacto, quod si antea quam dicta yperpera quinquaginta tibi data fuerint contigerit, quod Deus advertat, casus restituende dotis predicte, dicta yperpera quinquaginta que restarent excucienda computentur et deducantur in ratione dicte dotis restituende. Et hec omnia suprascripta tibi dare debeo infra terminos antedictos sub pena grossi unius pro quolibet yperpero solvendo nichilominus capitale. Ego autem suprascriptus Marinus Ploreo versa vice sum contentus accipere et accipio suprascriptam Marullam in meam sponsam et uxorem legitimam, ipsamque desponsare et transducere secundum normam ecclesiasticam a modo usque per totum mensem Aprilis suprascriptum cum modis et conditionibus suprascriptis. Si qua igitur partium suprascriptarum contra hanc manifestationis et conventionis cartam ire temptaverit, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus parti

observanti et observare volenti ac suis heredibus yperpera in Creta currentia centum pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Nicoletus Filareto, Hemanuel Delaporta, et Lucas Diminiti. Complere et dare. Debet fieri duplex.

**Kalendis mensis Februarii, currente anno
domini millesimo trecentesimo quinquagesimo
sexto, indictione decima.**

86. *Iohanes Dono, son of the late Petrus Dono, acknowledges receipt of twenty-six hyperpera from Albertinus de Laude as partial payment of a debt, following a court ruling.*

11 February 1357

Die .xi. mensis Februarii suprascripti. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Iohanes Dono filius quondam Petri Dono, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Albertino de Laude, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, de yperperis in Creta currentibus vigintisex, que michi dedisti de mandato dominationis de ratione illius pecunie quam Nicoletus Cornario habitator Sithie dare debebat commissariis domine Francisce Dono, quondam habitatricis dicte Candide, pro affictu Kavalarie dimidie de Prassu,⁶⁰ posite in turma Sithie, que quidem pecunia erat in tuis manibus sequestrata de precepto dominii ad meam requisitionem. Que quidem yperpera vigintisex recepi et habui pro medietate yperperorum quinquaginta duorum que restabam recipere pro solutione unius sententie olim late per dominium Crete sub anno .mcccxlvi. mense Ianuarii, die .xxiiii. indictione .xiiii. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bellono et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

87. *Iacobina, widow of Andreas Mucio, unable to afford the maintenance of a vineyard that her family was renting in the village of Sanctus Mirus, returns the vineyard*

60 As is mentioned in the contract, the village of Prassu (Πρασός) was situated in Seteia. It is none other than the ancient town of Praesos (Πραισός).

to Ursus, the archbishop of Crete, and promises to pay him twenty hyperpera that she owes him on account of the vineyard.

11 February 1357

Eodem die. Manifestum facio ego Iacobina relicta Andree Mucio, habitatrix Candide, cum meis successoribus, vobis reverendo in Christo patri domino Urso, Dei gratia archiepiscopo Crete, quia pro residuo et complemento yperperorum quadraginta que vobis dare promisi pro vinea que olim fuit Petri Sancti quondam avi mei, cuius medietas postea devenit in Andream Mucio quondam virum meum predictum, posita in territorio casalis Sancti Miri,⁶¹ quam quam [sic] quidem vineam ad meam instantiam fuiss fuistis contentus accipere quia ego illam non poteram amplius manutenere, remansi ad dandum vobis yperpera in Creta currentia viginti que debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo vobis vel vestro misso a modo usque per totum mensem Maii proxime venturum, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena grossum unum, de terris et casis meis et de omnibus que habere visa fuero et cetera. Testes, presbyter Theodorus Hermino, Dominicus Bellono, et Iohanes de Nigroponte. Complere et dare. //Hec carta valere debet si dominus archiepiscopus contentabitur//

[12v]

88. *Leonardus Gradonico, son of the late Michael Gradonico, and Iohanes Dandulo, son of the late Nicolaus Dandulo, agree on an exchange of their villeins.*

13 February 1357

Die .xiii. Februarii, indictione .x. Manifestum facimus nos Leonardus Gradonico filius quondam Michaelis Gradonico ex una parte et Iohanes Dandulo filius quondam Nicolai Dandulo ex altera parte, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus, quia affirmamus insimul cambium de infra-scriptis villanis, hoc modo, videlicet, quod ego suprascriptus Leonardus Gradonico do tibi suprascripto Iohani Dandulo hos //meos// villanos, videlicet, papatem Georgium Camata et Iohanem Camata, fratres,

61 The village of Sancti Miri (Ἅγιος Μύρων) is in Malevizi. The earliest mention of this village is in 1248 and it still exists today. See Tsirpanles, *Katástixi*, 192.

habitatores casalis Carcariotisa,⁶² michi pertinentes iure mei feudi de Astracu⁶³ cum heredibus eorum. Ego vero suprascriptus Iohanes Dandulo pro eorum cambio do tibi suprascripto Leonardo hos villanos, videlicet, Ianni Turcho et Theotochi Turcho, habitatores casalis Lacida,⁶⁴ pertinentes commissarie domini Andree Dandulo quondam cum heredibus eorum. Quod quidem cambium debet esse firmum a modo in antea cum hac conditione, videlicet, quod si in divisione fienda de bonis dicti quondam domini Andree Dandulo, que dividi debent inter dominum Marcum Dandulo et me prefatum Iohanem et Iacobellum Dandulo fratrem meum, secundum formam testamenti dicti Andree, supradicti duo villani venerint in parte mei suprascripti Iohanis, tunc dictum cambium debet esse firmum in perpetuum. Sed si ipsi duo villani venerint in parte Iacobelli Dandulo fratris mei, tunc remaneat in libertate dicti Iacobelli et in arbitrio et libertate mei suprascripti Leonardi Gradonico confirmandi seu revocandi ipsum cambium, ita tamen quod si dictum cambium debebit esse firmum in quolibet casu predicto seu in aliquo ipsorum causum, tunc debet uterque nostrum procurare penes dominium quod dictum cambium scribatur in catastico curie Crete, consentiente dominatione. Si qua igitur partium predictarum et cetera, pena librarum auri quinquē. Contractu firmo. Testes, Benedictus de Milano, Marcus de Ponte, et Georgius Habramo. Complere et dare. // Debent fieri due carte. Dedi .i^a. Leonardo Gradonico//

89. *Marcus Gradonico, son of the late Leonardus Gradonico, gives special power of attorney to Petrus Cornario, son of the late Iacobus Cornario Mançareno, and entrusts him with securing the debts owed to him by one of his villeins.*

20 February 1357

Die .xx. Februarii, indictione .x. Committens committo ego Marcus Gradonico filius quondam domini Leonardi Gradonico, habitator Candide, tibi Petro Cornario filio

quondam domini Iacobi Cornario dicti Mançareno, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas //insolidum// comparendi coram domino Rectore Rethymi et coram Castellano castri Millepotami et aliis iudicibus et officialibus quibuscumque et inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi, a Theodoro Calesto villano meo, habitatore casalis Margarite,⁶⁵ filio quondam Hemanuelis Calesto Cuçopoti, michi pertinente iure mearum serventariarum de Melidoni,⁶⁶ dacia et iura mea que ipse michi dare tenetur et debet, ipsumque villanum intromittendi, et carcerandi et de carcere relaxandi, et queque alia faciendi que in predictis et circa predicta fuerint oportuna. Cartas quoque securitatis de receptis tantum modo faciendi et si expedierit in anima mea iurandi, sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interesssem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in premissis et circa premissa. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Venetando et Andreas de Fraganesco. Complere et dare. Dedi.

90. *Iohanes Bruno promises to give Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, 380 hyperpera by August, as payment for one thousand measures of wheat that he bought from him in Ierapetra.*

22 February 1357

Die .xxii. mensis Februarii, indictione .x. Manifestum facio ego Iohanes Bruno, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Andree Cornario filio quondam domini Iohanis Cornario de Domo Maiori, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro precio et solutione mensurarum mille frumenti quod a te emi et recepi ad rationem yperperorum triginta octo pro centenario mensurarum, quod frumentum est in partibus Gerapetre, debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso yperpera in Creta currentia trecenta et octuaginta, a modo usque per totum mensem Augusti proxime venturum vel antea,

62 The village of Carcariotisa (Καρκαδιώτισσα) is in the territory of Temenos. It is mentioned at least as early as 1268 and is still in existence. See Tsirpanles, *Katástixo*, 143.

63 The village of Astracu (Αστράκοι) in Pediada is still in existence. See also Tsirpanles, *Katástixo*, 143.

64 The village of Lacida (Λατσίδα) is in Mirabello, and is still in existence.

65 The village of Margarite (Μαργαρίτες) is in Mylopotamos, and still exists.

66 The village of Melidoni (Μελιδόνι) is in Mylopotamos, and still exists.

hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena grossum unum. Testes, Marcus Gisi, Georgius Emo, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

91. *Nicolaus Balbi, son of Petrus Balbi, acknowledges receipt of six hundred hyperpera from Andreas Cornario, son of the late Marcus Cornario, according to the terms of an older contract.*

25 February 1357

Die .xxv. Febuarii, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Nicolaus Balbi filius Petri Balbi, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Andree Cornario filio quondam domini Marci Cornario, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, de yperperis in Creta currentibus sexcentis que michi dare debebas per cartam scriptam manu Petri Longo notarii, sub anno .mcccliii. mense Aprilis, die .xxiiii. indictione sexta, pro quibus quidem yperperis erat michi pignore obligata medietas quati casalis Peneradi⁶⁷ per scripturam notatam in catastico curie Crete. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Bentivenga Traversario, Iohanes Dono, Iohanes Dario, Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

**Kalendis mensis Marcii, currente anno
domini millesimo trecentesimo
quinguesimo septimo, indictione decima.**

92. *Georgius Fochiano gives a general quittance to Kerana Çagene.*

1 March 1357

Die primo mensis Marcii suprascripti. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Georgius Fochiano, habitator Rethymi, cum meis heredibus, tibi Kerane

67 It has been suggested that Peneradi is a corrupted Latinized version of Βενεράτο. See S. Spanakes, *Πόλεις και χωριά της Κρήτης στο πέρασμα των αιώνων*, 2 vols. (Herakleion, 1991–93), 2:624–25. In any case, the version Peneradi appears as early as 1280. See, for example, Chiaudano and Lombardo, *Leonardo Marcello*, 114–15.

Çagene, habitatrici burgi Candide, et tuis successoribus, de omni eo quod michi dare debebas quocumque modo et de omni eo quod tibi habui ad dicendum vel requirendum tam pro quibuscumque rebus et bonis meis devolutis in manibus tuis, quam etiam quacumque alia ratione vel causa, cum cartis vel sine cartis, ab inicio usque modo. Nunc autem quoniam de predictis omnibus et per omnia me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securam te reddo perpetuo et quietam, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dario, Marcus Gisi, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

[131]

93. *Lial Çane, agent of Petrus and Laurentius Çane, receives three hundred ducats from Nicolaus Argiropulo, and promises to pay back the money in Venice within three months.*

10 March 1357

Die .x. Marcii, indictione .x. Per virtutem et potestatem unius commissionis carte scripte et roborate manu Victoris Gafaro, Sancte Marie Matris Domini presbyteri plebani et notarii, sub anno .mccclvi. mense Septembris, die decimo nono, indictione .x. ~~riuo~~ Rivoalto, per quam domini Petrus et Laurentius Çane, fratres de confinio Sancte Marie Matris Domini et Çaninus Çane quondam domini Pauli Sancti Cassiani, tam nomine suo et cuiuslibet eorum proprio, quam etiam ut nunc omnes suprascripti commissarii dicti domini Pauli Çane ~~constituerunt succ...~~ pro fieri fecerunt //michi// Liali Çane de dicto confinio Sancti Cassiani, dantes et consentientes michi plenam virtutem et potestatem inter cetera in Candida et ubique locorum cambiandi et cambium faciendi ac etiam de bonis et havere aliorum in collegantia mutuo vel ad presam accipiendi et dandi et pro predictis omnibus et singulis eos et heredes eorum et successores et omnia bona eorum et dicte commissarie obligandi, cartas quoque finis et remissionis, manifestationis, emptionis, venditionis, et omnes alias cartas neccesarias faciendi et cetera, prout in dicta carta commissionis a me notario infrascripto visa et lecta distinctius continetur. Manifestum facio ego suprascriptus Lial Çane, nunc moram trahens Candide, procurator et procuratorio nomine suprascripti principalis et meo

nomine proprio, pleçius, cum meis et eorum hereditibus, quia recepi a te Nicolao Argiropulo, habitatore dicte Candide, ducatos auri trecentos, pro quorum cambio teneor et debeo nominibus quibus supra dare et deliberare tibi vel tuo misso per me vel per meum missum ducatos trecentos auri boni et iusti ponderis a modo usque ad menses tres proxime venturos vel antea infra mensem unum postquam hec carta fuerit presentata predictis dominis de cha Çane vel alicui eorum, in Veneciis salvos in terra, omni periculo et occasione remotis. Hec autem et cetera, suprascriptos ducatos auri et pro pena .xv. pro centenario in toto et parte. Testes, Marcus Gisi, Iohanes Dono, Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

94. *Iohanes de Grimaldo gives general power of attorney to Marinus Morono.*

10 March 1357

Eodem die committens committo ego Iohanes de Grimaldo, habitator Candide, tibi Marino Morono speciario de confinio Sancti Hermacore de Veneciis ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas in Veneciis inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et havere ac totum id quod michi debetur a cunctis meis debitoribus, ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, nec non mea imprestita et ius inde michi spectans recuperandi et recipiendi et de ipsis faciendi et disponendi prout tibi scripsero per meas litteras; cartas quoque securitatis de receptis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi, quemadmodum egomet possem facere vel deberem si personaliter interesssem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bellono et Thomas de Portu. Complere et dare.

95. *Iacoba, widow of Marinus Ruçini of Venice and legal guardian of her son Marcolinus Ruçini, gives special power of attorney on her own and her son's behalf to Nicolaus Balbi, and entrusts him with securing Marcolinus's inheritance in Venice.*

10 March 1357

Eodem die per virtutem et potestatem unius publici instrumenti tutorie completi et roborati manu presbyteri Iohannis Barbafella, presbyteri ecclesie Sancti Ieremie de Veneciis et notarii sub anno .mccccxxxviii. mense Novembris, die .xxviii. indictione secunda, Candide insule Crete per quam ego Iacoba relicta viri nobilis Marini Ruçini quondam de Veneciis creata et instituta fui tutrix Marcolini Ruçini, filii quondam suprascripti Marini in etate pupilarum constituti, cum plena virtute et potestate inquirendi, interpellandi, placitandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, legem et sententiam audiendi et prosequendi, intromittendi, interdicendi, excuciendi et proclamandi, opponendi, regendi, et gubernandi omne id et totum quod contingit de iure predictum Marcolinum de bonis innordinatis tam mobilibus quam immobilibus que fuerunt dicti quondam Marini patris eius et que eidem Marino spectabant et pertinebant quocumque modo vel sibi debebantur a quibuscumque partis ante obitum, ad obitum et post obitum ipsius Marini, in curia et extra curiam, cum cartis et sine cartis, cartas quoque securitatis et commissionis quicquid opus fuerit in premissis faciendi et complendi, prout suprascriptus pupillus facere posset si legitimam etatem haberet et cetera, prout in predicto instrumento tutorie a me notario infrascripto viso et lecto distinctius continetur. Committens committo ego suprascripta Iacoba relicta suprascripti Marini Ruçini, tutrix et tutorie nomine suprascripti Marcolini Ruçini filii mei constituti in etate pupilarum, habitatrix Candide, tibi Nicolao Balbi, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me, nomine tutorie suprascripto, plenam virtutem et potestatem habeas in Veneciis petendi, excuciendi, exigendi, et recipiendi totum affectum quem dictus Marcolinus recipere et habere debet pro parte sibi spectante iure hereditario patris sui vel alio quocumque iure de omnibus et singulis possessionibus, proprietatibus et domibus que spectabant et pertinebant seu spectare et pertinere poterant dicto quondam Marino Ruçini quondam patri dicti pupilli, et pro predictis tantum modo inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi totum id quod debetur et spectat dicto pupillo de affectibus antedictis ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et [13v] sine cartis, per curiam vel extra curiam, cartas quoque

securitatis de receptis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi, sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interesssem, promittens cum meis successoribus firmum et ratum habere et tenere quicquid per te factum fuerit in premissis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Nicolaus Argiopulo et Iohanes Verivo. Complere et dare. Dedi.

96. *Marcus Gradonico gives special power of attorney to Iohanes de Grimaldo and Petrus Cornario, son of the late Iacobus Cornario Maçareno, and entrusts them with securing the debts owed to him by one of his villeins.*

12 March 1357

Die .xii. Marcii, indictione .x. Committens committo ego Marcus Gradonico, habitator Candide, vobis Iohani de Grimaldo et Petro Cornario quondam domini Iacobi Cornario, habitatoribus dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus vestrum in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit, comparendi coram domino Rectore Rethymi et citandi, conveniendi, requirendi, et acquirendi unum meum villanum nomine Theodorum Calesto filium quondam Hemanuelis Calesto Cuçopodi, michi pertinentem iure mearum serventiarum de Melidoni et in hoc questionem contestandi, testes producendi et queque alia faciendi que fuerint oportuna et pro predictis inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi ab ipso villano vel ab eius fideiussore dacia et iura mea que ipse michi dare debet ubicumque et apud quemcumque reperiri poterunt cum cartis vel sine cartis, per curiam et extra curiam, cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi sicut egomet facere possem et deberem si personaliter interesssem, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere quicquid per vos vel per alterum vestrum factum fuerit in premissis et singulis premissorum. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Franciscus de Molino et Constantius Cutaioti. Complere et dare. Dedi.

97. *Dominicus de Verona, son of the late Palmerius de Verona, sells half an urban fief (borgesia) situated in Candia to Iohanes de Bonaldis for the price of three hundred hyperpera.*

13 March 1357

Die .xiii. mensis Marcii, indictione .x. Manifestum facio ego Dominicus de Verona filius quondam Palmerii de Verona, habitator burgi Candide, quia cum meis heredibus do, vendo et in perpetuum transacto tibi magistro Iohani de Bonaldis chirurgico, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus totam medietatem illius partis borgesie que olim fuit dicti quondam Palmerii patris mei, posite in civitate Candide prope logiam, videlicet, totam illam medietatem que michi spectat pro indiviso et in me devoluta est iure hereditario seu paterno, a modo in antea in perpetuum, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, vendendi, et alienandi, et omnes alias tuas utilitates in ea et ex ea faciendi, tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente. Quam quidem medietatem teneor et debeo facere scribi et catasticari ordinate de consensu domini in castastico curie Crete, a modo usque per totum mensem Octubris proxime venturum, liberam et expeditam salvo semper onere et servicio quo dicta medietas est et esse debet obligata communi iure borgesie. Pro precio vero et integra solutione predicte medietatis secundum conventionem habitam inter nos, teneris et debes michi dare et deliberare yperpera in Creta currentia trecenta a modo usque per totum mensem Decembris proxime venturum, prout continetur in quadam alia carta hodierna die facta manu notarii infrascripti quam de predictis michi fieri fecisti. Tamen affictus dicte medietatis quam recepi et habui pro tempore futuro usque per totum mensem Augusti proxime venturum michi remanere debet et esse meus. Est autem sciendum quod hec venditio seu carta venditionis nichil preiudicare debet alicui alii persone. Si igitur et cetera, pena yperperorum quinquaginta. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bono, Nicolaus Mauroceno, scribe, Marcus Mocenigo, scribe, et Nicolaus Faletro, preco. Complere et dare. De licentia et auctoritate dominorum Donati Delphyno et Georgii Faletro, iudicum proprii examinerum Candide, qui propriis manibus subscribere debent.

98. *Iohanes de Bonaldis promises to pay Dominicus de Verona three hundred hyperpera by December for the above-mentioned estate. The deed was cancelled on 9 January 1358, once the payment was made.*⁶⁸

68 This contract has been canceled with a large X.

13 March 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus magister Iohanes de Bonaldis chirurgicus cum meis heredibus, tibi suprascripto Dominico de Verona et tuis heredibus, quia pro precio et solutione totius medietatis suprascripte partis borgesie quam michi vendidisti per cartam suprascriptam, teneor et debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso yperpera in Creta currentia trecenta, a modo usque per totum mensem Decembris proxime venturum vel antea, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena inde constituta yperpera quinquaginta. Testes suprascripti. Complere et dare. //mccclvii. mense Ianuarii, die .viii. indictione .xi. suprascriptus Dominicus fuit contentus fuisse sibi solutionem de toto debito huius carte et ideo cancellata fuit de consensu partium//

99. *Duchena, widow of Iohanes Petacio, who was son of the late Thomas, acknowledges receipt of three hundred hyperpera from Iohanes Petacio son of the late Basilius, Thomas Fuscolo, and Laurentius Barbadico, according to the terms of a court ruling.*

13 March 1357

Die .xiii. Marcii, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Duchena relicta Iohannis Petacio quondam Thome, habitatrix Candide, cum meis successoribus, tibi Iohani Petacio filio quondam Basillii, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus de yperperis in Creta currentibus trecentis michi datis pro parte solutionis carte mei diiudicationis hoc modo, videlicet, quod yperpera centum michi dedit Thomas Fuscolo nomine tuo et alia yperpera centum michi dedisti hodie et reliqua yperpera centum fui contenta recipere a Laurentio [14r] Barbadico, habitatore Candide. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacasti et deliberasti, a modo igitur in antea securum te reddo perpetuo et quietum, quia nichil inde remansit unde amplius te requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, presbyter Michael Toscano, et Iohanes Dario. Complere et dare.

100. *Iohanes Petacio, son of the late Basilius, promises to give to Duchena, widow of Iohanes Petacio, another four*

hundred hyperpera within two years to fulfill the terms of the above-mentioned court ruling.

13 March 1357

Die .xiii. mensis Marcii, indictione .x. Manifestum facio ego Iohanes Petacio filius quondam Basillii, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi Duchene relicte Iohannis Petacio quondam Thome, habitatrici dicte Candide, et tuis successoribus quia pro residuo yperperorum octingentorum que contenta fuisti recipere de bonis dicti quondam viri tui pro tota solutione carte tui diiudicationis scripte et roborate manu Georgii de Milano, notarii, sub anno .mccclv. mense Octubris, die .xxviii. indictione .viii^a. Candide insule Crete, per quam data erat tibi plena virtus tantum intromittendi de bonis dicti quondam viri tui, quantum sunt floreni auri .cccclx. contentus sum tibi dare yperpera in Creta currentia quadrigenta infra hos terminos, videlicet, quod a modo usque ad annum unum proxime venturum debeo tibi dare et deliberare yperpera ducenta et ab inde in antea usque ad unum alium annum tunc proxime subsequentem debeo tibi dare reliqua yperpera ducenta, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Salvo tamen et reservato michi iure meo si probare potero dotem tuam fuisse minoris quantitatis quam contineatur in carta diiudicationis predicta, vel te prefatam Duchenam habuisse et recepissee de bonis dicti quondam viri tui aliquod, quod non fuerit deductum de dote tua et de hiis, sit michi licitum uti iure meo non obstante carta presenti. Ad hec autem manifestum facio ego Laurentius Barbadico filius quondam Iohannis Barbadico, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi suprascripte Duchene quia constituo me tibi fideiussorem pro suprascripto Iohane Petacio de omnibus suprascriptis et infrascriptis. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni, in parte et toto. Testes suprascripti. Complere et dare. //Dedi Marie slave eius//

101. *Iohanes Petacio, son of the late Basilius, pledges to reimburse his guarantor, Laurentius Barbadico, should he incur any losses on Iohanes's behalf.*

13 March 1357

Eodem die manifestum facio ego suprascriptus Iohanes Petacio quondam Basillii, cum meis heredibus, tibi suprascripto Laurentio Barbadico et tuis heredibus quia si occasione fideiussionis quam pro me fecisti

Duchene relicte Iohannis Petacio quondam Thome de yperperis quadrigentis que sibi dare debeo per cartam suprascriptam damnum aliquod expensis vel interesse tibi evenerint quocumque modo, teneor et debeo te inde conservare indempnem et tibi satisfacere, dare et emendare totum illud damnum expensis et interesse que inde substitueris infra dies octo postquam illud damnum passus fueris, hic Candide, salvum in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascriptum damnum expensis vel interesse et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

102. *Iohanes de Grimaldo gives general power of attorney to Thomas Fuscolo.*

15 March 1357

Die .xv. mensis Marcii suprascripti. Committens committo ego Iohanes de Grimaldo, habitator Candide, tibi Thome Fuscolo, habitatori dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona necnon in omnibus et singulis questionibus que michi facte fuerint per quascumque personas in quacumque curia respondendi et defendendi et sententias audiendi per curiam et extra curiam et si expedierit in anima mea iurandi, sicut egomet possem facere vel deberem si personaliter interesssem, promittens firmum et ratum habere quicquid feceris in predictis. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Paulus Colona et Michael Gradonico. Complere et dare.

103. *Agnes Feriolo acknowledges receipt of a bequest of ten hyperpera from the executors of the will of the late Marchesina, widow of Iohanes Venerio.*

18 March 1357

Die .xviii. mensis Marcii suprascripti. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Agnes Feriolo, habitatrix Candide, cum meis successoribus, vobis omnibus commissariis Marchesine uxoris quondam Iohannis Venerio, habitatoribus dicte Candide, et vestris successoribus de yperperis in Creta currentibus decem, que dicta

quondam Marchesina michi dimisit per cartam sui testamenti. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis, a modo igitur in antea securos vos reddo perpetuo et quietos quia nichil inde remansit unde amplius vos requirere seu compellere valeam ullo modo. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Grimani et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

104. *Agnes, the servant of the aforementioned Agnes Feriolo, acknowledges receipt of a bequest of three hyperpera from the executors of the will of the late Marchesina, widow of Iohanes Venerio.*

18 March 1357

Eodem die plenam et irrevocabilem securitatem facio ego Agnes ancilla seu famula Agnetis Feriolo, habitatrix Candide, cum meis successoribus, vobis omnibus commissariis suprascriptis et vestris successoribus de yperperis in Creta currentibus tribus que suprascripta Marchesina quondam michi dimisit per cartam sui testamenti. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis, a modo igitur in antea securos vos reddo et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare.

105. *Franciscus Mudacio leases a vineyard in the village of Metaxa to Michael and Agnes Mendrino in return for a third of its produce every year.*

23 March 1357

Die .xxiii. mensis Marcii, indictione .x. Manifestum facio ego Franciscus Mudacio, habitator Candide, quia cum meis heredibus do et concedo in gonico vobis Michaeli Mendrino et Agneti uxori eius, habitatoribus burgi Candide, et vestris heredibus et successoribus, peciam unam vinee positam in territorio casalis Metaxa,⁶⁹ que olim fuit Nicole de Adelenda quondam et vobis data est per determinationem inde factam per dominium, cum terra vacua mensuratarum trium posita iuxta illam vineam a modo in antea usque per totum illud tempus et terminum quo suprascriptum casale Metaxa habere et

69 The village of Metaxa (Μεταξά) was located in Paracandia, the area immediately surrounding the city of Candia. See Tsiirpanles, *Katástixi*, 281.

tenere debeo ad affectum a communi Crete, renovando //vobis// cartam concessionis sicut michi renovabitur a communi predicto, cum plena virtute et potestate intro-mittendi, habendi, tenendi, possidendi, affectandi, dif-fictandi, vendendi, et alienandi et omnes alias vestras utilitates in ea et ex ea faciendi tanquam [14v] de re vestra propria, nemine vobis contradicente semper tamen cum onere suo. Quam quidem vineam tenemini et debetis anno quolibet temporibus congruis et consuetis bene et convenienter aptare, videlicet, cerpire, çapare, discafiçare, catavoliçare, et secundum consuetudinem illius contrate lachiçare et ipsam cum trafis et fossatis suis in culmine manutenere et conservare omnibus vestris expensis. Et omni anno tempore vindemiarum super patiterio debetis dare et deliberare michi vel meo misso totam et integram //terciam// partem totius vini musti et usu-fructuum inde provenientium, reliquis duabus partibus in vobis retentis sub pena dupli pro quolibet termino. Predictam vero terram vacuam mensuratarum trium debes et teneris tu, prefate Michael Mendrino, plantare vineam a modo usque ad annos duos proxime venturos et ipsam cum tempus fuerit nichifiçare et trochiçare et anno quolibet temporibus congruis et consuetis bene et convenienter aptare de omnibus aptationibus superius specificatis et ipsam cum trafis et fossatis suis in culmine manutenere et conservare omnibus tuis expensis et omni anno tempore vindemiarum super patiterio debes michi dare terciam partem totius vini musti et usufructuum inde provenientium, relictis duabus partibus in te retentis sub pena dupli pro quolibet termino. ~~Custodem quoque~~ Custos quoque poni debet in vineis supradictis de meo consensu et voluntate, vestris tamen expensis. Et debetis ipsas vineas anno quolibet vindemiare de meo consensu dandi id michi ad intelligendum per dies octo ante quam incipiantur vindemiari ipse vinee. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dario, Iohanes Dono, Marcus Gisi, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

106. *The reverse of the above contract.*

23 March 1357

Eodem die. Manifestum facimus nos Michael Mendrino et Agnes uxor eius suprascripti cum nostris heredibus et successoribus, tibi suprascripto Francisco Mudacio et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. //Dedi Iacobo Mudacio eius filio//

107. *Thomas Gisi, son of the late Marcus Gisi, gives general power of attorney to his mother, Richeolda Gisi, and to Iohanes Baronci.*

27 March 1357

Die .xxvii. mensis Marcii, indictione .x. Committens committo ego Thomas Gisi filius quondam Marci Gisi, habitator Candide, vobis domine Richeolde Gisi matri mee et Iohani Baronci, habitatoribus dicte Candide, ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos duo vel unus vestrum insimul vel divisim in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere ac totum id quod michi debetur a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam; cartas quoque securitatis faciendi et si expedierit in anima mea iurandi et queque alia mea negocia procurandi et exer-cendi, salvo quod rationes tutorie heredum patris mei vos ambo simul videre possitis sed unus vestrum illas videre non possit solus. Quicquid autem in predictis factum fuerit per vos duos vel per unum vestrum modo predicto, a me meisque heredibus firmum erit et ratum. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Iohanes Dario, Iohanes Dono, Thomas de Portu. Complere et dare.

Kalendis mensis Aprilis currente anno
domini millesimo trecentesimo
quinquagesimo septimo, indictione decima.

108. *Marcus Gradonico gives special power of attorney to Georgius Semiteculo, Iohanes de Grimaldo, and Petrus Cornario, son of the late Iacobus Cornario Mançaroni, and entrusts them with securing the debts owed to him by one of his villeins.*

3 April 1357

Die tercio Aprilis suprascripti. Committens com-mitto ego Marcus Gradonico, habitator Candide, vobis Georgio Semiteculo, habitatori Rethymi, Johani de Grimaldo et et [sic] Petro Cornario filio quondam

domini Iacobi Cornario dicti Mançaroni, habitatoribus dicte Candide, ut a modo in antea, pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeatis vos tres, duo vel unus vestrum in quorum vel cuius manu hec commissionis carta apparuerit, insimul vel divisim, habeatis [sic] comparendi coram domino Rectore Rethymi et coram castellano castris Millepotami et aliis iudicibus et officialibus quibuscumque et inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intromittendi, excuciendi, et recipiendi a Theodoro Calesto villano meo, habitatore casalis Margarite filio quondam Hemanuelis Calesto Cuçopodi, michi pertinentem iure mearum seventariarum de Melidoni, dacia et iura mea que ipse michi dare tenetur et debet, ipsumque villanum intromittendi et carcerandi et de carcere relaxandi et queque alia faciendi que in predictis et circa predicta fuerint oportuna; cartas quoque securitatis de receptis tantum modo faciendi et si expedierit in anima mea iurandi et cetera, promittens cum meis heredibus firmum et ratum habere et tenere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Bentivegna Traversario, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

109. *Gabriel and Petrus Iallina and Andreas Cor[n]ario, son of the late Marcus Cor[n]ario, agree on the terms of fulfillment of the military service they owed for a kavalaria and two serventarie that they held jointly.*

16 April 1357

Die .xvi. mensi Aprilis, indictione .x. Manifestum facimus nos Gabriel et Petrus Iallina ex una parte et Andreas Corario filius quondam domini Marci Corario ex altera, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus, quia in Christi nomine ad tale pactum et concordium insimul devenimus de faciendis varnitionibus Kavalarie unius de Bambadena⁷⁰ et serventiarum duarum de

Mavromati,⁷¹ que per nos fieri debent hoc modo, videlicet, quod nos suprascripti Gabriel et Petrus Iallina debemus bene ponere et ostendere in varnitione predictae Kavalarie de Bambadena equum unum ab armis ad beneplacitum domini Crete et socium unum et scutiferum unum secundum usum curie Crete. Ego vero suprascriptus Andreas ponere et ostendere debeo in dicta varnitione roncinum unum ad beneplacitum dominationis et scuciferum unum secundum usum dicte curie Crete. Et insuper teneor et debeo ego prefatus Andreas facere et ostendere plenarie et perfecte totam varnitionem que fieri et ostendi debet pro predictis duabus serventariis de Mavromati ad beneplacitum signorie, secundum usum curie Crete. Et predictae [15r] varnitiones fieri debent per modum prescriptum, a modo in antea usque ad annos quinque proxime venturos, tali quidem conditione, quod si defectu alicuius partium suprascriptarum damnum aliquod occurrerit de pena disvarnitionis que quomodo cumque possit contingere, illud damnum totum satisfieri debeat per illam partem cui defecerit equus, arma seu familia pro quibus datus fuerit ille defectus sic et taliter quod altera pars nullum damnum inde sentire vel recipere debeat ullo modo, salvo tamen et reservato iure mei suprascripti Andree quod habere possem vel deberem contra te prefatum Gabrielem, tam nomine commissarie domini Marci Corario quondam patris mei pro medietate michi spectante de bonis dicte commissarie, quam etiam meo nomine proprio in mea specialitate pro varnitione facta temporibus retroatis de qualiacum michi sit prosequi iura mea. Et simili modo versa vice sint salva et reservata iura mei suprascripti Gabrielis de eo quod de iure deberem⁷² recipere et habere de bonis commissarie dicti quondam domini Marci Corario quacumque ratione vel causa, de quibus licitum sit michi prosequi iura mea. Si igitur et cetera, pena librarum .v. auri. Contractu firmo. Testes, Alcarinus de Vilanova, Andreas Cacellano, Nicolaus de Milano, et Antonius de Modello. Complere et dare. Debet fieri duplex. Dedi Andree Corario .i^{am}.

70 The village of Bambadena (Αμπομπάδαινα) is mentioned at least as early as 1306. Today it is in the area of Αγ. Μύρων. See Tsirpanles, *Κατάστιχο*, 29–30.

71 Mavromati (Μαυρομάτι) was situated in the Sexterium Sancta Cruce, but its exact location is unknown. See Gaspares, “Από τη Βυζαντινή στη Βενετική τούρμα,” 199.

72 Corrected from “debebe.”

110. *Bartholomeus de Grimaldo leases a vineyard situated in Vathi to Iohanes Vurgari, in return for a third of its produce every year.*

16 April 1357

Die .xvi. mensis Aprilis, indictione .x. Manifestum facio ego Bartholomeus de Grimaldo, habitator Candide, quia cum meis heredibus do et in perpetuum concedo tibi Iohani Vurgari, habitatori Candide, et tuis heredibus unam peciam vinee plantatam vitibus monovasiensibus, positam in loco nominato Vathi,⁷³ michi pertinente iure mei feudi de Stami,⁷⁴ que a facie levantis confinit cum vinea Iohanis Ystrigo a facie ponentis cum vinea Stefani Dramicino, a facie boree cum vinea Michaelis Gradonico et a facie austri cum vinea suprascripti Stefani Dramicino, a modo in antea cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, affictandi, diffictandi, vendendi, et alienandi et omnes alias tuas utilitates in ea et ex ea faciendi tanquam de re tua propria, nemine tibi contradicente, semper tamen cum onere suo. Quam quidem vineam teneris et debes anno quolibet, temporibus congruis et consuetis bene et convenienter aptare, videlicet, cerpire, çapare, discafiçare, catavoliçare, et secundum usum illius contrate lachiçare et ipsam vineam cum trafis et fossatis suis in culmine manutenere et conservare omnibus tuis expensis et omni anno tempore vindemiarum super patitirio debes dare et deliberare michi vel meo misso totam et integram terciam partem totius vini musti et usufructuum provenientium de ipsa vinea, reliquis duabus partibus in te retentis sub pena dupli pro quolibet termino. Tamen licitum est tibi vindemiare dictam vineam ad tuum libitum, notificando id michi per dies tres ante quas incipiatur vindemiari. Ego autem solvere et satisfacere debeo terciam expensarum que anno quolibet tempore vindemiarum fient pro vindemiatura, portitura, et folatura fructus dicte vinee et tu solvere debes reliquas duas partes ipsarum expensarum. Si igitur et cetera, pena yperperorum

73 This is probably a reference to the village of Βάθεια, which is mentioned as early as 1271, and still exists today. See Lombardo, *Imbreviature di Pietro Scardon*, 14 and 63.

74 The village of Stami (Στάμνοι) in the territory of Pediada. It is mentioned as early as 1271, and is still in existence. See, for example, Lombardo, *Imbreviature di Pietro Scardon*, 12, 50, 56, and 57.

.xxv. Contractu firmo. Testes Andreas Goro et Iohanes Dario ac Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

111. *The reverse of the above contract.*

16 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Iohanes Vurgari cum meis heredibus tibi suprascripto Bartholomeo et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

112. *Bartholomeus de Grimaldo leases a plot of land in his fief of Calare to Marcus Moro, for five years. In return Marcus Moro promises to give Bartholomeus fifteen measures of wheat and five measures of barley every year as rent, and to reside in the village of Calare.*

16 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Bartholomeus de Grimaldo quia cum meis heredibus do, concedo et afficto tibi Marco Moro, habitatori casalis Scalani,⁷⁵ et tuis heredibus terram dimidie bovine in territorio mei feudi de Calare,⁷⁶ ubi eam tibi designavero, a Kallendis mensis Ianuarii proxime venturi in antea usque ad annos quinque proxime venturos, videlicet, per introitus quinque; et pro terciaria dicte terre debes michi dare anno quolibet mensuras quindecim frumenti et mensuras quinque ordeï in medietate cuiuslibet mensis Augusti successive venturi, ibi in dicto loco sub pena dupli pro quolibet termino, incipiendo michi dare primam pagam in mense Augusti corrente anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Tu autem teneris venire ad habitandum in supradictum casali meo de Calare et ibi stare et habitare cum tua familia per totum tempus annorum quinque predictorum, me tibi dante pro habitatione tua, domos

75 The village of Scalani (Σκαλάνι) in the territory of Pediada is mentioned as early as 1271, and is still in existence. See, for example, Lombardo, *Imbreviature di Pietro Scardon*, 161 and 62.

76 Calare is also mentioned in a document dating from 1372. See E. Santschi, ed., *Régestes des arrêts civiles et des mémoriaux (1303–1399) des archives du Duc de Crète* (Venice, 1976), 67. It has been suggested that the name in that document is incorrect, and that it actually refers to the village of Scalani. Given that Calare appears in at least two different documents from the fourteenth century in that form, and its appearance here, side-by-side with Scalani, this view is hard to sustain. See Spanakes, *Πόλεις και χωριά*, 1:335.

positas in dicto casali que olim fuerunt Petri Raguseo, aptatas et reparatas, tali quidem pacto, quod michi dare debes anno quolibet canisca et angarias consuetas quemadmodum dare solent ceteri franchi habitantes in casali predicto. Tu autem recepisti et habuisti a me yperpera in Creta currentia sex tibi data pro metacherisi que quidem yperpera michi reddere et solvere debes a modo usque ad annos duos proxime venturos, videlicet, medietatem eorum in complemento cuiuslibet anni successivi hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes suprascripti. Complere et dare.

113. *The reverse of the above contract.*

16 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Marcus Moro cum meis heredibus tibi suprascripto Bartholomeo et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

114. *Bartholomeus de Grimaldo leases a plot of land in his fief of Calare to Costa Varani, for seven years. In return Costa Varani promises to give Bartholomeus thirty measures of wheat and ten measures of barley every year as rent, and to reside in the village of Calare.*

16 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego suprascriptus Bartholomeus quia cum meis heredibus do, concedo et afficto tibi Coste Varani, habitatori casalis Cato Pacide,⁷⁷ et tuis heredibus terram unius bovine in territorio mei feudi de Calare, ubi eam tibi fecero designari in loco predicto a modo in antea a Kallendis mensis Ianuarii proxime venturi in antea usque ad annos septem tunc proxime subsequentes, cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi et omnes tuas utilitates in ea faciendi, nemine tibi contradicente. Et pro terciaria dicte terre debes dare et deliberare michi vel meo misso anno quolibet in medietate cuiuslibet mensis Augusti successive venturi, mensuras triginta frumenti et mensuras decem

77 The village Cato Pacide (Κάτω Πατσιδες) is in the territory of Pediada, and still exists today. Perhaps it is the same village that appears in a document from 1268 as Sparchidhe. See Tsirpanles, *Katástixi*, 142.

ordei ibi in dicto loco sub pena dupli pro quolibet termino, incipiendo facere michi primam pagam in mense Augusti futuro, currente anno domini millesimo trecentesimo quinquagesimo nono. Tu autem teneris et debes venire ad habitandum in predicto casali meo de Calare et in ipso stare et habitare cum tua familia [15v] per totum tempus annorum septem predictorum, me dante tibi illas duas domos positas in dicto casali que olim fuerunt Iacobini, quas tenere et habere debes pro habitatione tua, tali quidem pacto, quod michi dare debes canisca et angarias consuetas, prout michi dare solent ceteri franchi habitantes in casali predicto. Et pro metacherisi recepisti et habuisti a me yperpera in Creta currentia decem que michi reddere et restituere debes a modo usque ad annos tres proxime venturos, videlicet, terciam eorum in fine cuiuslibet anni successivi. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes, Andreas Goro, Iohanes Dario, Georgius Emo. Complere et dare.

115. *The reverse of the above contract.*

16 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego Costa Varani suprascriptus cum meis heredibus tibi suprascripto Bartholomeo et tuis heredibus e contrario per totum. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

116. *Iacobus Blanco, chaplain of the church of Sanctus Georgius de Ponta, acknowledges receipt of a bequest of two hyperpera from the executors of the will of the late Helena, wife of the late Georgius Barbo.*

18 April 1357

Die .xviii. Aprilis, indictione .x. Plenam et irrevocabilem securitatem facio ego presbyter Iacobus Blanco, capellanus ecclesie Sancti Georgii de Ponta, vobis omnibus commissariis Helene uxoris quondam Georgii Barbo, habitatoribus Candide, et vestris successoribus de yperperis in Creta currentibus duobus que ipsa Helena michi dimisit per cartam sui testamenti. Nunc autem quoniam de predictis me bene et perfecte appacastis et deliberastis, a modo igitur in antea securos vos reddo et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Marcus Gisi et Georgius Sanuto. Complere et dare. Dedi.

117. *Thomas Androcio receives one hundred hyperpera from Blancia, widow of Carantanus Çane of Venice, and promises to invest the money in his spice business and to return the capital and half the profit made to Blancia within a year.*

21 April 1357

Die .xxi. Aprilis, indictione .x. Manifestum facio ego Thomas Androcio, habitator Candide, quia recepi cum meis heredibus a te Blancia relictæ Carantani Çane quondam de Veneciis, habitatrice dicte Candide, et tuis successoribus, yperpera in Creta currentia centum cum quibus negociari debeo hic Candide in mea statione speciarie a modo usque ad annum unum proxime venturum et tunc debeo tibi dare dictum tuum capitale vel eius reliquum cum medietate lucri seu prode quod inde dominus dederit cum vera et iusta ratione sine fraude. Tamen dicta yperpera in tuo tali debent esse periculo ignis et latronum clarefacto, quali erit habere investitum in mea statione predicta. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes, Iohanes Dario, Marcus Gisi, Georgius Emo, et Thomas de Portu. Complete et dare.

118. *Alexius Cornario and Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, promise to give 180 hyperpera to Nicolaus Contareno within a year, in fulfillment of the terms of a contract and a fine stemming from that contract and imposed by the iudex examiner proprii.*

21 April 1357

Eodem die. Manifestum facimus nos Alexius Cornario et Andreas Cornario filius quondam domini Iohannis Cornario de Domo Maiori, habitatores Candide, cum nostris heredibus, tibi domino Nicolao Contareno, civi Veneciarum, et tuis heredibus, quia pro residuo et complemento solutionis unius carte complete et roborate manu notarii infrascripti sub anno .mcccliii. mense Marcii, die .xxviii. indictione .vi. Candide insule Crete, quam nos suprascripti Alexius et Andreas tibi fieri fecimus de yperperis in Creta currentibus quadrigentis trigintaquatuor, ac etiam pro complemento solutionis unius sententie progressæ ex ipsa carta, late per iudicem proprii Candide sub anno .mcccliii. mense Marcii, die ultimo, indictione septima, contra me

prefatum Andream de yperperis ducentis in duplum, remansimus tibi ad dandum yperpera in Creta currentia centum et octuaginta, que debemus per nos vel nostrum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso, a modo usque ad annum unum proxime venturum cum tali prode vel damno quale pro ratione centum yperperorum et temporis evenierit dicto tempore de havere investito in statione speciarie Androcene de Candida, non ascendente prode ultra duodecim pro centenario in ratione anni. Tamen dicta tua pecunia in tuo tali debet esse periculo ignis et latronum clarefacto quali erit habere investitum in statione predicta. Est autem sciendum quod de predictis yperpera centum et triginta tangunt me suprascriptum Alexium Cornario et reliqua yperpera quinquaginta tangunt me suprascriptum Andream Cornario. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera in duplum in parte et toto. Testes, Iohanes Dario, Marcus Gisi, et Georgius Emo. Complete et dare. Dedi.

119. *Iohanes de Bonaldis acknowledges the receipt of a loan of three hundred hyperpera from Hemanuel de Verona. The money in question was part of Hemanuel's wife's dowry. Iohanes de Bonaldis places as collateral a part of his estate in the city of Candia, and promises to repay the loan within two years.*

22 April 1357

Die .xxii. mensis Aprilis, indictione .x. Manifestum facio ego magister Iohanes de Bonaldis, chirurgicus, habitator Candide, quia recepi cum meis heredibus a te Hemanuele de Verona, habitatore burgi Candide, yperpera in Creta currentia trecenta, illa videlicet que erant in camera communis Crete nomine dotis Aniçe uxoris tue, pro quibus quidem yperperis obligata est de consensu dominii certa pars mee borgesie posite in civitate Candide per scripturam notatam in catastico curie Crete, que quidem yperpera suprascripta penes me habere debeo ad meam utilitatem a die primo mensis Decembris proxime venturi et ab inde in antea usque ad annos duos proxime subsequentes et tunc debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel cui volueris predicta yperpera trecenta, dummodo assecurata fuerit repromissa predicte uxoris tue in aliqua possessione seu alia re immobili de consensu dominationis et disobligata fuerit mea borgesia predicta, alioquin teneor et debeo dicta yperpera dare et

presentare in camera dicti communis Crete infra terminum antedictum, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena grossum unum pro quolibet yperpero. Testes, Iohanes Dario, Georgius Emo, Thomas de Portu. Complere et dare. Dedi.

120. *Hemanuel de Verona receives an interest-free loan of seventy hyperpera from Iohanes de Bonaldis, and promises to repay it by December.*

22 April 1357

Eodem die. Manifestum facio ego Hemanuel de Verona suprascriptus, quia recepi cum meis heredibus a te suprascripto magistro Iohane de Bonaldis et tuis heredibus yperpera in Creta currentia septuaginta, mutuo causa amoris et dilectionis, que debeo per me vel per meum missum dare et deliberare tibi vel tuo misso a die primo mensis Decembris proxime venturi usque ad annos duos proxime subsequentes. Hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena grossum unum pro quolibet yperpero. Testes suprascripti. Complere et dare. Dedi.

[16r]

121. *Iohanes de Corono and his guarantors, Theodorus Toscano and Agnes, widow of Phylippus Toscano, receive an interest-free loan of twenty-nine hyperpera from Petrus Lando, which they promise to repay within three months.*

25 April 1357

Die .xxv. Aprilis, indictione .x. Manifestum facimus nos Iohanes de Corono, murarius, principalis, et Theodorus Toscano et Agnes relicta Phylippi Toscano, eius pleçii, omnes habitatores Candide, quia recepi-mus cum nostris heredibus a te Petro Lando, sansario, habitatore dicte Candide, et tuis heredibus yperpera in Creta currentia vigintinovem, que michi suprascripto Iohani dedisti mutuo causa amoris, que quidem yperpera debemus dare et deliberare tibi vel tuo misso a modo usque ad menses tres proxime venturos, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes, Dominicus Bellono, Marcus de Milano, et Egidius Trivisano de Veneciis. Complere et dare.

122. *Franciscus de Molino, son of the late Hemanuel de Molino, promises to give to Nicolaus Enço 268 hyperpera by mid-September, in fulfillment of the terms of an older contract and a fine stemming from that contract.*

28 April 1357

Die .xxviii. mensis Aprilis suprascripti. Manifestum facio ego Franciscus de Molino, filius quondam Hemanuelis de Molino, habitator Candide, cum meis heredibus tibi Nicolao Enço, admirato Candide, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro tota solutione capitalis et parte pene unius carte scripte et roborate manu notarii infrascripti sub anno .mcccliii. mense Aprilis, die .xvii. indictione .vi. Candida insule Crete, quam ego tibi fieri feci de yperperis in Creta currentibus ducentis et quatuor debeo tibi dare yperpera in Creta currentia ducenta sexaginta octo, que quidem yperpera teneor et debeo dare et deliberare tibi vel tuo misso a modo usque ad medietatem mensis Septembris proxime venturi, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota. Hec autem et cetera, suprascripta yperpera et pro pena viginti pro centenario in ratione anni. Testes, testes [sic] Iohanes Dono, Georgius Emo, et Dominicus Bellono. Complere et dare. Dedi.

123. *Marinus Venerio of Venice gives general power of attorney to Iulianus Venerio of Venice.*

30 April 1357

Die ultimo Aprilis, indictione .x. Committens committo ego Marinus Venerio de Veneciis, habitator Candide, tibi Iuliano Venerio de Veneciis ut a modo in antea pro me meoque nomine plenam virtutem et potestatem habeas in Veneciis et ubique locorum inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, interdicendi, intro-mittendi, excuciendi et recipiendi omnia mea bona et habere a cunctis meis debitoribus ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam, et queque alia mea negocia procurandi et exercendi, emendi, et vendendi mercimonia cuiuscumque speciei vel forme et omnia alia faciendi que pro executione quorumcumque negotiorum meorum fuerint oportuna; cartas quoque securitatis faciendi et si expederit in anima mea

iurandi sicut et cetera. Promittens firmum et ratum habere et cetera. Si igitur et cetera, pena librarum auri .v. Contractu firmo. Testes, Dominicus Bellono, Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

**Kalendis mensis Maii currente anno
domini millesimo trecentesimo
quinquagesimo septimo, indictione decima.**

124. *Petrus Mudacio, son of the late Matheus Mudacio, promises to give his mother, Elena Mudacio, an annual salary of seventy hyperpera, fifty measures of wheat, and fifty mistata of wine for three years.*

1 May 1357

Die primo mensis Maii suprascripti. Manifestum facio ego Petrus Mudacio filius quondam Mathei Mudacio, habitator Candide, cum meis heredibus, tibi donec Elene Mudacio matri mee, habitatrici dicte Candide, et tuis successoribus, quia ob filialem reverentiam et devotionem promitto et sum contentus tibi dare pro tuo victu et vestitu annuatim usque ad annos tres proxime venturos incipiendo a die secundo mensis Marcii nuper preteriti, yperpera in Creta currentia septuaginta et mensuras quinquaginta frumenti et mistatos quinquaginta vini musti infra hos terminos, videlicet, quod hodie per diem debeo tibi dare yperpera septuaginta pro anno presenti incepto die secundo mensis Marcii suprascripti nuper preteriti et mensuras quinquaginta frumenti debeo tibi dare per totum mensem Augusti proxime venturum et mistatos vini musti quinquaginta debeo tibi dare per totum mensem Septembris proxime venturum. Et eodem modo in reliquis duobus annis sequentibus debeo tibi dare anno quolibet in principio anni yperpera septuaginta et mensuras quinquaginta frumenti per totum quemlibet mensem Augusti et mistata quinquaginta vini musti per totum quemlibet mensem Septembris successive venturum, hic Candide, salva in terra, omni occasione remota, sub pena dupli pro quolibet termino. Tamen completis annis tribus suprascriptis ab inde in antea licitum sit tibi petere et excutere pleno iure totam pecuniam dotis tue contentam in carta tui diiudicationis per quam data fuit tibi plena virtus tantum intromittendi de bonis dicti Mathei Mudacio quondam patris mei quantum sunt yperpera in Creta currentia mille et quadrigenta, absque ulla contradictione ex tunc in antea quantocumque

volueris ad beneplacitum voluntatis tui, ita tamen quod per hanc cartam nullo modo intelligatur vel intelligi possit pactiçata suprascripta carta tui diiudicationis, sed ipsa carta diiudicationis firma et rata permaneat cum omni suo vigore in omnibus et per omnia sicut continet pleno iure. Verumtamen si ante complementum dictorum annorum trium te mori contigerit, tunc ab obitu tuo in antea hec carta remaneat cassa et annullata et possit tunc exigi pecunia contenta in predicta carta mei diiudicationis absque ulla contradictione. Si igitur et cetera, pena librarum auri quinque. Contractu firmo. Testes, Bonacursus Grimani, Georgius Emo, et Thomas de Portu. Complere et dare. Dedi.

125. *Phylippus Agapito, son of the late priest Iohanes Agapito, renews the terms of a contract under which his late father had received a plot of land in the village of Açupade from Marinus Gisi.*

8 May 1357

Die .viii. mensis Maii, indictione .x. Quia tu Marine Gisi, habitator Candide, cum tuis heredibus dedisti et in perpetuum concessisti papati Iohani Agapito, quondam habitatori casalis Açupade,⁷⁸ et suis heredibus terram vacuum mensuratarum sex cum dimidia, positam super tuo territorio casalis Açupade cum aqua fluminis ibidem positi que quidem terra partim erat pratum et partim domestica et jacetur ab ecclesia Sancte Marie ibi posite inferius ex tunc in antea cum plena virtute et potestate intromittendi, habendi, tenendi, possidendi, iardinum faciendi et arbores plantandi, dandi, donandi, dominandi, vendendi, alienandi et pro anima iudicandi, et alias suas utilitates in eo et ex eo [sic] faciendi, tamen cum onere suo, nemine sibi contradicente, prout distinctius continetur et legitur in una carta manifestationis et concessionis notata in abbreviatura Francisci de Cruce, notarii, sub anno millesimo [16v] trecentesimo quadragésimo quinto, mense Aprilis, die primo, indictione terciadecima, Candide insule Crete, quam tu, suprascripte Marine, fieri fecisti dicto quondam papati Iohani Agapito, manifestum facio ego Phylippus Agapito filius quondam suprascripti papatis Iohannis Agapito, habitator

78 Probably refers to the village of Açupades (Ατσιπάδες) in the region of Monofatsi, which is attested as early as 1248 and continued to exist until the nineteenth century. See Tsirpanles, *Κατάστιχο*, 194. There were another two villages of the same name, one in the wider territory of Candia and one in Rethymnon.

suprascripti casalis Açupade, cum meis heredibus, tibi suprascripto Marino Gisi, habitatori Candide, et tuis heredibus quia dictam concessionem factam patri meo predicto firmam et ratam habeo et tenebo et omnia et singula suprascripta et infrascripta inviolabiliter observabo; dictam quoque terram iam plantatam çardinum seu ipsum çardinum cum omni cura et solitudine diligenti colere, aptare et laborare debeo et abeverare secundum usum çardinorum cum aquis fluminis predicti et ipso çardino arbores plantare et herbas, plantas et semina et omnia alia utilia et neccessaria secundum usum çardinorum pro augmentando ipsum çardinum serere, plantare et facere, sicut opus fuerit et arbores et vites ipsius çardini bene et convenienter cernere, çapare et aptare temporibus congruis et consuetis et sic totum çardinum purgare et netare et in culmine manutenere et conservare omnibus meis expensis. Et a modo in antea annuatim temporibus congruis et consuetis debeo tibi dare et deliberare in dicto çardino totam et integram terciam partem omnium fructuum provenientium ex dicto çardino et arboribus ipsius sub pena dupli pro quolibet termino. Verumtamen si aliquo tempore dictum çardinum vendere voluero et illud emere volueris, teneat illud tibi vendere pro eo precio quod ab aliis invenire poteris cum veritate et si illud emere nolueris licitum sit michi illud vendere cuicumque voluero cum onere suo. Si igitur et cetera, pena yperperorum vigintiquinque. Contractu firmo. Testes, Georgius de Milano, Iohanes Dono, et Iohanes Dario. Complere et dare. Dedi.

126. *Iacobellus Dandulo, son of the late Nicolaus Dandulo and not yet of age, and Leonardus Gradonico, son of the late Michael Gradonico, with the consent of the iudices examinadores proprii, agree on an exchange of certain of their villeins.*

9 May 1357

Die .viii. mensis Maii, indictione .x. Manifestum facimus nos Iacobellus Dandulo filius quondam Nicolai Dandulo, constitutus ultra etatem annorum duodecim, nondum tamen habens etatem legitimam annorum decem et octo, de licentia et auctoritate nobilium viro- rum dominorum Naticlerii dale Bocole et Georgii Faletro, iudicum proprii examinerum Candide ex una parte et Leonardus Gradonico filius quondam domini Michaelis Gradonico ex altera, ambo habitatores Candide, una pars alteri vicissim cum nostris heredibus, quia facimus insimul cambium de infrascriptis villanis,

hoc modo, videlicet, quod ego suprascriptus Iacobellus Dandulo do tibi suprascripto Leonardo Gradonico hos villanos, videlicet, Ianni Turcho et Theotochi Turcho, habitatores casalis Lacida, pertinentes commissarie domini Andree Dandulo quondam cum heredibus eorum. Ego vero suprascriptus Leonardus pro eorum cambio tibi do hos meos villanos, videlicet, papatem Georgium Camata et Iohanem Camata, fratres, habitatores casalis Carcariotisa, michi pertinentes iure mei feudi de Astracu cum eorum heredibus. Quod quidem cambium esse debet firmum a modo in antea cum has conditionibus, videlicet, quod si in divisione fienda de bonis dicti quondam domini Andree Dandulo, que dividi debent inter dominum Marcum Dandulo et Iohanem Dandulo fratrem meum et me, secundum formam testamenti eius, dicti duo villani venerint in partem mei suprascripti Iacobelli, tunc dictum cambium debet esse firmum in perpetuum. Sed si ipsi duo villani venerint in partem dicti domini Marci Dandulo aut in partem Iohannis Dandulo, fratris mei, tunc remaneat in libertate ipsorum et tui suprascripti Leonardi confirmandi seu revocandi ipsum cambium, ita tamen quod si dictum cambium debebit esse firmum in aliquo casu predictorum, tunc debet uterque nostrum procurare penes dominium quod dictum cambium scribatur in catastico curie Crete consentiente dominatione. Si qua igitur partium predictarum contra hanc manifestationis et cambii cartam ire temptaverit, tunc emendare debeat pars non observans cum suis heredibus parti observandi et observare volenti et eius heredibus auri libras quinque pro pena inde constituta. Contractu firmo. Testes, Angelus Biaqua, Iohanes de Torcello, notarius, et Paulus Colona. Complere et dare. //Debent fieri due carte eiusdem tenoris. Dedi .i^{am}. Leonardo Gradonico cum subscriptione iudicum//

127. *Alexius Cornario and Andreas Cornario, son of the late Iohanes Cornario de Domo Maiori, promise to give to the Jew Iecuda 666 hyperpera, in fulfillment of an older contract and a fine stemming from that contract.*

9 May 1357

Die .viii. mensis Maii, indictione .x. Manifestum facimus nos Alexius Cornario et Andreas Cornario filius quondam domini Iohannis Cornario de Domo Maiori, ambo habitatores Candide, cum nostris heredibus tibi Iacude medico iudeo, habitatori dicte Candide, et tuis heredibus, quia pro toto capitale et parte pene unius

carte scripte et roborate manu notarii infrascripti sub anno .mccccli. mense Maii, die .xviii. indictione .vii. quam tibi fieri fecimus de yperperis sexcentis, deducto et computato omni eo quod a nobis habuisti et recepisti quomodocumque usque ad presentem diem, remansimus tibi dare yperpera in Creta currentia sexcenta sexaginta sex que debemus dare et deliberare tibi vel tuo misso a modo usque ad menses sex proxime venturos cum tali prode vel dano quale pro ratione centum yperperorum et temporis evenierit dicto tempore de havere investito in statione Moisi iudei speciarum de Candida, non ascendente prode ultra .xii. pro centenatio in ratione anni. Tamen dicta tua yperpera in tuo tali debent esse periculo ignis et latronum clarefacto quali erit habere investitum in statione predicta. Est autem sciendum quod de predictis, yperpera quadrigenta et octo tangunt me suprascriptum Alexium et reliqua yperpera ducenta et quinquaginta octo tangunt me suprascriptum Andream. Hec autem et cetera, pena dupli in parte et toto. Testes, Marcus Gisi, Dominicus Bellono, et Georgius Emo. Complere et dare. Dedi.

128. *The will of Marcus Darvasio.*

24 December 1353

In nomine Dei eterni, amen. Anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi millesimo trecentesimo quinquagesimo tercio, mense Decembris, die vigesimo quarto exeunte, indictione duodecima, Candide insule Crete. Cum nemini p[er]at terminus vite sue et nichil certius habeamus quam quod mortis non possumus evitare iudicium, merito unicuique convenit sibi previa discretione cavere ne casus mortis eum agrediatur incautum et sua bona inordinata et indisposita derelinquat. Idcirco ego Marcus Darvasio, habitator Candide, infirmus corpore sanam tamen habens mentem, volens mea disponere, vocari feci ad me Dominicum Grimani, notarium, ipsumque rogavi ut hec meum scriberet testamentum, in quo esse constituo meos fidecommissarios Iacobinam, uxorem meam, tam si viduaverit quam si noluerit viduare, et Iohanem ac Bartholomeum de Grimaldo, cognatos meos, habitatores Candide, ita tamen quod ille vel illi commissariorum meorum possint hanc meam commissariam facere et administrare, qui nunc sunt et per tempora reperti fuerint hic Candide, in quorum vel cuius manu hec mei testamenti carta apparuerit, ut secundum quod hic ordinavero darique iussero, sic ipsi post meum adimpleant

obitum. Primo namque dimitto pro anima mea yperpera ducenta distribuenda hoc modo, videlicet, dimitto conventui Fratrum Predicatorum de Candida yperpera quindecim pro missis celebrandis pro anima mea. Item dimitto Fratribus Heremitanis de burgo Candide yperpera quindecim, quorum yperpera decem expendantur in opere eorum ecclesie et reliqua yperpera quinque pro missis celebrandis pro anima mea. Item dimitto Fratribus Minoribus conventus Candide yperpera quindecim simili modo. Item dimitto monialibus Sancte Katerine de Candida yperpera decem ut orent Deum pro anima mea. Item monialibus Sancti Georgii de burgo Candide yperpera decem simili modo. Item infirmis Sancte Marie Cruciferorum de burgo Candide yperpera sex pro indumentis eis faciendis. Item infirmis Sancti Laçari yperpera decem pro indumentis eis faciendis, videlicet, fostaneis et camesiis, et si dicta yperpera non suffecerint ad induendum eos, adimpleatur id quod deerit de aliis meis bonis. Item dimitto congregationi ecclesie Sancti Titi yperpera quinque. Item volo quod ad diem mei obitus celebrentur misse sexaginta pro anima mea. Item dimitto Thoma . . . sani⁷⁹ vicine mee yperpera quindecim et residuum dictorum yperperorum ducentorum detur pro liberandis carceratis de carcere prout videbitur commissariis meis. Item volo quod Maria sclava mea serviat in domo mea annis duobus et in fine dictorum annorum dentur sibi yperpera quinque de bonis meis et remaneat et sit libera. Item dimitto suprascripte Iacobine, uxori mee, omnia sua dona et omnes suas vestes et indumenta cum eorum furnamentis. Item volo quod Çanina, filia mea, habeat ante partem par unum de drecatoriis perlarum, quod nunc habeo, pro suo maritatu. Item volo quod Agnes neptis mea habeat omnia bona patris sui, videlicet Nicolai Darvasio, quondam fratris mei, que michi obligate sunt per quasdam scripturas. Volo tamen quod dicta bona sibi dentur libera, si ipsa fecerit meis commissariis cartam securitatis ad plenum de omnibus et singulis rationibus. Verum si ipsa questionem aliquam fecerit commissariis meis, volo quod petantur omnia iura mea taliter quod ipsa Agnes habeat id quod remanserit netum de bonis suis paternis. Item dimitto Iohanino Darvasio nepoti meo qui nunc est pro meis negociis in Turchia, yperpera sexaginta, sibi danda usque ad annum unum. Item dimitto presbytero Iohani Travarsario, compatri meo, yperpera decem ut oret

79 Lacuna.

Deum pro anima mea. Item volo et ordino quod nulla pena sive prode possit peti vel accipi alicui debitori meo. Residuum vero omnium bonorum meorum mobilium et immobilium, quocumque modo et iure michi pertinentium, dimitto Georgio et Çanine, filio et filie meis, inter eos equaliter dividendum, hac tamen conditione, quod si aliquis seu aliqua eorum decesserit ante quam maritetur, portio illius taliter morituri deveniat in alium seu aliam filium seu filiam meam viventem. Volo tamen quod dictus Georgius, meus filius, non possit intrromittere bona que sibi dimitto, quousque perveniat ad etatem annorum viginti, sed dicta bona omnia regantur et gubernentur per supradictam uxorem et commissariam meam et sint in suis manibus, donec prefata Çanina, filia mea, nupserit et donec Georgius, filius meus, perveniat ad etatem annorum viginti. Et si predicti filius et filia mei decesserint ante quam maritentur, possint se ordinare de yperperis ducentis pro quolibet eorum, et tunc occurrente dicto casu, volo quod dicta Iacobina, uxor mea, habeat de meis bonis yperpera ducenta et totam meam cameram core-datam et totum masseraticum domus mee. Et totum residuum bonorum meorum deveniat in Iohanninum, Iacobellum et Nicoletum Darvasio, filios quondam Bartholomei Darvasio, nepotes meos, ita tamen quod nullam questionem possint inde facere uxori mee de ipsis bonis, sed sint contenti de hiis que eis ostenderet dicta uxor mea. Et si forte aliquis dictorum nepotum meorum fuerit taxilutor seu lusor alterius inepti ludi, taliter quod videretur expositus ad discipandum, nil habeat ipse de meis bonis, sed portio eius deveniat in reliquos fratres suos qui tunc vixerint et propterea volo quod nullus eorundem nepotum meorum posit intrromittere portionem suam nisi prius dederit fidei-
iussionem ydoneam de ipsis bonis restituendis fratribus suis in casu iamdicto. Et similis modus sequatur in eorum heredibus si quos habuerint ad quod dicta bona pervenerint. Volo tamen et ordino quod dicti nepotes mei non possint ullo modo vendere vel alienare domus meas de foncego,⁸⁰ sed habeant introitus earum occurrente casu iamdicto. Verum si contigerit quod ad obitum dictorum filiorum meorum morientium, ut est dictum, nullus dictorum nepotum meorum vivus fuerit, volo quod medietas dicti residui deveniat in uxorem meam iamdictam, et reliquam medietatem distribuat ipsa uxor mea pro anima mea prout sibi bonum

videbitur. Interrogatus de facto postumorum dico quod si filium vel filiam postumos habuero, equaliter ipsi succedant cum predictis filiis meis cum conditionibus supradictis. Et predicta omnia et singula que superius ordino de uxore mea, intendo et esse volo firma, tam si viduaverit quam etiam si noluerit viduare. Et est sciendum quod dare debeo Iohanni et Bartholomeo de Grimaldo, cognatis meis, circa yperpera septingenta. Preterea post meum obitum plenam virtutem et potestatem do, confero et trado suprascriptis commissariis meis, inquirendi, interpellandi, advocandi, precepta et interdicta tollendi, placitandi, respondendi, legem petendi, sententias audiendi et prosequendi, intrromittendi, interdicendi, excuciendi, et recipiendi omnia mea bona et habere et totum id quod michi debetur a cunctis meis debitoribus presentibus et futuris ubicumque et apud quemcumque ea vel ex eis inveniri poterunt, cum cartis et sine cartis, per curiam et extra curiam et omnes meas dimissorias et alia que per me superius ordinata sunt solvendi et percomplendi, cartas quoque securitatis, commissionis et franchitatum et omnes alias et singulas cartas pro predictis oportunas et neccessarias seu quicquid aliud opus fuerit faciendi, et si expedierit in anima mea iurandi, quemadmodum egomet vivens possem facere et deberem. Si quis igitur huic mei testamenti carte obviare presumpserit, maledictionem Dei omnipotentis incurat et insuper componat cum suis heredibus vel successoribus nostris fidecommissariis eorumque successoribus auri libras quinque. Et hanc mei testamenti cartam firmam et stabilem esse iudico imperpetuum. Signum suprascripti Marci Darvasio qui hec fieri rogavit.

Ego Çachareto Sclavo testis subscripsi.

Ego Marinus Sclavo testis subscripsi.

Ego Dominicus Grimani notarius complevi et roboravi. Testes Çacharetus et Marinus Sclavo.

Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo nono, mense Aprilis, die secundo, indictione secunda. Per magnificum dominum Andream Dandulo honorabilem Ducham Crete et dominum Iacobum de Medio, consiliarium, absque domino Victore Mauroceno, altero consiliario, constitutus fuit ser Georgius Darvasio, habitator Candide, furnitor testamenti ser Marci Darvasio quondam patris, videlicet huius testamenti, cum plena virtute et potestate furniendi, administrandi, et percomplendi ea que restant furniri, administrari, et percompleri. Data die suprascripta manu Dominici Grimani, notarii et cancellarii Crete.

80 More correctly, "fontego."

Index of Documents

The numbers refer to the document numbers. Asterisks indicate that the contract in question is the reverse of the one preceding it.

Cambium (exchange)	Procuration (power of attorney)	Lease, 2, 19, 86
Currency, 11, 39, 93	Specific, 6, 13, 29, 37, 40, 52, 58, 60,	Pledge toward guarantor, 51
Villein, 88, 126	67, 89, 95, 96, 108	Sale of cheese, 72
Division of property, 47, 76	General, 9, 12, 25, 26, 34, 38, 42,	Service contract, 55
Donation, 65, 124	43, 53, 54, 58, 61, 70, 94, 102,	Testament, 71, 103, 104, 116
Filial emancipation, 66, 79	107, 123	Unspecified, 7, 91
Lease	Promise of Payment	Sale
Land, 3, 4*, 16, 17*, 35, 36*, 105,	Court sentence, 62, 69, 100, 118	Land, 125
106*, 110, 111*, 112, 113*, 114, 115*	Fine, 68, 122, 127	House, 21, 22*, 97
House, 18	Lease of land, 44, 87	Service contract, 80
Church, 30, 31*, 83, 84*	Sale of grain, 90	Testament, 128
Loan	Sale of horse, 14	Various Settlements
Interest-free, 45, 120, 121	Sale of house, 23, 98	Garrisoning, 10, 109
Mercantile, 117	Quittance (receipt)	Remission of debt, 64
Other, 119	Cambium (exchange), 5, 93	Relinquishing of rights, 32
Pledge towards guarantors, 15, 77, 101	Court sentence, 49, 50, 56, 99	Terms of land lease, 8
Prenuptial contract, 46, 48, 59, 63, 73,	Dowry, 1	Terms of house lease, 24
78, 85	General, 20, 27, 28, 33, 41, 57, 74,	
	75*, 81, 82*, 92	

General Index

Numbers indicate the contracts in which the entries appear. Numbers within brackets indicate that the person in question is not named in the document, but was a witness nonetheless (e.g., “*Testes suprascripti*”). Numbers in parentheses indicate contracts which do not explicitly mention a particular index term, but clearly imply it. The words *Creta* and *Candida* are not indexed.

Acladia [Αχλάδια; locus], 47, n. 50	Fraganesco, Goro, Mucio,	Assomato [Ασσώματος; casale], 14,
Açupade [Ατσιπάδες; casale], 125, n. 78	Pantaleo, Quirino	n. 40
admiratus Candide, 122	Andrigo, <i>see</i> Sofoleo	Athanati [Αθανάτοι; casale], 44, n. 49
Agapito, Iohanes, papa, 125	Androcio, Alexius, 27	Augustinus, <i>see</i> Geço
Phylippus, 125	Thomas, 117	Avonale, Iacobus, 62
Agia [Αγιά; casale], 35, n. 46	Androcene, 68, 118	Marcus, 7
Agnes, <i>see</i> Darvasio, Faletro, Feriolo,	Angelus, <i>see</i> Biaqua, de Vigontia,	Petrus, dictus Cardacor, 76
Geno, Gradonico, Mendrino,	Quirino, Vido	
Natale, Paradiso, Toscano	Angura, Iostef, iudeus, 77	Balbi, Christoforus, 29, 38
Agnes, ancilla Agnetis Feriolo, 104	Aniça, <i>see</i> de Bonaldis, Geraca	Nicolaus, 91, 95
Albertinus, <i>see</i> de Laude, Maça	Antonius, <i>see</i> Brixiano, Cutaioti, de	Petrus, 91
Albertus, <i>see</i> Palamonte	Modello, de Molino	Bambadena [Αμπομπάδαινα;
Alcarinus, <i>see</i> de Vilanova	archiepiscopus, 87	kavalaria], 109, n. 70
Alexius, <i>see</i> Androcio, Cornario,	Arfa [Αλφά; casale], 35, n. 47	Bampaninus, <i>see</i> Quirino
Curatopulis, Piperi	Argiropulo, Nicolaus, 93, 95	Barbadico, Andreas, de Veneciis,
Amigdalo [serventaria], 63	Astracu [Αστρακοί; feudum], 88, n. 63,	clericus, 49, 50, [51]
Anastasu, iudea, filia Elie, 73	126	Iohanes, 100
Andreas, <i>see</i> Barbadico, Cacellano,	Asimo [Ασήμι; casale], 20, n. 42	Laurentius, 99, 100, 101
Cornario, Dandulo, de Sirino,		Nicolaus, 49

- Barbafella, Iohanes, presbyter et notarius, 7, 95
 Barbo, Georgius, 116
 Helena, uxor Georgii, 116
 Baronci, Iohanes, 107
 Bartholomeus, *see* Bono, Darvasio, de Grimaldo, de Laurentio, Mauro, Quirino, Sclença
 Basilus, *see* Petacio
 Bassanus, *see* de Hosnago
 Bastardopulo, Petrus, 76
 Beatrisca, *see* Passamonte
 Belli, Georgius, 63, [64], 65, 66
 Iacobus, 68
 Nicolaus, 51, 63, [64], 65, 68
 Bel[l]ono, Dominicus, 1, 7, 8, 10, 19, 21, [22], 23, [24], [25], [26], 34, 35, [36], 39, 44, 60, 67, 68, 74, [75], 76, [77], 83, [84], 86, 87, 90, 91, 92, 94, 103, [104], 105, [106], 108, 121, 122, 123, 127
 Georgius, 8, 55
 Benedictus, *see* de Milano, Quirino
 Benicontro, Benvegno, 69
 Bentivegna, *see* Traversario
 Benvegno, *see* Benicontro
 Beriola, *see* Minoto
 Betto, Constantius, 53, 61
   Hemanuel, 34, 53, 61, 74, [75], 76, [77]
   Maria, filia Constantii, relicta Nicolai de Crescentio, 53, 61
 Biaqua, Angelus, 126
 Blancia, *see* Çane
 Blanco, Iacobus, presbyter, 116
   Raynaldus, presbyter, 73, 78, 79, [80], [81], [82]
 Blasius, *see* de Ripa
 Bonacursus, *see* Grimani
 Bono, Bartholomeus, 25, 67
   Dominicus, 97
   Iacobina, 25
   Nicoletus, 25
   Nicolaus, 61
 borgesía, 21, 22, 23, 24, 63, 64, 97, 98, 119
 bovina, 112, 114
 Briosso, Moretus de Veneciis, 6
 Brixiano, Antonius, presbyter, 14, [15]
 Bruno, Iohanes, 60, 90
 Cacellano, Andreas, 109
 Caçichi, Hemanuel, 76
 Cafuro, Georgius, 76
   Hemanuel, 76
   Iohanes, 76
   Manuel, 76
   Michali, 76
   Nicola, 76
   Petrus, 76
   Phylippus, 76
 Caimeno, Vasili, 47
 calafati, 59
 Calapti, Michael, 76
   Vasili, 76
 Calare [casale, feudum], 112, n. 76, 114
 Calderarii, Marchesina, uxor Simoneti, 69
   Simonetus, 69
 Calesto, Hemanuel Cuçopot, 89, 96, 108
   Theodorus, 89, 96, 108
 caligarius, 1
 Calli, *see* Kalli
 Callo, *see* Crithari
 Calomati, Georgius, 76
 Caluçi, *see* Turcho
 Camata, Georgius, papa, 88, 126
   Iohanes, 88, 126
 camera communis, 10, 71, 83, 119
 camera quinque de pace, 18, 30
 cancelarius Crete, 2
   Sithie, 69
 caput mensuratorum, 30, 59
 Carantanus, *see* Çane
 Caravello, Marcus, 13
 Carcariotisa [Καρκαδιώτισσα; casale], 88, n. 62, 126
 Carpathio, Ianni, 47
 casale, *see* Açıpade, Agia, Arfa, Asimo, Assomato, Athanati, Calare, Carcariotisa, Cato Pacide, Corfe, Damania, Episcopatus Millepotami, Gorne, Lacida, Margarita, Metaxa, Papadiotisa, Paranifi, Peneradi, Sanctus Mirus, Scalani, Stavrachi
 castellanus castris Millepotami, 89, 108
 Castrovunia [Καστροβούνια; locus], 47, n. 62
 Castrum Sithie, 69
   Themeni, 62
 Catafigi, *see* Lambardo
 Cato Pacide [Κάτω Πατσίδες; casale], 114, n. 77
 Cavadato, Petrus, spatarius, 18
 Chanea [Chania, Χανιά], 28, 70, n. 44
 Charchiopulo, Georgius, 47
   Vagioniti, 47
   Xenus, 47
 Charcuçi, Nicolaus, papa, 83, 84
 Charopuli, Michali, 47
 Cheliati, Michali, 67
 Chiriacus, *see* Mothoneo
 Christoforus, *see* Balbi
 Christus, 46, 48, 59, 63, 87, 109, 128
 chirurgicus, 97, 98, 119
 Colona, Paulus, 52, 102, 126
 Condogeorgi, Hemanuel, 20
 confinio Sancte Marie Matris Domini, 93
   Sancte Trinitatis, 9
   Sancti Cassiani, 93
   Sancti Hermacore, 94
 Consiliarius Crete, *see* de Medio, Mauroceno
 Constantius, *see* Betto, Cutaioti
 Contareno, Nicolaus, 118
 conventus, Fratrum Minorum, 128
   Fratrum Predicatorum, 128
 Corbo, Nicolaus, presbyter, 49, 50, [51]
 Corfe [Κορφές; casale], 16, n. 41
 Cor[n]ario, Alexius, 72, 118, 127
   Andreas, 21, 22, 24
   Andreas, filius Iohannis de Domo Maiori, 60, 68, 72, 73, 78, 90, 118, 127
   Andreas filius Marci, 91, 109
   Iacobus, dictus Mançareno, 89, 96, 108
   Iohanes, 71
   Iohanes, de Domo Maiori, 60, 68, 72, 73, 78, 90, 118, 127
   Marchesina, filia Nicolai et Marie, 48
   Marcus, 70, 91, 109
   Maria, relicta Nicolai, 48
   Michael, 27
   Nicolaus, 21, 23, 24, 48, 70, 71
   Nicoletus, 21, 22, 86
   Petrus, 89, 96, 108
 Costa, *see* Geraca, Monomacho, Pulad[h]a, Sonarici, Varani
 Crithari, Callo, 47
   Georgius, 47
 Cudhumalo, Ianni, 47
   Leo, 47
   Michali, 47

- Stratigi (maior), 47
 Stratigi (junior), 47
 Curatoropulis, Alexius, 35
   Georgius, 35
   Marcus, 35
 Cutaioti, Antonius, 2
   Constantius, 2, 14, [15]. 96
   Marulla, uxor Antonii, 2
   Matheus, 2
   Nicoletus, 2
   Petrus, 2
 Cutruli, Georgius, 67
 Cydonia [Κυδωνία], n. 46
- Çacaretus, *see* Sclavo
 Çacolo, Nicolaus de Veneciis, 72
 Çagene, Kerana, 92
 Çangari, Marulla, filia Nicole, 1
   Nicola, 1
 Çane, Blancia, relictā Carantani, 117
   Carantanus, de Veneciis, 117
   Cha, 93
   Çaninus, 93
   Laurentius, 93
   Lial, 93
   Paulus, 93
   Petrus, 93
 Çanina, *see* Darvasio, Marino
 Çaninus, *see* Çane
 Çorçi, *see* Pifani
 Çulucho, Georgius, 47
- dale Bocole, Naticlerius, iudex
 examinātor proprii, 126
 Damania [Δαμάνια; *serventaria*,
casale], 63, n. 57, 76
 Damianus, *see* Moro
 Dandulo, Andreas, 88, 126
   Andreas, Duchā Crete, 128
   Donatus, 21
   Iacobellus, 88, 126
   Iohanes, 88, 126
   Marcus, 21, 22, 23, 24, 88, 126
   Nicolaus, 88, 126
   Petrus, presbyter et notarius, 49
 Dario, Iohanes, 3, [4], 5, 6, 11, 18, 21,
 [22], 23, [24], [25], [26], 28, 29, 35,
 [36], 39, 41, 42, 47, 56, [57], 70, 71,
 83, [84], 91, 92, 99, [100], [101], 105,
 [106], 107, 110, [111], [112], [113], 114,
 [115], 117, 118, 119, [120], 125
 Darvasio, Agnes, filia Nicolai, 128
- Bartholomeus, 128
 Çanina, filia Marci, 128
 Georgius, 128
 Iacobina, uxor Marci, 128
 Iacobellus, 128
 Iohan[n]inus, 128
 Marcus, 128
 Nicolaus, 128
 Nicoletus, 128
 David, filius Iecude, iudeus, 7
 de Ancona, Thomas, 62
 de Archondu, Nicola, 67
 de Bonaldis, Iohanes, chirurgicus, 97,
 98, 119, 120
 de Ceca, Michael, 14, [15]
 de Clementino, Nicolaus, 59
 de Corono, Iohanes, murarius, 121
 de Crescentio, Nicolaus, 53, 61
   Maria, relictā Nicolai, 53, 61
 de Cruce, Franciscus, notarius, 125
 de Ferar[i]a, Oçia, 6, 29
 de Firmo, Franciscus, 43, 56, [57]
 de Ghicis, Matheus, 69
 de Grimaldo, Bartholomeus, 48, 56,
 57, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 128
   Iohanes, 12, 34, 94, 96, 102, 108, 128
 de Hosnago, Bassanus, decanus
 ecclesie Kironensis, 11, 39
 de Laude, Albertinus, 69, 86
 de Laurentio, Bartholomeus, 38
 de Lege, Iacobus, iudex examinātor
 proprii, 21
 de Mantua, Ugolinus, 46
 de Medio, Iacobus, consiliarius Crete,
 128
 de Milano, Benedictus, 88
   Georgius, notarius, 6, 9, 12, 27, 28,
   29, 41, 47, 62, 99, 100, [101], 108,
   125
   Marcus, 52, 121
   Nicolaus, notarius, 19, 109
 de Modello, Antonius, 109
 de Molino, Antonius, 28, 70
   Franciscus, 47, 96, 122
   Georgius, 47
   Hemanuel, 122
   Iohanes, 47
   Lançarotus, 48
   Lodoicus, 39
 de Nigroponte, Iohanes, 21, [22], 23,
 [24], [25], [26], 30, [31], 32, [33], 38,
 39, 45, 47, 49, 50, [51], 54, 69, 87
- de Papia, Guido, 69
 de Ponte, Marcus, 18, 88
   Nicolaus, 85
 de Portu, Iohanes, 8
   Maria, relictā Iohanis, 8
   Thomas, 94, 107, 117, 119, [120], 124
 de Ripa, Blasius, 8, 48
 de Rogerio, Paulus, 45
   Petrus, 45, 49, 50
 de Sirino, Andreas, notarius et
 cancelarius Crete, 2
 de Torcello, Ianni, caligarius, 1
   Iohanes, notarius, 11, 14, 44, 45, 62,
   69, 126
   Pasqualis, 11, 14, 45, 62, 69
 de Valdagno, Dominicus, presbyter, 53
 de Verona, Aniça uxor Iohanis, 119
   Dominicus, 30, [31], 32, [33], 97, 98
   Hemanuel, 119, 120
   Palmerius, 97
 de Vigontia, Angelus, 56
   Cha, 63
   Marchesina, uxor Phylippi, 50, 51
   Phylippus, 50, 51, 56, 57
 de Vilanova, Alcarinus, 109
 Delaporta, Hemanuel, 85
 Delese [Τύλισος (?); *serventaria*], 47,
 n. 54
 Delphyno, Donatus, iudex examinātor
 proprii, 97
 Diminiti, Lucas, 32, [33], 85
 Dominicus, *see* Bel[l]ono, Bono,
   de Valdagno, de Verona, Dono,
   Foscarenō, Gisi, Greco, Grimani
 Donatus, *see* Dandulo, Delphyno,
   Grioni, Longovardo
 Dono, Iohanes, 1, 2, 5, 10, 16, [17], 21,
 [22], 23, [24], [25], [26], 35, [36], 41,
 42, 47, 56, [57], 58, 62, 67, 70, 72,
 86, 91, 93, 105, [106], 107, 122, 125
   Dominicus, 41
   Francisca, 86
   Petrus, 41, 86
 Dramicino, Stefanus, 110
 ducha Crete, 49, 50, 128
 Duchena, *see* Petacio
- Egena [Aegina], 67
 Egidius, *see* Trivisano
 Elena, *see* Mudacio
 Elias, iudeus, 73
 Emo, Georgius, 1, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 16,
 [17], 18, 28, 38, 40, 41, 42, 44, 54, 58,

- 60, 68, 70, 71, 72, 83, [84], 86, 90, 93, 110, [111], [112], [113], 114, [115], 117, 118, 119, [120], 122, 123, 124, 127
- Enço, Nicolaus, admiratus Candide, 122
- Episcopatus Millepotami [Επισκοπή; casale], 35, n. 45
- Eudochia, iudea, 78
- Faletro, Agnes, 55
- Georgius, iudex examinatore proprii, 97, 126
- Marcus, 55
- Nicolaus, preco, 97, [98]
- Feraço, Marcus, 73
- Feriolio, Agnes, 103, 104
- feudum, 10, 19, 47, 64, 88, 110, 112, 114, 126,
- Filareto, Marulla, filia Michaelis, 85
- Michael, 85
- Nicolaus, 37, 40
- Nicoletus, 13, 85
- fitea, 76
- Fludaca, Iohanes, 76
- Fochiano, Georgius, 92
- Foradari, 76
- Foscarenus, Dominicus, 52
- Fotino, Hemanuel, 14
- Fradello, Ieronymus, 28, 78
- Iohanes, 20
- Marcus, 21, 22
- Nicolaus, 28
- Thomas, 20, 28, 78
- Fraganesco, Andreas, 67, 89
- Francisca, *see* Dono
- Franciscus, *see* de Cruce, de Firmo, de Molino, Marcello, Mudacio, Pantaleo
- Fratres Heremitani, 128
- Fratres Minores, 128
- Fratres Predicatores, 128
- Frulano, Petrus, 63, [64], 65, 66
- Fucha, *see* Piperi, Rangava
- Fulei, Michali, 47
- Fuscolo, Nicolaus, 43
- Thomas, 12, 73, 99, 102
- Gabriel, *see* Iallina
- Gafaro, Victor, presbyter et notarius, 93
- Geço, Augustinus de Veneciis, 9
- Raymondus, 5
- Petrus, de Veneciis, 5
- Geno, Agnes, filia Nicolai, uxor Iohannis Cornario, 71
- Leonardus, 30
- Maria, relicta Leonardi, 30, 31, 83
- Nicolaus, 71, 83
- Georgius, *see* Barbo, Belli, Bel[l]ono, Cafuro, Calomati, Camata, Charchiopulo, Crithari, Curatoropulis, Cutruli, Çulucho, Darvasio, de Milano, de Molino, Emo, Fochiano, Geraca, Habramo, Lambardo, Malasaca, Melissino, Monomacho, Paradiso, Pulad[h]a, Quirino, Sanuto, Semiteculo, Sichiotti, Sofoleo, Stanto, Trivisano, Vergi
- Geraca, Aniça, relicta Coste, 59
- Costa, 59
- Georgius, 59
- Gerapetra, *see* Ierapetra
- Gerardo, Iohanes, 40
- Gisi, Marcus, 1, 2, 6, 18, 28, 37, 41, 44, 55, 68, 70, 71, 83, [84], 90, 92, 93, 105, [106], 107, 116, 117, 118, 127
- Marinus, 125
- Dominicus, 20
- Iacobina, 69
- Richeolda, 107
- Thomas, 107
- gonico, 16, 35, 105
- Gorne [Γούρνε; casale], 8, n. 38
- Goro, Andreas, 110, [111], [112], [113], 114, [115]
- Graciani, Iostef, iudeus, 78, 79, 80, 81, 82
- Ysahac, iudeus, 78, 79, 80
- Gradonico, Agnes, filia Iohannis et Kalli, 46,
- Iohanes, 3, 45, 46, 63, 64, 65, 66
- Kalli, relicta Iohannis, 46
- Leonardus, 63, 64, 66, 88, 89, 126
- Marcus, 89, 96, 108
- Michael, 66, 88, 102, 110, 126
- Michaletus (Michael), 46, 63, n. 56, 64, 65
- Gradonico Besaco, Michaletus, 45
- Greco, Dominicus, 42
- Grimani, Bonacursus, 124
- Dominicus, notarius et cancellarius Crete, 1, 27, 55, 128
- Iacobus de Veneciis, 37, 40
- Iohanes, 3, 4, 43, 59, 103, [104]
- Marinus, ducha Crete, 49, 50, 52
- Salamona, uxor Marini, 52
- Grioni, Donatus, 13, 37, 40
- Guido, *see* de Papia
- Guliacena, Sophia, 64
- Gulielmus, *see* Siligna
- Habramo, Georgius, 88
- Iacobus, 10
- Lianora, relicta Iacobi, 63, 64, 65
- Marcus, 10
- Petrus, 64
- Helena, *see* Barbo
- Hemanuel, *see* Betto, Cafuro, Calesto, Caçichi, Condogeorgi, de Molino, de Verona, Delaporta, Fotino, Iallina, Michael, Suriano, Turcho, Venetando
- Hergina, filia Samuelis, iudea, 78
- Hermينو, Theodorus, presbyter, 87
- Hermolaus, *see* Minoto
- Iacoba, *see* Ruçini
- Iacobellus, *see* Dandulo, Darvasio
- Iacobina, *see* Bono, Darvasio, Gisi, Mucio, Sancti, Scoti
- Iacobinus, habitator casalis Calare, 114
- Iacobus, *see* Avonale, Belli, Blanco, Cornario, de Lege, de Medio, Grimani, Habramo, Mudacio, Pantaleo, Quirino, Tedesco/Todesco
- Iacuda, *see* Iecuda
- Iallina, Gabriel, 109
- Hemanuel, 19, 67
- Petrus, 19, 67, 109
- Ianullius, *see* Scoti
- Ianni, *see* Carpathio, Cudhumalo, de Torcello, Pelagi, Siligna, Sofoleo, Turcho, Xenopulo
- Iecuda, iudeus, medicus 7, 73, 127
- Ierapetra, 60, 90
- Ieronymus, *see* Fradello
- Iohanes, *see* Agapito, Barbadico, Barbafella, Baronci, Bruno, Cafuro, Camata, Cornario, Dandulo, Dario, de Bonaldis, de Corono, de Grimaldo, de Molino, de Nigroponte, de Portu, de Torcello, Dono, Fludaca, Gerardo, Gradonico, Grimani, Mavromati, Melissino, Minio, Palamidi, Paradiso, Petacio, Romano, Russo, Sardano, Sofoleo, Travarsario, Trivisano, Veneciano, Venerio, Venetando, Verivo, Vurgari, Ystrigo

Iohan[n]inus, *see* Darvasio
 Iostef, *see* Angura, Graciani
 Iudaica Candide [Jewish quarter], 78
 Iudeus/Iudea, 7, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 127
 iudex prosopii, 62
 iudices examinatores proprii, 21, 69, 78, 97, 118, 126
 Iulianus, *see* Venerio

 Kalli, *see* Gradonico, Lambardo, Pulad[h]a
 Kalli, iudea, filia Sambathe, 73, 78, 80, 81, 82
 Kavalaria, 86, 109
 Kerana, *see* Çagene
 Kironensis, ecclesia, 11, 39

 Lacida [casale], 88, n. 64, 126
 Lambardo, Georgius, 32, 33
     Kalli, relictæ Georgii, nunc monacha vocata Catafigi, 32, 33
     Maria, filia Kalli, 32
 Lançarotus, *see* de Molino
 Lando, Petrus, sansarius, 121
 Lango [territory], 3
 Laurentius, *see* Barbadico, Çane
 Leo, *see* Cudhumalo, Pulada, Simopulo, Turcho, Vergi
 Leonardena, 76
 Leonardus, *see* Geno, Gradonico
 Lial, *see* Çane
 Lianora, *see* Habramo
 Lodoicus, *see* de Molino
 logia, 97
 Longo, Iohanes, 78, 79, [80], [81], [82]
     Petrus, notarius, 20, 28, 73, 78, 79, [80], [81], [82], 91
 Longovardo, Donatus, 69
 Lucas, *see* Diminiti

 Maça, Albertinus, notarius, 7
 Malasaca, Georgius, presbyter, 14, [15]
 Malevizi [Μαλεβίτζι], n. 41, n. 53, n. 54, n. 61
 Malpes, Phylippus, 20
 Manuel, *see* Cafuro, Melissino, Turcho
 Marcello, Franciscus, 6, 29
 Marchesina, *see* Calderarii, Cornario, de Vigontia, Venerio
 Marcolinus, *see* Ruçini

Marcus, *see* Avonale, Caravello, Curatopulis, Dandolo, Darvasio, de Milano, de Ponte, Feraço, Fradello, Gisi, Gradonico, Habramo, Moro, Mudacio, Sancti, Sofoleo, Taiapera, Vido
 Margarite [Μαργαρίτες; casale], 89, n. 65, 108
 Maria, *see* Betto, Cornario, de Crescentio, de Portu, Geno, Lambardo, Pantaleo, Quirino, Trivisano
 Maria, sclava Duchene Petacio, 100
     sclava Marci Darvasio, 128
 Mariçoli, *see* Marino
 Marino, Çanina, 10
     Mariçoli, 10
 Marinus, *see* Gisi, Grimani, Morono, Ploreo, Quirino, Ruçini, Sclavo, Venerio
 Marulla, *see* Cutaïoti, Çangari, Filareto
 Matheus, *see* Cutaïoti, de Ghicis, Mocenigo, Mudacio
 Mauro, Bartholomeus, 35, [36]
 Mauroceno, Nicolaus, scriba camere quinque de pace, 18, 30, 31, 32, 33, 83, 84, 97, [98]
     Victor, consiliarius Crete, 128
 Mavromati, Iohanes, 8
 Mavromati [Μαυρομάτι; serventaria], 109, n. 71
 medicus, 127
 Melidoni [Μελιδόνι; serventaria], 89, n. 66, 96, 108
 Melissino, Iohanes, 76
     Georgius, 76
     Manuel, 76
     Nicola, 76
 Mendrino, Agnes, uxor Michaelis, 105, 106
     Michael, 105, 106
 Metaxa [Μεταξά; casale], 105, n. 69
 Metelino, 14
 Michael, Hemanuel, 16, 17
 Michael, *see* Calapti, de Ceca, Filareto, Gradonico, Mendrino, Quirino, Sofoleo, Toscano, Trun
 Michaletus, *see* Gradonico Besaco, Mocenigo
 Michali, *see* Charopuli, Cheliati, Cudhumalo, Fulei, Pulad[h]a, Ragaino, Siligna

Miliarissi [Μιλιαρίσι; serventaria], 63, n. 59, 66
 Millepotami [Mylopotamus, Μυλοπόταμος], turma, 35, n. 45, n. 46, n. 47, n. 65, n. 66
     castro, 35, 89, 108
 Minio, Iohanes de Veneciis, 42
 Minoto, Beriola, filia Hermolai, uxor Dominici Foscarenio, 52
     Hermolus de Veneciis, 52
 Mirabellum [Mirabello, Μιραμπέλο], n. 64
 Mocenigo, Matheus, 11
     Marcus, scriba, 97, [98]
     Michaletus, de Veneciis, 11
     Nicolaus, de Veneciis, 11, 38, 39, 45
     Petrus, 11
 Moisi, 73, 78
 Moisi, iudeus, specarius, 127
 molendinum, 76
 moniales, 128
 Monofatsi [Bonifacio, Μονοφάτσι], n. 39, n. 42, n. 57, n. 58, n. 59, n. 78
 Monomacho, Costa, 3, 4
     Georgius, 3, 4
 monovasiensis, 110
 Moretus, *see* Briosso
 Moro, Bartholomeus, 67
     Damianus, iudex examinatore proprii, 21
     Marcus, 112, 113
     Thomasinus, 67
 Morono, Marinus, specarius, 94
 Mothoneo, Chiriacus, 47
 Mucio, Andreas, 69, 87
     Iacobina, 87
 Mudacio, Elena, relictæ Mathei, mater Petri, 124
     Franciscus, 26, 105, 106
     Iacobus, 106
     Marcus, 26
     Matheus, 124
     Parlatus, 26
     Petrus, 124
 Muliana [Μουλιανά; locus], 47, n. 52
 murarius, 121

 Natale, Agnes, filia Nicolai, 63, 64, 65
     Nicolaus, 63, 64, 65
 Natclerius, *see* dale Bocole
 Neapoli, 67
 Neapolionus, *see* Passamonte

- Nichiforus, *see* Siligna
 Nicola, *see* Cafuro, Çangari, de Archondu, Melissino, Pardioti, Pulad[h]a, Raptopulo, Sclavo, Vergi
 Nicolaus, *see* Argiopulo, Balbi, Barbadico, Belli, Bono, Charcuçi, Contareno, Corbo, Cornario, Çacolo, Dandulo, Darvasio, de Clementino, de Crescentio, de Milano, de Ponte, Enço, Filareto, Fradello, Fuscolo, Geno, Mauroceno, Mocenigo, Natale, Pantaleo, Pispola, Quirino, Secreto, Stanto, Surentino, Trun, Vido
 Nicoletus, *see* Bono, Cornario, Cutaïoti, Darvasio, Filareto, Quirino
 notarius, 2, 7, 19, 27, 48, 49, 55, 68, 73, 78, 79, 91, 93, 97, 100, 118, 122, 125, 126, 127
 Oçia, *see* de Ferar[i]a
 officium mensuratoris vel venditoris salis, 13, 37, 40
 Palamonte, Albertus, notarius, 2
 Palamidi, Iohanes, 67
 Pangalo, *see* Turcho
 Pantaleo, Andreas, 49
 Franciscus, 49, 50, 51
 Iacobus, 49, 50, 51
 Maria, relicta Andree, 49
 Nicolaus, Pitharulli, 49, 50
 Trulida, filia Andree et Marie, uxor Nicolai Barbadico, 49
 Papadiotisa [Παπαδιώτισσα; casale], 3, n. 37
 papa, 30, 83, 84, 88, 125, 126
 Paracandia, n. 37, n. 69
 Paradiso, Agnes, uxor Iohanis, 58
 Georgius, 58, 61
 Iohanes, de Veneciis, 58
 Paranifi [Παρανύμφοι; serventaria, casale], 63, n. 58, 76
 Pardioti, Nicola, tabernarius, 14, 15
 Parlatus, *see* Mudacio
 Pasqualis, *see* de Torcello
 Passamonte, Beatrisca, 9
 Neapolionus, 9
 Paulus, de confinio Sancti Cassiani, 93
see also Colona, Çane, de Rogerio, Quirino
 Pediada [Πεδιάδα], n. 38, n. 63, n. 74, n. 75, n. 77
 Pelagi, Ianni, 67
 Pendamodi [Πενταμόδι; serventaria], 47, n. 53
 Peneradi [Βενεράτο (?); casale], 91, n. 67
 Petacio, Basilius, 99, 100, 101
 Duchena, relicta Iohanis, 99, 100, 101
 Iohanes, filius Basilii, 99, 100, 101
 Iohanes quondam, filius Thome, 99, 100, 101
 Thomas, 99, 100, 101
 Petrus, *see* Avonale, Balbi, Bastardopulo, Cafuro, Cavadato, Cornario, Cutaïoti, Çane, Dandulo, de Rogerio, Dono, Frulano, Geço, Habramo, Iallina, Lando, Longo, Mocenigo, Mudacio, Quirino, Raguseo, Sancti, Surentino, Vassalo, Vido
 Phylippa, *see* Sancti
 Phylippus, *see* Agapito, Cafuro, de Vigontia, Malpes, Toscano
 Pifani, Çorçi, 67
 Piperi, Alexius, 47
 Fucha, 47
 Pispola, Nicolaus, clericus, 54
 Ploreo, Marinus, 85
 Praesos [Πραισός], n. 60
 Prassu [Πρασούς; kavalaria], 86, n. 60
 preco, 97
 presbyter, 7, 14, 49, 50, 53, 61, 73, 78, 79, 87, 93, 95, 99, 116, 128
 Pulad[h]a, Costa, 47
 Georgius, 47
 Kalli, 47
 Leo, 47
 Michali, 47
 Nicola, 47
 Stamatinus, 47
 Vasili, 47
 Quirino, Andreas, 46
 Angelus, 35, 36
 Bamptoninus, 19
 Bartholomeus, de Veneciis, 5
 Benedictus, 19, 53, 54
 Georgius, 19, 54
 Iacobus, 19, 54
 Maria, dicta Quirina, 19
 Marinus, 27
 Nicolaus, 27, 35
 Nicoletus, 46
 Paulus, 5
 Petrus, 16, 17
 Romeus, 5, 16
 Ragaino, Michali, 67
 Raguseo, Petrus, 112
 Ramella, Urso, de Veneciis, 6
 Rangava, Fucha, 47
 Raptopulo, Nicola, 44
 Raymondus, *see* Geço
 Raynaldus, *see* Blanco
 rector Rethymi, 89, 96, 108
 regimen Cretense, 13, 37, 40
 Rethymo [Rethymnon, Ρέθυμνο], 58, 89, 92, 96, 108, n. 78
 Rhytion [Ρύτιον], n. 39
 Richeolda, *see* Gisi
 Rivoalto, 93
 Rodulfus, *see* Tedesco/Todesco
 Romano, Iohanes, 3, [4]
 Romeus, *see* Quirino
 Rotassi [Ροτάσι; serventaria], 10, n. 39
 Ruçini, Iacoba, relicta Marini, 7, 95
 Marcolinus, 7, 95
 Marinus, de Veneciis, 7, 95
 Russo, Iohanes, 76
 Salamona, *see* Grimani
 Sambatheus, iudeus, speciarius, 73, 78, 80, 81, 82
 Samuel, iudeus, 78
 Sancta Cruce [sexterium], n. 71
 Sancta Katerina, monasterium Candide, 128
 Sancta Maria ecclesia in Papadiotisa, 3
 ecclesia in Açıpade, 125
 Cruciferorum, monasterium et hospitale Candide, 128
 Mater Domini, ecclesia, de Veneciis, 93
 Mater Domini, confinio, de Veneciis, 93
 Politisa, ecclesia et monasterium in burgo Candide, 30, (32), (33) 83, (84)
 Sancte Trinitatis, confinio, de Veneciis, 9
 Sancti Cassiani, confinio, de Veneciis, 93
 Sancti Hermacore, confinio, de Veneciis, 94
 Sancti, Iacobina, filia Marci, relicta Andree Mucio, 69

- Marcus, 69
 Petrus, 69, 87
 Phylippa, relicta Petri, 69
 Ysabeta, 69
 Sanctus Georgius de Ponta, ecclesia in Candida, 116
     monasterium Candide, 128
 Sanctus Ieremias, ecclesia de Veneciis, 7
 Sanctus Laçarus, hospitale Candide, 128
 Sanctus Mirus [Ἅγιος Μύρων; casale], 87, n. 61
 Sanctus Titus, ecclesia Candide, 128
 sansarius, 121
 Sanuto, Georgius, 116
 Sardano, Iohanes, 3, [4], 62
 Scalani [Σκαλάνι; casale], 112, n. 75, n. 76
 Scarpantho, 72
 Sclavo, Çacharetus, 128
     Marinus, 128
     Nicola, 76
 Sclença, Bartholomeus, 47
 scriba camere, 18, 30, 83, (97)
     palacii Candide, 41
 Scopi [Σκοπή; locus], 47, n. 50
 Scoti, Iacobina, uxor Ianullii, 43
     Ianullius, 43
 Secreto, Nicolaus, 37
 Semiteculo, Georgius, 108
 serventaria, 10, 35, 47, 63, 66, 89, 96, 108, 109
 Sichiotti, Georgius, 44
 Siligna, Gulliellmus, 47
     Ianni, 47
     Michali, 47
     Nichiforus, 47
     Vasili, 47
 Simonetus, *see* Calderarii
 Simopulo, Leo, 62
 Sithia [Seteia, Σητεία], n. 50, 47, n. 51, n. 52, 60, 69, n. 60, 86
 Sofoleo, Andrigo, 76
     Georgius, 76
     Ianni, 76
     Iohanes, 76
     Marcus, 76
     Michael, 76
 Sonarici, Costa, 32, [33]
 Sophia, *see* Guliacena
 spatarius, 18
     speciarius, 68, 73, 78, 80, 81, 82, 94, 117, 118, 127
 Sparchidhe, n. 77
 Stamatinus, *see* Pulada
 Stami [Σταμνοί; feudum], 110, n. 74
 Stanto, Georgius, 46
     Nicolaus, 46
 Stavrachi [Σταυράκια; casale], 1, n. 36
 Stephanus/Stefanus, *see* Dramicino, Vergi
 Stratigi, *see* Cudhumalo
 Surentino, Nicolaus, 18
     Petrus, 18
 Suriano, Hemanuel, 30, [31], 59, 69
     tabernarius, 14
 Taiapera, Marcus, 3
 Tedesco/Todesco, Iacobus, 3, [4], 12, 27, 34
     Rodulfus, 16, [17]
 Temenos [Τέμενος], n. 36, n. 38, n. 49, n. 62
 Theodorus, *see* Calesto, Hermino, Toscano
 Theologiti [vinea], 16
 Theologo, 6, 29
 Theotochi, *see* Turcho
 Thomas, *see* Androcio, de Ancona, de Portu, Fradello, Fuscolo, Gisi, Petacio
 Tobias, iudeus, filius Iecude, 73
 Toscano, Agnes, relicta Phylippi, 121
     Michael, presbyter, 61, 99, [100], [101]
     Phylippus, 121
     Theodorus, 121
 Traversario, Bentivegna, 5, 6, 9, 12, 13, 19, 42, 44, 71, 74, [75], 76, [77], 91, 108
 Traversario, Iohanes, presbyter, 128
 Trivisano, Egidius, de Veneciis, 121
     Georgius, 76
     Iohanes, presbyter, 53
     Iohanes, sutor vetarum, 59
     Maria, filia Iohanis sutoris, 59
 Trulida, *see* Pantaleo
 Trun, Michael, 48
     Nicolaus, 48
 Turchia, 128
 Turcho, Caluçi, 47
     Hemanuel, 47
     Ianni, 88, 126
 Manuel, 47
 Leo, 47
 Pangalo, 47
 Theotochi, 88, 126
 turma Millepotami, 35
 Sithie, 47, 86
 Turloti [Τουρλωτή; locus], 47, n. 51
 Ugolinus, *see* de Mantua
 Urso, *see* Ramella
 Ursus, archiepiscopus Crete, 87
 Usari, Xenus, 76
     Vagioniti, *see* Charchiopulo
     Varani, Costa, 114, 115
     varnitio, 10, 47, 109
     Vasili, *see* Caimeno, Calapti, Pulad[h]a, Siligna
     Vassalo, Petrus, 63, [64], 65, 66
     Vathi [Βάθεια (?); locus], 110, n. 73
     Veneciano, Iohanes, papa, 30, 83
     Venecie/de Veneciis, 5, 6, 9, 11, 13, 37, 38, 39, 40, 49, 52, 53, 54, 58, 61, 72, 93, 94, 95, 117, 118, 121, 122
     Venerio, Iohanes, 103
         Iulianus, de Veneciis, 123
         Marchesina, uxor Iohanis, 103, 104
         Marinus, de Veneciis, 123
     Venetando, Hemanuel, 56, [57]
         Iohanes, 89
     Vergi, Georgius, 35, 36
         Leo, 35, 36
         Nicola, 35, 36
         Stephanus, 35, 36
     Verivo, Iohanes, 95
     Victor, *see* Mauroceno
     Vido, Angelus, 74, 75, 76, 77
         Marcus, 74, 75, 76, 77
         Nicolaus, 74, 75, 76, 77
         Petrus, 76
     villanus, 35, 47, 60, 63, 66, 76, 88, 89, 96, 108, 126
     vinea, 8, 16, 76, 87, 105, 110
     vites monovasienses, 110
     Vurgari, Iohanes, 110, 111
     Xenopulo, Ianni, 47
     Xenus, *see* Charchiopulo, Usari
     Ysabeta, *see* Sancti
     Ysahac, *see* Graciani
     Ystrigo, Iohanes, 110